

PROJECTE JOVE DE L'AJUNTAMENT DE BARCELONA

ÀMBIT: VALORS BASICS

(PRIMERA REDACCIÓ PER A SER DISCUTIDA)

ROSA VIROS I GALTIER
MONTSERRAT TRESERRA I PIJOAN
ANNA PARES I RIFA

I N D E X

PRESENTACIO

- I INTRODUCCIO
- II VALORS I PRACTIQUES DE LA VIDA QUOTIDIANA
  - 1) La família, els estudis i el treball
  - 2) Les relacions amb els altres
  - 3) Les activitats del temps lliure
- III VALORS I PRACTIQUES ENFRONT DE LA REALITAT POLITICA
  - 1) Els joves i la política
  - 2) Els joves i la realitat catalana
- IV BIBLIOGRAFIA
- V APENDIX
  - 1) Breu nota metodològica
  - 2) Taules de freqüències
  - 3) El questionari de l'enquesta

Presentació

L'Ajuntament de Barcelona, dintre del seu Projecte Jove per a l'any Internacional de la Joventut, ens encarregà l'estudi de l'àmbit "VALORS BASICS DELS JOVES DE BARCELONA".

La nostra investigació es basa en una enquesta realitzada a prop d'un miler de nois i noies de la ciutat de 15-24 anys (juliol 1984) i en unes quantes entrevistes en profunditat (octubre-novembre 1984).

Aquesta que ara presentem és una primera redacció fruit d'una anàlisi realitzada en un temps molt reduït (15 novembre-20 desembre). Els resultats de l'enquesta ens van ser entregats entre l'1 i el 15 de novembre i les entrevistes entre el 15 de novembre i l'1 de desembre i la seva finalitat tal com s'ens va manifestar per part de l'Ajuntament, és la de proporcionar materials a Raimón Bonal per a la redacció d'un resum dels estudis de tots els àmbits del Projecte Jove i, a la vegada, suggerir temes per a una discussió pública entre els nois i noies organitzada pel Consell de la Joventut de Barcelona.

El nostre estudi té dos parts: en la primera examinem els valors i les pràctiques de la vida quotidiana dels joves barcelonins respecte a la família, els adults, els amics, l'estudi, el treball, el consum i el lleure; en el segon els valors i les pràctiques dels nois i noies de Barcelona en front de la realitat política.

En l'apèndix expliquem breument la metodologia seguida i les tècniques emprades en l'anàlisi.

Hi adjuntem també una fitxa de la mostra dels joves enquestats i també dels entrevistats i, en darrer lloc, les respostes a totes i cada una de les preguntes de l'enquesta (taules de freqüències)

Rosa Virós i Galtier
 Montserrat Treserra i Pijoán
 Anna Parés i Rifà

I

INTRODUCCIO

Quins són els valors bàsics dels joves? Quins els neguits i les esperances?.

La família és un puntal molt important. En general és valorada positivament i se segueix aspirant, tant per part dels nois com de les noies, a formar una família estable si bé es desitjarien corregir alguns defectes dels propis pares. Per uns, una mica més de diàleg, per altres, més atenció als estudis, per altres, més bon caràcter sobre tot del pare...

Quant al matrimoni uns passen de papers i altres no, però, en general, tenen un punt de vista bastant tradicional, sobre tot els de classe més treballadora. En el que sí concideixen és en l'aspiració a una relació estable i gairabé tothom manifesta l'interés de tenir un fill i d'educar-lo esmenant allò que no ha funcionat en la pròpia educació.

La majoria han tingut algun tipus de relació sexual. Els que menys els de classe més benestant possiblement per una interiorització d'una repressió religiosa més forta. Tots s'han assebitat de la sexualitat i les seves pràctiques pels amics. Els pares no acostumen a donar cap mena d'informació concreta i només demanen que es vagi en compte, d'una manera totalment abstracte. Aquesta pressió psíquica es fa més sobre les noies i es tradueix amb l'exigència de que tornin més d'hora etc.

A l'escola tampoc s'acostuma a donar informació sexual correcte i suficient.

Una de les coses que frapa més per la seva homogeneïtat és el que pensen tots dels rols del noi i de la noia.

A casa seva, excepte en el detall que acabem de comentar, s'acostuma a educar igual al noi que a la noia, quant a estudis, treball etc... Els nostres joves estan convençuts que es bó que treballin els homes i les dones i prefereixen que la seva futura parella treballi encara que no es necessitin els diners. Tots, nois i noies, creuen que les feines de casa s'han

de fer entre els dos i que els fills també s'han d'educar a dos. Els que tenen els dos pares treballant tampoc en guarden un mal record. Sembla que als caps de setmana es pot tenir una atenció més intensiva. Més que moltes hores de dedicació es tracta del còm. La igualtat de sexes en l'educació i en el treball culmina en el desig d'una noia de que si es fa un servei militar raonable de dos mesos l'haurien de fer també les noies. O tots o ningú.

Els nostres joves són pacifistes, no volen guerres, creuen en el diàleg i veuen que l'exèrcit deu ser una necessitat per defensar d'amenaces exteriors però que és una pena que sigui necessari. La mili la veuen textualment (al menys esmenten l'adjectiu sis persones) com una "tonteria" i una manera de fer perdre diners a l'Estat i temps i feina als joves. Creuen que es podria arreglar amb un servei voluntari pagant als que hi anessin. Tots estàn absolutament en contra del terrorisme. Quant als drets humans el treball és el més important, perquè és el que angossa més ara per que no n'hi ha. També alguns parlen de la igualtat (els més d'esquerres) i tots de la llibertat si bé una minoria creuen que, si és per que hi hagi treball i feina per tothom, es pot sacrificar una mica de llibertat.

Però, què pensen els nois de la societat que els hi ha tocat viure?.

Quan més baix és l'origen social més oprimits se senten i amb menys possibilitats de fer res. Els que tenen més estudis i estàn més polititzats o bé han tingut una formació religiosa profunda creuen que ells podenajudar, junt amb altres, a canviar alguna cosa. Els joves són demòcratas excepte una minoria que accepten la democràcia com a mal menor perquè el seu model de societat s'assemblaria més a una dictadura. Creuen que és millor ara que durant el franquisme. Només els dos extrems de l'escala social se senten més propensos a recordar coses que anaven millor abans... més disciplina, més ordre, menys terrorisme, més treball...

La interpretació que els mateixos nois i noies donen de la desimplicació dels joves respecte de la societat és molt interessant

"La joventut potser no es preocupa per la societat perquè està desencantada. Per la crisi la gent està amargada, no té ganes de fer res, el que volen es treballar. Tot està plé d'insolidaritat i egoisme i el jove fuig d'aquesta realitat i s'evadeix".

"Penso que aquesta societat aporta tant poc als joves que és normal que es tanquin i diguin: jo tampoc faig res per a aquesta societat".

"La societat no les da nada que les ayude y por esto la rehuyen. No tienen sus mínimas necesidades cubiertas...".

"La gente joven tiene tantos problemas que no tienen tiempo de preocuparse de la sociedad..".

"Els joves están desencantats, per tot arreu hi ha trampes i no saps on hi ha la veritat".

"No creo que el joven se interese poco sino que no le gusta la sociedad en que vive e intenta escapar y montárselo de otra manera".

"Yo creo que no se nos da una oportunidad de hacer algo. Tal como están las cosas cada uno va a lo suyo...".

El que està clar és que les grans esperances o projectes dels joves es podrien resumir dient que aspiren a trobar una feina digna i l'amor d'una parella.

Els joves no fan volar coloms. Són molt realistes.

Aspiren al que és possible i quan esmenten un somni són conscients de que ho és i cuiten a dir... però aixó és una utopia, aixó ara és impossible...

El jove es partidari de la família "aggiornata", de la parella, però creu fermament en el divorci, en el control de la natalitat, en les relacions prematrimonials o pre-parella estable.

El paradís perdut és un món en pau, amb treball, amics i una prella que t'estimi... Els grans projectes per la societat són nebulosos. El GRAN PROJECTE és que hi hagi feina per a tothom. Però no es veu el camí per arrivar a això aleshores s'interessen relativament per la política perquè no creuen massa que ningú pugui arreglar la crisi. D'acord amb el seu realisme, tots veuen les coses positives del nou govern d'Espanya i les seves dificultats. Creuen que la reconversió era important, creuen que hi ha pressions i que era ingenu creure que "este tío llegaría y en cuatro días lo arreglaría" hi han obscurs poders fàctics que pressionen (exèrcit, esglèsia, empresaris...).

Tenen una forta crisi de fe en els partits. Justament perquè veuen que uns fan la traveta als altres i no es posen d'acord en coses fonamentals. Sembla clar que els pares en la seva majoria transmeten implícita o explícitament una desconfiança envers els partits i els polítics. A l'escola no han tingut cap mena de formació cívica. Màxim alguna conferència sobre la Constitució.

Aleshores els partits conserven la mala fama de que divideixen, i el desconeixement dels mecanismes que formen la voluntat majoritària en una democràcia fa que hi hagi un desinterés greu per la política.

Només s'hi interessen molt aquells que tenen els pares molt polititzats o aquells que veuen que és una obligació ètica a partir d'una pràctica o creença de tipus religiós que els porta a veure quin és el camí per fer la societat més justa.

Excepte els nois més dretans i els que pertànyen a famílies amb menys cultura, tots, encara que s'interessin relativament poc per la política, tenen bastant clares les dues grans línies ideològiques. Per tots hi ha quelcom coherent darrera de les paraules DRETA I ESQUERRA.

"Es de dretes una persona per a la que els diners és el més important i també el poder.. als demés ja els hi donarem una miqueta però nosaltres hem de manar i tallar el bacallà.. Un partit d'esquerres és el que intenta reduir les diferències de classes, que la gent visqui millor i que el poder es reparteixi entre tothom, que tothom pugui ser escoltat i que no s'estigui condemnat a obeir per principi..".

"De dretes és la gent que sempre tot li ha anat de cara, que tot ho ha tingut bé i que no et vols baixar del burro i que no ho vols reconèixer i segueixes tirant tot cap a casa...La societat t'ha donat uns diners, un poder una situació i tú segueixes tirant cap a tú i d'esquerres és la visió dels de sota, la gent que no li ha anat tot de cara i que volen una certa igualtat..".

"Las izquierdas son las que más miran por los trabajadores. Las derechas se fijan más en ellos mismos, en sus intereses".

"Los de derechas son franquistas y los de izquierdas los rojos".

"Izquierdas, Derechas, yo no entiendo nada de política".

"No sé explicarlo. Si uno coge comida porque lo necesita y sale corriendo el de derechas le persigue y los otros lo comprenden...".

"Ser d'esquerres és ser lliure. Ser de dretes és estar enganxat amb la dictadura. Les esquerres serien el socialisme, el comunisme i les dretes un capitalisme, que tots els cèntims els tinguèssin uns...".

"Quan penso dreta i esquerra, l'esquerra és la dolenta i la dreta la bona. La dreta dona més llibertat i ser d'esquerres és que lo teu és dels demés".

"Ser de derechas es estar a favor de la sociedad capitalista. Un régimen en que el poder lo tenga una persona y que

ésta diga lo que hay que hacer y si hay personas que lo pasan mal pasar completamente de ellas. Es basarse más en el poder de una persona y estar tiranizando a los demás pasando de libertades. Ser de izquierdas es cuando gana la sociedad porque aunque no haya libertad y no se pueda ir por ahí diciendo lo que se piensa pero hay trabajo, una casa y una situación para todos y esto compensa".

També hi ha gairabé unanimitat en la relació afectiva envers Catalunya. Però on trobem diferències segons l'origen del pares es en la percepció de Catalunya com a comunitat nacional. Hi ha fills d'inmigrants que volen una independència de Catalunya, catalans que ja els hi està bé l'autonomia i alguns d'un o altre tipus que veuen la millor solució en l'Estat Federal. En general els nois d'origen forani palesen un gran respecte pel català, per la història de Catalunya etc..

Cal destacar com els entrevistats no catalans d'origen confessen que els seus germans petits ja parlen normalment el català perquè els hi ensenyen a l'escola.

Gairabé tots els nois i noies entrevistats creuen que Catalunya és una nació però no tots saben que significa això.

"Pertanyo a Catalunya. Catalunya és el meu país. Em sento catalana però també espanyola. El millor es un Estat federal.. El nacionalisme d'ací em fa molta por, és molt tancat."

"Em sento català, és el meu país i em sento d'ací. Catalunya és una nació. M'agradaria que fós independent però ara això no és viable".

"Em sento catalana i andalusa. No sé què és una nació".

"Me siento catalán por haber nacido aquí y reconozco que Cataluña es más avanzada que el resto de España. Cataluña es una nación pero un país no puede serlo porque depende de España. De todos modos me parecería bien que fuera inde-

De todos modos me parecería bien que fuera independiente pero poco a poco, convienciando a la gente".

"Me siento catalana porque he nacido aquí. Me siento orgullosa de ser catalana porque Cataluña está por encima de muchas otras regiones. Me gusta hablar catalán. No sé que es ser nacionalista pero hay mucha polémica sobre esto".

"En sento català. Sentir-se català es sentir una llengua, una cultura. Ser nacionalista es sentir que t'han intentat treure una llengua i una cultura i això fa molt mal i tú la vols recuperar i vols que l'Estatut sigui més fort perque ara les lleis importants les fan a Madrid".

"Es important ser català perque Catalunya és una nació encara que no sé molt bé que vol dir aquest concepte. Els catalans tenen una intel·ligència superior als de la resta d'Espanya pel contacte amb Europa... De Catalunya sempre surt cosa bona. La independència no la vull, ja m'està bé com ara. No posem la senyera perque a la meva mare li fa por. Quan en Franco posàvem la bandera espanyola perque venia la policia i deien "Pongan la bandera que Franco va a pasar por aquí". La independència seria "passar-se".

"Me siento catalana porque es mi tierra y he nacido aquí. Soy catalana en este aspecto no en el de echar fuera a todos los que no son de aquí. Creo que Cataluña es una nación y tiene que tener autonomía. Lo mejor sería Galicia, País Vasco y Cataluña dentro de un Estado Federal.."

"He nacido aquí y soy catalán aunque no hablo catalán pero me gusta. Nacionalista es el que se preocupa sólo de donde está él y quiere ser independiente. No me gustaría que Cataluña no quisiera ser del resto de España. No entiendo que es esto de la autonomía..."

En el que també hi ha una coincidència important és en la religió. Les creences s'hereden però canvien de contingut. Són una minoria els que es confessen practicants i diuen creure en un Déu personal.

Els fills de pares practicants evolucionen cap una religió laica i tendeixen a buscar fórmules per ajudar els altres i complir així un dels mandats del cristianisme.

"Abans era creient com els meus pares, ara he arribat a la conclusió de que això del cristianisme i de Deu, doncs que no. El cristianisme m'ha ajudat a ser jo però també el marxisme i el socialisme. Casascú té el seu deu. Jo crec amb l'home, amb mí i amb la gent. "Crec que hi ha d'haver quelcom després d'aquesta vida però no sé ni qué, ni com ni res. Crec que la religió menja el coco a molta gent".

"Sóc creient no practicant. La mare és practicant i el pare també però amb dubtes. Per a mí el cristianisme és ara una filosofia de vida i em porta a ajudar als altres. Per mi la medicina és la meva pràctica cristiana ara".

"Yo creo en Dios pero nada de misa. Mi madre antes iba a misa, ahora no porque trabaja toda la semana y el domingo está cansada. Mi padre no ha entrado nunca en la iglesia.

..No creo que haya una vida después de la muerte".

"Mi madre es religiosa tradicional. Soy creyente y de un grupo de la JOC. Ser cristiano para mí no es ir a la iglesia y rezar sino seguir a Cristo. Antes creía en los curas, el pecado, el infierno.. Ahora lo tengo todo mucho menos claro. No es que no crea pero a Dios no lo hemos visto, no sabemos quién es. Para mí la religión ahora es trabajar en algo para los demás". El Papa y la Iglesia no deberían intentar influir en el Estado,...."

"Creo en Dios pero no voy a misa y todo esto. Dios para mí es la explicación última de lo inexplicable (como la muerte de un amigo). Mis padres son católicos no practicantes y no me han inclucado nada. Tal vez las monjas".

"Yo antes creía en todo porque te lo enchufaban en el colegio, ahora creo sólo que tiene que haber algo pero no sé qué".

"Jo sóc creient perque necessito arrepenjar-me en la religió. Es el meu "guarda-espalda". Els meus pares i les monges m'han educat en una religió tradicional. Sempre que em passa "algo" m'arrepenjo en la religió".

"No sé si existeix Deu. A casa es segueix la religió només com a costum (bateig, comunió). A mí mateix no em sembla honest. A casa de veritat ningú creu ni va a missa ni res. A l'escola, a classe de història, vaig veure que molts mals són culpa de l'esglèsia..."

"Me gusta tener una fé en algo. No creo que haya santos ni vírgenes ni que si rezas te lo concedan pero siempre va bien tener una esperanza. La esperanza es la religión de uno. No creo en un Dios porque si lo hubiera no pasarían las cosas que pasan. La religión es creer en tí mismo, en que puedes llegar a ser algo y tener fé en tí y también en alguna otra persona. Mis padres creen en Dios pero nunca han ido a missa ni estas cosas. Nunca hablamos de esto en casa".

De totes les entrevistes en deduem que el que diferencia més als joves és la classe social d'origen que permet fer o no fer estudis, trobar o no trobar feina. Els condicionants de la classe d'origen només es poden trencar a partir d'accedir a estudis superiors, però això es gairebé impossible per la majoria.

Si quan a política i a religió veiem com funciona la socialització primària, quan als valors de la vida quotidiana és on potser els joves tenen unes actituds diferents dels pares via amistats la majoria de vegades i via organitzacions en alguns pocs casos. Un tret discriminatori dels nois de classes més baixes és que no estan associats en lloc i s'avorreixen molt més, perquè a sobre són els aturats i els que no saben què fer amb el temps. Els de les classes més benestants no donen l'abast: estudien, treballen, van a l'esplai, o a la JOC, o a l'agrupament. Els de les classes inferiors no treballen fixe, fan feinetes, no estudien perquè van fent treballs esporàdics i no estan associats enlloc. Tenen també pocs diners per anar a discoteques i la casa s'els hi cau a sobre particularment a les noies perquè aleshores no paren de treballar ajudant a la mare, amb els

germans...

Un altre cosa que frapa es la manca d'una xarxa d'associacions juvenils a molts barris (associacions culturals, esportives...) i d'una informació mínima sobre centres on el jove pot rebre ajuda (centres d'assistència primària, centres d'assistència psicològica/psiquiàtrica, centres de planificació familiar...).

La televisió no és vista tant com fa uns anys. La música és molt important. L'alcohol s'en pren però tenen clar que és una droga tant o més perillosa, diuen alguns, que els "porros". El "porro" es prova normalment com una cosa relativament normal però fa por com un possible camí, si s'en abusa, cap a la droga dura. Els joves excusen la droga com a fugida de la desespe ració de l'atur.

Està clar que un agent de socialització importantíssim és l'anomenat grup d'iguals (els amics, la colla). Aquests són els que transmeten els coneixements sobre sexualitat, sobre valors de la vida pràctica... és la via de transmissió dels valors nous, del canvi. Val a dir, però, que els pares estàn sotmesos també a la socialització dels fills i que al llarg de la vida en comú es van flexibilitzant i acceptant les pràctiques dels joves. Així els joves acaban confessant que a partir de 18 anys, i sobretot a partir de que treballen, els pares els hi respecten força la vida privada.

El que sembla dibuixar-se com un agent de socialització mancat, fracassat, és l'escola. Ni s'ha transmés una visió coherent del món ni s'han transmés coneixements bàsics sobre sexualitat... Els més frustrats són els fills de pares amb menys estudis que recorden com importantíssima l'espòròdica influència d'algun mestre que els hi va donar una certa visió del món més enllà dels estudis programats. Tots coincideixen en la importància de que hi hagi una educació cívico-política a l'escola, a BUP i COU. Sembla que un sistema educatiu ben pensat podria compensar moltes desigualtats de partida...

Els joves de Barcelona comparteixen amb els europeus l'acceptació majoritària del divorci, la eutanasia, l'homosexualitat, les pràctiques sexuals dels menors d'edat i també son força intolerants amb les infraccions de la propietat privada i dels drets socials -defraudació al fisc, a la seguretat social, l'acomiadament lliure, etc.-. (1)

La família té el suport gairebé absolut dels joves mentre que demostren una forta desconfiança envers altres institucions bàsiques de la societat com l'Església, l'exèrcit i els partits.

En general, els joves no es manifesten "contra" els adults. Comprenen les seves posicions, defensen les pròpies i intenten establir un diàleg. El problema és que a les classes treballadores els fills acostumen a tenir més estudis que els pares i això fa que sovint hi hagi una incomunicació, la qual cosa fa patir al jove d'un fort sentiment de solitud i manca de guia que busca desesperadament en els mestres i que, si hem de creure als nostres entrevistats, poques vegades troba. La colla, els amics i les coses que es fan junts són gairebé l'únic suport per aquests nois. Segons els barris on viuen formaran part de colles més "normals" o més marginales. El grup d'iguals compleix un paper clar de "creador" i transmissor de pràctiques, moltes vegades a partir d'una pobresa esglaiadora de punts de referència.

Els valors que els joves creuen més importants són la honestetat, la sinceritat, la responsabilitat, la llibertat, la igualtat, la solidaritat, la democràcia i la no violència, mentre que no demostren especial entusiasme per una sèrie de virtuts clàssiques com la constància, l'esperit d'estalvi, l'aplicació en el treball, la bona educació etc...

"Para mi lo más importante es la libertad que es hacer lo que uno quiere pero sin hacer daño a los demás".

(1) vegeu Gràfic núm. 1 (página 17)

"Libertad de dejarnos vivir a nuestra manera".

"Igualdad para todos porque la libertad si no hay di-
nero, para qué sirve?".

"Tothom hauria de tenir igualtat d'oportunitats".

"L'home i la dona a igual treball igual sou"

"Todo el mundo tendría que ser igual. Muchos van di-
ciendo por ahí que si en la URSS no hay mucha liber-
tad.. pero yo creo que esto lo compensa el saber que
no hay nadie que pase hambre ni que esté sin trabajo.
Para mí la libertad está en segundo término".

"Si ens unissim tots si que podriem fer alguna cosa.
Però hi ha poca gent que vulgui canviar la societat".

"Si alguien quiere fumarse un porro, es su vida la
que se juega no puede la policía darle una paliza".

"La gran diferència és que uns tenen la oportunitat
de fer coses o de tenir coses i altres no".

"Vaig votar a aquests perquè em van semblar més sin-
cers!"

"En casa se sigue la religión sólo por costumbre. A
mí esto no me parece honesto.."

"Els professors son, diguem-ne molt distants, molt
autoritaris".

"Yo a mis hijos les dejaría hacer lo que quisieran
y sólo si iban por mal camino les rectificaría".

"Yo no tendría que estar como mi madre que se carga
toda la faena sino colaborar entre todos porque ya
que la casa es de todos hay que sacarla adelante entre
todos".

"La igualdad es recibir el mismo trato. Antes te ente-
rabas sólo de lo que hacían gente pequeña, ahora tam-
bién de los negocios sucios de gente importante..".

"Quan el meu pare va estar en atur donava tot el sou
a casa. Ara els dono la mitad".

"Com que el meu pare no ha tingut tants estudis de vegades l'ajudo a arreglar televisors en color. Quan té algún problema ho arreglem entre els dos".

"Cuando mi padre estuvo parado hacia faenillas que le salían y como no se podía pagar un peón pues me llevaba a mi y le ayudaba a llevar el material y a sacar los escombros y lo hice igual que un chico y no me hernié ni nada".

A partir de les entrevistes en profunditat, distingim dos tipus de joves: els que són capaços d'una interpretació coherent i explícita del món i els que no ho són, és a dir, els que són capaços d'un discurs teòric sobre la realitat social i aquells que la viuen sense capacitat de distanciar-s'en.

La majoria dels nois que pertànyen al grup I tenen estudis superiors o aspiren a fer-los. Sovint el que els dona coherència i capacitat de distanciament crític és una formació religiosa i/o política. Hi trobem ací joves amb una gran seguretat fruit d'una fe religiosa rebuda dels pares que, o bé els permet una legitimació de l'ordre existent, o, a partir d'una reflexió pròpia, una transformació d'aquella religió en una filosofia de vida i una ètica pràctica de servei als altres a través d'una professió (medicina, psicologia, pedagogia...). I també nois i noies amb una interpretació global del món, fruit d'una ideologia política que els ha transmés la família i que els permet entendre el que passa i per què passa i, de vegades, imaginar la possibilitat d'una societat diferent.

Els joves que pertànyen al grup II serien aquells que tenen un capital cultural més limitat i que no han rebut dels pares una ideologia determinada -política o religiosa- la qual cosa és compatible amb la transmissió d'unes creences més o menys vagues, d'unes pràctiques esporàdiques -més per costum que per altre cosa- i d'una sèrie de màximes de vida més o menys explícites.

Dintre d'aquest grup II hi podríem distingir dos subgrups: Els que han

tingut oportunitat de cursar estudis -sovint de tipus tècnica (FP) i els que no.

Els primers acostumen a ser fills d'obrers qualificats, treballadors autònoms o administratius i comparteixen amb els pares la valoració de l'esforç personal per tal de pujar socialment. Aquests nois acostumen a estar satisfets amb la vida que porten i pensen reproduir a grans trets el model de família en la que viuen.

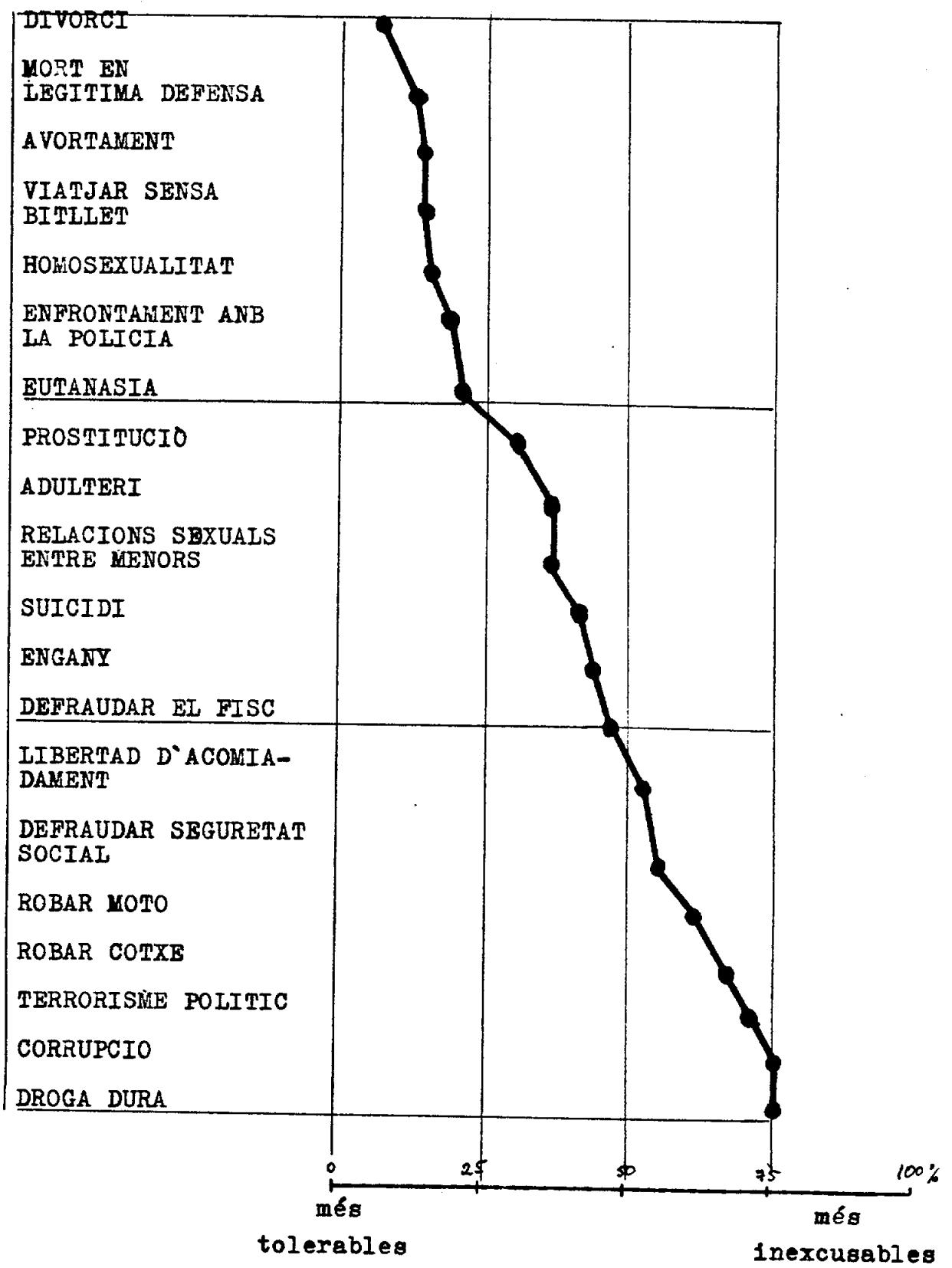
Els segons estàn abandonats als seus propis recursos i abocats sovint a la marginació i sempre a una dura lluita per a defensar el dret de subsistència.

Els pares, o no tenen estudis o tenen els mínims, les seves professions no són qualificades i amb molta freqüència estàn en atur. Els nois i noies no acaben els estudis, que no són valorats pels pares, i comencen molt aviat la recerca, sovint infructuosa, de treball. Pateixen llargues temporades d'atur amb breus episodis de feines temporals. Normalment acaben veient la necessitat d'una competència mínima i es treuen el graduat escolar o fan cursets de màquina, català, etc.. El sistema escolar fracassa també a l'hora de donar a aquests nois uns recursos mínims per defensar-se en la vida.

En conjunt, els joves barcelonins de 1984 mostren una gran maduresa i realisme, els fills de les classes més benestants a partir d'una capacitat de reflexió sobre el món i sobre els seus propis companys de generació i els fills de les classes amb menys capital econòmic i cultural a partir d'una prèvia interiorització pràctica de les seves experiències de la vida quotidiana.

ACTITUDS I PRACTIQUES QUE ELS JOVES CREUEN MES INEXCUSABLES

Gràfic núm. 1

II

VALORS I PRACTIQUES DE LA VIDA QUOTIDIANA

II

VALORS I PRACTIQUES DE LA VIDA QUOTIDIANA1.- La família, els estudis i el treball

1.1 La família

1.1.1 L'entorn familiar

1.1.2 Relacions pares-fills

1.1.3 Quina família projecten

1.2 Els estudis i el treball com a valors

1.2.1 Els estudis

1.2.2 El treball

2.- Les relacions amb els altres

2.1 Els amics , la colla

2.2 La Sexualitat

3.- Temps lliure i consum

3.1 El Consum

3.2 Activitats del temps lliure

1. LA FAMÍLIA, ELS ESTUDIS I EL TREBALL

Com han demostrat a bastament els estudis sobre actituds i valors de la població europea (Stoetzel) i de la joventut espanyola (Toharia), la família és un valor que es manté. Els anys vuitanta se segueix creient ma joritàriament en el nucli familiar reproductor i educador de fills. Això és perfectament compatible amb les transformacions sofertes per acuesta institució. Ja no existeix la gran família en la que hi permaneixen alguns avis o oncles solters. L'espai condiciona sovint la impossibilitat de convivència més enllà de pares i fills. També es cert que aquesta fe en la família com a valor a conservar es compatible amb l'acceptació de les unions de fet i del divorci. Els nois i noies de Barcelona al pensar en el seu futur segueixen dient que constituïran una família, que tindran fills i que els educaran seguint en part les pautes del seus pares però corregint tot allò que ells han viscut com a negatiu a casa seva. Només una part dels nois i noies amb més capacitat de judici crític i amb una actitud activa en front de la societat mostren menys confiança en la institució familiar.

BERGER I LUCKMANN I BOURDIEU, entre d'altres, han fet palesa la importància de la família com a agent bàsic de socialització. La família d'origen condiciona fortament les possibilitats dels nois i els hi transmet explícitament o implícita una manera de veure el món, un món més o menys ampli segons l'univers cultural familiar.

Justament és en l'adolescència quan els nois prenen consciència d'aquest condicionament de partida:

"Yo creo que si hubiera vivido en otro barrio y mis padres hubieran tenido otro dinero me hubiera gustado hacer electrónica...o sea que creo que si una persona cuiere hacer algo y puede pues lo hace y si no puede pues no lo hace...".

La vida quotidiana dels joves barcelonins va estretament lligada a la classe social dels pares...als seus recursos econòmics, al seu nivell cultural.

Els nois i noies de classe baixa amb pares amb pocs estudis pateixen sovint fortes tensions familiars. El pare acostuma a ser poc a casa i la mare porta una vida dura entre la cura de la propia família i les feines que fa a casa dels altres. En aquestes capes socials hi incideix greument l'atur. A casa normalment no es parla de cap tema que vagi més enllà de les experiències quotidianes en el treball. Els nois que volen estudiar han de lliurar una batalla forta amb els seus pares que valoren molt més positivament el treball. Les trajectòries escolars d'aquests joves són normalment força accidentades. Freqüents canvis d'escola, estudis interromputs de tant en tant per episodis de treballs temporals que els hi busquen els pares. Alguns aconseguen seguir estudiant a base de cursar estudis nocturns i compaginar-los amb alguna feina.

Els joves difícilment poden comunicar els seus problemes i conseguir ajudes pràctiques a casa per a resoldre'ls. Els que tenen més sort troben a l'escola algun mestre que els dona ajuda i seguretat, que els "explica la vida". En conjunt, però, veiem a través dels nostres informadors unes escoles tradicionals sovint autoritàries, on molts confessen que de vegades s'els ha castigat físicament. Resulta interessant comprovar que molts nois entrevistats han observat una millora en els darrers anys i valoren positivament els canvis en els programes i en el sistema d'estudi dels seus germans petits. Respecte al sistema educatiu la majoria d'aquests nois reivindicuen que l'ensenyament sigui gratuït, que els estudis de FP siguin més tècnics i menys teòrics i que els estudis nocturns mereixin més atenció. Tots es queixen de la manca d'interès pedagògic de la majoria de professors dels torns de nit que donen la classe estricta i s'en van. Podem parlar clarament de que no són tant els nois els que fracassen sino les pròpies escoles les que no són capaces de transmetre a aquests joves tot allò que no troben a casa.

Els nois, sovint pressionats pels pares, troben feines freqüentment temporals, poc qualificades i mal pagades que no acostumen a produir cap mena de satisfacció per sí mateixes però que els hi donen seguretat, uns certs diners per a les seves despeses i, sobre tot, el respecte de la família que els considera ja persones grans amb dret a una major llibertat. Un cop els joves han probat el treball és difícil que el deixin voluntàriament. La pena és que sovint és la feina que els deixa en ells i aleshores, carregats de frustració, s'han de refugiar de bell nou en els estudis o en el no fer res (estar sentat en els bancs de la plaça per als nois o les feines de casa per a les noies). Molts nois que per desídia paterna no acaben l'EGB es treuen el graduat escolar quan poden en atur o bé fan cursets de màquina i català.

Els joves fills de treballadors qualificats reben més atencions per part dels pares que sovint tenen uns certs estudis. És curiós comprovar com el fet de que un dels dos tingui el batxillerat ja modifica positivament l'ambient familiar. En aquestes famílies hi ha més comunicació amb els nois sobre tot pel que fa referència a l'estudi. Els pares esmercen en els estudis dels fills tot el que poden i son exigents amb els resultats. Els nois tenen interioritzat fortament que els estudis son un camí de promoció social i econòmica i que el benestar futur està estretament lligat al seu èxit. Aquests nois comparteixen amb els de classe més baixa una limitada informació sobre sexualitat i política. El que és cert és que els pares acostumen a estar també implicats en la tasca educativa dels nois, havent-hi per tant més equilibri entre el paper del pare i de la mare.

La panoràmica dels nois de classe mitja i classe mitja alta amb pares amb estudis tècnics o superiors és força diferent en la majoria dels casos. El pare i la mare acostumen a compartir idees sobre moltes coses. Hi ha diàleg amb els fills sobre política i religió i fins i tot de vegades sobre sexualitat. En aquestes famílies hi acostuma a haver un

ambien més democràtic i de col.laboració. A través del diàleg els nois reben explícitament una determinada visió del món que accepten en un primer moment i que van remodelant a partir de les seves pròpies experiències. Els estudis no els questionen doncs per a ells es quelcom tan natural com el respirar. Acostumen a estar més esperançats que els nois de classe baixa i mitja baixa en que trobaran feina. La majoria d'aquests joves es troben bé a casa seva i no tenen especial neguit per marxar-ne a no ser que tinguin ja una parella amb qui tinguin projectes de convivència.

Els pares amb estudis superiors són més companys dels seus fills, amb una visió més actual del món amb més informació i per tant amb més capacitat de tolerància i amb més recursos per ajudar-los en la vida pràctica. Els nois i noies no acostumen a tenir experiències prematures de treball i la majoria fan classes particulars o fan algun altre petit treball per tenir més diner de butxaca o estalviar per comprar-se la moto o la màquina de fotografiar...

En aquestes famílies els nois i les noies acostumen a tenir un tracte exactament igual mentre que a les famílies treballadores noi i noia tenen status diferents. Les noies acostumen a patir fortament de la manca de comunicació amb el pare que sovint viuen con una manca d'afecte. Amb la mare hi ha un sentiment ambivalent, per una banda solidaritat entre dones en front dels homes que son autoritaris o que van a la seva, per l'altre, discussió també perquè la mare no té més remei que descarregar feina en la noia -la cura dels petits, la neteja de la casa, etc.- perquè si surt a fer feines no dona l'abast. La noia que biològicament madura més ràpid que el noi també suporta una càrrega de responsabilitat més aviat que el noi. En contrapartida això l'ajuda a tenir més aviat també una visió bastant coherent de la realitat. Son noies majoritàriament les que lluiten més per conseguir uns estudis sigui com sigui i moltes vegades contra el parer familiar.

1.1 L'entorn familiar

Si classifiquem els pares dels nois enquestats per la seva professió podem intentar una certa aproximació a uns grups socials diferenciats. (Vegeu quadres adjunts).

Els pares amb professions més qualificades (classe alta i mitja alta) són nascuts la majoria a Catalunya, parlen normalment el català i tenen més freqüentment que els de les altres classes estudis superiors als primaris. La majoria són creients practicants sobre tot els de classe més alta. Els fills d'aquestes famílies estudien en la seva pràctica totalitat BUP o estudis universitaris (segons edat).

Els nois i noies fills de pares practicants -tant si ho són els dos com si ho és un de sol-, acostumen a declarar-se creients amb una pràctica no regular sobre tot a partir dels 19 anys, mentre que els més joves reproduïxen les pautes de comportament matern -pensem que de bon troç són les dones les que practiquen més-.

Els pares que exerceixen un ofici o són obrers qualificats o empleats tenen en la seva majoria estudis primaris i un 60% han nascut a Catalunya si bé no tots els que han nascut ací parlen català -fills de immigrants?--; la majoria són catòlics no practicants. Cal remarcar una vegada més una major pràctica religiosa de les dones. Els seus fills estudien BUP o GP i els més grans treballen. Els de més de 19 anys confessen sovint no tenir cap religió. Els pares que són obrers no qualificats tenen estudis primaris moltes vegades incomplets i un 70% són immigrants i parlen usualment el castellà. Un percentatge important -14%- està en atur i els seus fills o bé fan FP o treballen o estan també en atur i buscant feina.

A través de les entrevistes realitzades veiem un dibuix clar de l'entorn familiar dels joves. Les famílies barcelonines estan composades per pares i fills. La imatge de la família metropolitana és la d'una família tancada amb esporàdiques connexions amb avis i parents. (Episodis de vacances al poble, avis malalts que viuen a casa una temporada, oncles que apareixen per casa molt de tant en tant...). L'espai dels pisos és sovint limitat excepte a les classes més benestants. El tenir una habitació pròpia es un luxe d'una minoria. En les classes treballadores (mitja baixa i baixa), fins i tot en el cas de tenir un pis més ampli, els nois comparteixen l'habitació amb germans i germanes. Les habitacions son per dormir i s'entén que l'estudiar, el llegir, el treballar es fa en l'espai comú familiar (menjador-cuina). El problema es on s'estudia, on es troben les mínimes condicions de silenci per a concentrar-se. Els nois pateixen sovint d'una manca de riquesa relacional. Falta moltes vegades les figures familiars que no siguin els pares i que en moments determinats poden ser puntals d'acolliment, comprensió i afecte. Tancats entre quatre parets pares i fills estan sovint presos en situacions de conflicte sense sortida. Per això es vital pels nois fugir al carrer, buscar noves relacions no imposades. Fins i tot s'acaba per avorrir la cerimònia de mirar la tele en família.

"Con la persona que nos hemos relacionado más es con un primo hermano de mi padre. Este venía mucho por casa y me ha influido porque era una persona inteligente y podía hablar con él de política y de cualquier cosa". (H. 9).

"Me han influido mis tíos que son de una manera de pensar muy diferente. Son más jóvenes. Mi tía me ha dado muchos consejos. A veces voy con ellos a la discoteca y así mis padres me dejan y ven que no es tan malo". (H. 3).

Per a tots el nois però sobre tot pels fills de famílies amb recursos econòmics i culturals limitats resulta vital el contacte amb adults que no siguin els pares. És com si la convivència quotidiana amb totes les

tensions que crea deteriora fins a cert punt la imatge dels pares i aquests no tenen moltes vegades la capacitat d'establir punts amb els fills.

Però, están contents els nois de viure amb els pares?.

"M'agrada viure amb els meus pares i no hi veig cap alcient a anar-me a viure sola". (H. 8).

"Cada dia em trobo pitjor a casa. M'estimo molt als meus pares i germans però es que no tinc lloc pels meus llibres. Suposo que un dia d'aquests hauré de fer un pensament". (H. 1).

"Visc perfectament amb els meus pares. No hi ha cap problema". (H. 7).

"A ratos tenim les nostres baralles però estic bé amb els pares. Més endavant potser m'agradaria viure amb amics però ara no puc perquè ni ho fés els estudis cueda rien penjats". (H. 11).

"No me gustaria vivir sólo porque en casa tenemos buena relación. Estoy cómodo en casa y no me he planteado nunca el irme". (H. 4).

"Hay momentos que estoy a gusto en casa, pero hay mentos que me iría pero aunque tuviera dinero, que no tengo, dudo que lo hiciera porque mis hermanos me necesitan". (H. 9).

"No vivo a gusto en casa. Si tuviera un trabajo fijo me iría de casa". (H. 5).

"En algunas ocasiones me iría pero vivo a gusto con mis padres". (H. 3).

"A gusto vivo, no? pero me gustaria tener un trabajo y vivir sólo con una persona amiga". (H. 10).

Com sempre els joves són realistes. Fan de la necessitat virtut. Com no tenen possibilitats d'anars' en accepten que han de viure amb els pares i en un primer moment diuen que están a gust. Seguint el principi de realisme només confessen que volen marxar aquells que tenen ja una parella estable (H.1, H.6, H.10) però només les persones que compten amb

un sou fixe ho veuen com una cosa possible "cualsevol dia faré un pensament...".

1.2 Relacions pares/fills

Quan preguntem per l'entesa sobre punts concrets s'ens revelen forces conflictives entre pares i fills, més dels que es podia pensar a partir de les seves massives declaracions de satisfacció de viure amb els pares.. Això ens fa cuestionar els alts percentatges de satisfacció que demostren totes les enquestes. El subconscient sembla ser "He d'estar a gust perquè no tinc cap altre remei...Conflictiu o no el niu es el niu i els pares poden tenir molts defectes però et posen el plat a taula". Segons les respostes a l'enquesta normalment hi ha acord (més del 70%) sobre amics, estudis i treball i n'hi ha menys sobre les coses que es fan en el temps lliure, sobre religió i sobre política. El desacord es màxim en qüestions polítiques però cal remarcar que un percentatge elevat no contesten la qual cosa es un índex indubtable de la manca d'interés de bona part de la població per la política.

Hem de distingir però dos grups d'edat: els de 15-17 i els més grans. En el grup d'edat més jove hi acostuma a haver molt acord entre pares i fills sobre els estudis i entre l'actitud religiosa de la mare i la dels nois. En les classes més benestants hi ha més acord pares-fills en religió, política i activitats de lleure que en les classes treballadores.

Malgrat el que hem dit sobre que els més joves són els que encara són un reflexe bastant fidel de la ideologia dels pares, són justament als nois d'aquesta edat i sobre tot les noies els que viuen més intensament un enfrontament amb els pares perquè l'inici d'una certa autonomia de relacions, de sortir de nit etc.. provoca conflictes quotidians. Són els

més joves els que viuen el control patern com a més opressiu. Amb el temps els joves acaben concuerint espais de llibertat, sobre tot a partir de que els nois treballen.

Els pares semblen no deixar als joves tota la llibertat que voldrien i així un 67% diuen que el pare es fica més del que voldrien en la seva vida i un 72% pensen el mateix de la mare. Un 39% diuen que el pare és autoritari i un 25% la mare. Queda clar que aixó está d'acord amb els diferents rols del pare i la mare: a la mare li toca el petit i constant control quotidià i el pare intervé en les grans cuestions i encarna el principi d'autoritat familiar.

Els pares amb un nivell cultural més elevat estableixen, en general, unes relacions familiars més democràtiques.

Com ja hem dit l'epoca de més tensions entre pares i fills sembla ser la dels 15-18 anys on hi ha una lluita intensa entre autonomia del fill-control patern. El conflicte no ve tant per l'oposició ideològica, que no s'acostuma a donar fins més tard, sino en el camp dels problemes quotidians: que si es pot anar o no a la discoteca, que si aquests amics semblen o no adequats, que si cal tornar a casa a tal hora que si es fa BUP o FP, que si s'estudia o s'intenta trobar feina, que si m'ajudes o no a casa. A partir dels 18-19 anys acostumen a disminuir les tensions.

"Els pares s'han acoplat una mica a nosaltres i nosaltres a ells".

"Cuando éramos más pequeños algún guanteo nos daban pero ahora hay más diálogo y confianza".

"Dels 13 als 15 anys no ens enteníem gens sobre tot amb el meu pare...ara és diferent i si que hi ha comprensió".

"Yo quería estudiar BUP y mi madre empeñada en que hiciera FP. Ahora como trabajo me lo pago yo y ya no hay problemas...".

Queda clar que els nois conuereixen un grau satisfactori de llibertat a partir de la seva incorporació al món del treball. La situació de les noies també millora però normalment, i sobre tot en les famílies amb pocs recursos econòmics en que la mare treballa, no es pot escapar de participar en les feines domèstiques.

Amb el temps i fruit de la interacció pares/fills es dona també un fenomen de socialització de direcció inversa. Els fills en certa manera "educuen" els pares i augmenta l'entesa.

Però deixem que els nois ens posin al corrent de la seva entesa i/o conflicte amb els pares:

"La meua família no és tradicional-tradicional perquè si ho fóss no hauriem anat bé de cap de les maneres. S'han acoplat una mica a nosaltres i nosaltres a ells. Sempre ha estat un tracte molt sincer. Sempre ens han explicat les coses sense anar amb embolics ni amb coses rares. Només una mica de bronques pels estudis. Amb la meua mare he pogut parlar problemes d'adolescència amb tota tranquil·litat". (H. 7).

"Mis padres son un poco chapadillos a la antigua. Ahora son más flexibles que antes. Cuando éramos pequeños algún guantazo nos daban. Ahora hay diálogo en casa y confianza. Con mi padre menos porque está siempre fuera porque cuando sale de la SEAT pone persianas y otros trabajillos. De todos modos a veces no nos entendemos tampoco con mi madre en cosas religiosas y en el tema sexual que piensan que si sales con una chica ya es para casarte". (H. 4).

"La idea que tinc de la família és diferent de la família tradicional perquè els meus pares tampoc són ja tradicionals, són bastant moderns dintre del que cap, força normals". (H. 8).

"Dels 13 als 15 anys no em vaig entendre gens sobre tot amb el meu pare. Era molt gamberra, jo. Ara és molt diferent i si que hi ha comprensió. Parlem de política, de religió, de la feina... En política estem bastant d'acord, en religió no tant". (H. 1).

"Con mi padre tengo muchos problemas, con mi madre no. El me está siempre reprochando cosas y siempre discutimos. Mi madre ha estado muy comprensiva siempre y se ha adaptado a las cosas de ahora. Con mi madre tengo mucha confianza...". (H. 6).

"Els meus pares són molt exigents amb les notes i hi ha hagut alguns problemes. Els meus pares no són molt de parlar..el meu pare no m'ha agafat mai i m'ha dit..vina, què et passa...ni l'he explicat els meus problemes... són tancats. Per altre banda és fixen molt en la teva vida ¿no? i no et deixen ser tú..cúe si els cabells, cúe si vas fet un gitano". (H. 11).

"Mis padres no han sido muy severos pero mi padre quiere que a la hora de comer estemos todos. No he hablado nunca de mis problemas con mi padre, con mi madre un poco pero no ve bien cosas que hago, como fumar...". (H. 3).

"Con mi padre no nos llevamos bien ninguno de los hermanos, tiene muy mal genio y siempre quiere que hagamos lo que él quiere. Mi madre siempre está llorando que siempre va de mártir que todas las faenas se las carga ella. Mis padres nunca se han prestado al diálogo. Yo quería estudiar BUP y mi madre que hiciera FP. Tuve muchos problemas para ponerme a estudiar.." (H. 9).

Però quina explicació donen els joves de la falta d'entesa amb els adults i més concretament amb els pares?. Cal reconèixer que la seva anàlisi és força encertada i clarivident. L'origen de tot pot ésser la falta de coneixement del món dels joves, de l'estat actual de la societat. A aquesta manca de coneixement cal afegir-hi una manca de tolerància i un volguer de totes passades estalviar als fills possibles eruvig cacions. Tots, sense excepció, demanen comprensió i ajuda per cúe...

"son los adultos los que tendrían que aportar cosas positi vas. Son ellos los que han vivido y saben de que va la cosa, son ellos los que tienen que dedicarse a los jóvenes y ellos son los únicos que tienen en sus manos el cambiar las cosas..." (H. 9).

No obstant els nois en general no són del tot pessimistes i creuen que amb una mica de bona voluntat joves i adults s'han d'entendre. El que potser s'els hi escapa moltes vegades a alguns és que els seus pares a partir dels seus migrats coneixements no poden fer altra cosa del que fan. Que és un problema de cultura i no de mala voluntat.

Però seguim veient el que diuen...

"Els joves i els adults són dos móns diferents perquè tenen diferents maneres de veure les coses i no hi acostuma a haver enteniment. Ells tenen experiència però no són tolerants amb tu perquè facis les teves pròpies experiències". (H. 1).

"Els adults només jutgen la part de fóra..que si porten els cabells tenyits, que si porten agulles clavades... però no jutgen les causes per les quals els joves fan això.... El jove i els adults són dos móns diferents però de fet no ho haurien de ser ja que els joves seran adults i els adults han estat joves...Hi ha diferències però uns i altres es necessiten. Es poden complementar. Uns tornen i els altres van...el problema és que els que tornen pretenen que els altres tornin també i el que tu vols és anar cap endavant i si et claves una patxada doncs te la claves que a tu el que t'interessa és viure...Espero tenir el dia de demà l'esperit jove per acceptar la gent que puja...". (H. 2).

"Los mayores son la vida de antes y nosotros la de ahora. Los mayores nos tendrían que ayudar pero como a veces no saben ni de que les hablas no pueden. Yo a mis hijos les intentaría explicar un poco qué es la vida". (H. 3).

"Los mayores y los jóvenes son dos bandos por la manera distinta de pensar...Los mayores tendrían que ayudarte un poco..". (H. 4).

"Hay gente que se amolda a los jóvenes y entonces son un mismo mundo, pero hay otra que no y entonces son dos

mundos distintos. La gente mayor achaca todo lo negativo a los jóvenes...la delincuencia etc..cuando el origen es el paro. Para mi lo positivo de ser joven es que tienes mucha vida por delante y puedes hacer muchas cosas.." (H. 6).

"Quan ets jove et lances a la vida...lo negatiu és la falta de feina...". (H. 7).

"Per a mi els joves i els grans no formen dos móns diferents perquè els joves seran grans i aquests han estat joves. El que passa és que cada generació va canviant i els grans no entenen algunes coses dels joves...Els adults aporten la seva experiència però els joves volem experimentar per nosaltres mateixos...". (H. 8).

"Los adultos sólo se interesan por los jóvenes cuando les conviene. Entre jóvenes y adultos hay diferentes mentalidades y los mayores no quieren meterse en el mundo de los jóvenes y éstos tampoco en el de los mayores. Pero creo que hay jóvenes y adultos que se llevan estupendamente...". (H. 9).

"Els pares sempre t'están renyant i sempre t'están fotent bronca...i és un món apart perquè veus que ells fan coses que tu no pots fer i quan tu les vols fer et diuen que no, llavors, clar, t'empenyes i veus que és un món diferent, no?..que un dia podràs fer-ho però que ara que ho voldries fer doncs no pots...(H. 11).

Queda molt clar que els nois tenen una gran força vital, que volen llençar-se i experimentar la vida encara que de vegades s'eruivoruin...però están disposats a pagar el preu de les errades. El que és trist és veure com la societat que els hi demana responsabilitat i que els critica certes conductes desviantes no els hi doni els mitjans per a la pròpia independència. En aquests moments de crisi la joventut té una doble cara que expressa molt bé un noi...

"Lo negatiu de ser jove és que és la época que t'ho estàs passant millor de la teua vida i alhora t'ho estàs passant pitjor...té les dues cares...". (H. 11).

Com veurem en el pròxim apartat els nois pensen que en la seva futura família sabran crear un clima de diàleg perquè, segons ells, la joventut no és qüestió d'edat ja que s'és jove mentre hi hagin il·lusions.

"Yo creo que todo el mundo puede ser joven. Ser joven significa sólomente las ganas que tienes de hacer cosas y vivir la vida. No es la edad, no...". (H. 10).

"Si tu tienes interés por cualquier cosa pues para mi es ser joven aunque tengas ochenta años pero también cualquier persona puede sentirse vieja porque no tiene interés por vivir ni hacer nada..". (H. 9).

"Jo crec que es deixa de ser jove, quan es perd la il·lusió per les coses, jo crec que seré jove molt de temps, tota la vida, vaja..". (H. 8).

"Jo crec que físicament deixes de ser jove a una certa edat però pots no deixar de sentir-te jove mai. Jo espero no deixar de ser-ho mai". (H. 2).

1.3 Quina família projecten els joves...

Sembla que de tot el que hem dit es dedueix que els nois i noies quan tinguin una família pròpia el que desitgen és mantenir més diàleg amb els fills, preocupar-se més dels seus estudis, intentar comprendre el seu món, deixar-ls-hi més llibertat i fer-ls-hi més confiança, compartir afecions i activitats...

Quan s'els ha preguntat concretament pel seu model de família s'han expressat així:

"Yo, si algún día tengo una familia daría a los hijos un poco más de libertad y confianza. La que tiene menos libertad es mi hermana que la tienen como más guardadilla porque es chica..". (H. 7).

"Quan tingui la meva família el que faria es preocupar-me més dels estudis. Jo estaria més amb els nanos..i si tens reunions doncs te les aguanten...Els meus pares no ens han portat d'excursió mai..". (H. 1).

"Els meus pares han estat molt severos però jo hi estic d'acord. Deu ser la manera d'educar els nois. El que passa és que quan t'están educant a tu ho trobes una mica fort, una mica pesat. Em sembla que ho faré semblant però amb una mica més de llibertat". (H. 11).

"La familia tradicional no me parece nada bien. Esto que el padre tenga que dar las órdenes y los demás a obedecer no me parece bien. Mi tipo de familia es diferente en que todos más o menos tengan voto, aunque sean los niños pequeños, ya se sabe que ellos no saben muy bien lo que quieren, no? pero déjales hablar aunque luego les digas lo que tienen que hacer. Mi tipo de familia es que nadie da las órdenes, que se decide entre todos porque todos son miembros de la familia. Yo para empezar ya no me casaría si fuera no?. Si encuentro una persona que me guste me voy a vivir con ella y punto. Yo a mis hijos les dejaría hacer lo que quisieran y sólo les rectificaría si iban por mal camino. Yo no tendría porque estar como mi madre que se carga toda la faena sino colaborar entre todos porque ya que de todos es la casa hay que sacarla adelante entre todos". (H. 9).

En el nostre qüestionari preguntàvem als nois per la imatge del pare i a les noies per la de la mare. Els nois en la seva majoria tenen una imatge positiva del pare sense que es descobreixin diferències significatives per edat, ni per classe social. Sembla com si cadascú des de la seva posició acceptés com a positiva la imatge del pare en el seu rol de pare, de cap i suport econòmic de la família. Per als fills els pares semblen, doncs, models positius de referència, malgrat que sovint els titllin d'autoritaris.

En el cas de les noies ja no està tan clar que la mare els sigui un model de referència positiu. Estàn d'acord amb la vida que porta la mare les noies més joves, i les de famílies més benestants, mentre que les noies de més de 18 anys de les classes treballadores palesen més sovint el seu desacord amb la vida de treball de la mare que consisteix gairebé sempre en fer feines a casa d'altri, la qual cosa és una tasca cansada i relativament poc remunerada. Ademés el fet de l'absència de la mare fa que hagin de fer-se càrrec de les tasques de la casa.

Pel que hem vist anteriorment hi ha una imatge més positiva de la mare en quant a comprensió, diàleg, etc..però les noies es rebel·len en front de l'explotació de la dona que veuen materialitzada en la figura de la mare, burro de feina, a casa i a fóra de casa.

En aquest sentit és molt interessant saber què pensen els nois i les noies de cara a la seva família futura, sobre el treball professional de la dona i sobre la participació de l'home en les tasques de la casa.

"Es que jo penso que ni que no treballi la dona, el marit ha d'ajudar igual, no?. La casa és dels dos i la casa es porta entre els dos. Aixó claríssim. Jo encara que no necessités el sou de la meua futura dona m'estimaria més que treballés fóra de casa perquè el treball enriqueix la persona". (H. 2). Noi.

"A mí encara que em casi m'agradaria treballar fóra de casa perquè et relaciones amb gent i et sents més útil. Si tinc fills penso que si m'estic amb ells els primers mesos i després van a una bona guarderia i de 5 a 9 de la nit s'està amb ells, no és cap drama". (H. 1). Noia.

"Si jo guanyo un sou que n'hi ha prou per als dos perquè té que treballar?. Si ella vol doncs, vale, però quan hi hagi un fill ens ho hauríem de parlar perquè per a mi és important que els fills estiguin en contacte amb els pares..(H. 7). Noi.

"Si treballem els dos i la dona arriba més tard a casa, jo ajudaré a la cuina, a posar la rentadora, a fer llits...Per als fills però no és massa bó que els dos treballin fóra de casa. Si la meva futura dona vol treballar doncs que treballi i si no vol que no ho faci. A mí m'és igual..". (H. 11). Noi.

"Si los dos trabajamos pues la casa a medias ¿no?. Porque ahora si la mujer no trabaja y el marido se pasa el día trabajando es normal que cuando el marido llegue a casa no tenga ganas de ponerse a fregar platos ¿no?. Entonces veo normal que la mujer se encargue de esto. Pero en el momento que trabajen los dos o sólo la mujer, creo que es el hombre el que se tiene que dedicar a la casa. Porque en mi casa mi padre estuvo parado y mi madre tuvo que estar "pa" arriba y "pa" abajo haciendo faena y llegaba a casa y tenía que ponerse a hacer las camas porque mi padre no hacía nada". (H. 9). Noia.

"Aunque el día de mañana mi marido me pueda mantener yo prefiero trabajar yo no veo mal que los dos trabajen si tienen tiempo para dedicarle a sus hijos. Si se quiere se puede hacer. Mi madre trabaja y nos iba a buscar al colegio y nos hacía la comida en cambio mi padre llegaba del trabajo cansado y ni te hablaba. Esto no lo veo bien; por muy cansado que estés tienes unos hijos de que ocuparte y si no no haberlos traído al mundo...". (H. 6). Noia.

"Yo pienso que el marido no tiene más que ayudar un poco porque la obligación de la casa es de nosotras". (H. 3). Noia.

"La mujer no es para que esté en casa e ir a la plaza.. aunque a mí me fuera bien en la vida, si ella quisiera lo veo bien que trabaje". (H. 10). Noi.

Els nois accepten el dret de la dona a treballar i també diuen estar dis-posats a compartir les tasques de la casa, de tota manera aquest model entra en crisi teòrica quan pensen amb la vinguda dels fills.

Les noies reivindicuen totes el treball fóra de casa i la participació de l'home en les feines de la llar i sovint criticuen amb indignació, la poca col.laboració dels seus pares que tenen dret a estar cansats, dret que no poden reclamar les dones que enllacen el treball de fóra de casa amb el de dintre. Només una noia, filla de pares amb molt pocs estudis, accepta el paper tradicional de la dona... "porque la obligación de la casa es de nosotras...". Fins i tot l'arribada dels fills pot, segons elles, compaginar-se amb el treball sempre que tot es reparteixi equitativament entre la parella.

S'albiren doncs unes noies conscienciades de la igualtat de drets i uns nois que, en principi, semblen disposats a compartir antigues "obligacions" exclusivament femenines.

Per tant, hi ha un canvi important entre el model de família dels pares i el que els joves desitgen per a ells.

1.4 Els estudis i el treball com a valors

En l'àmbit de "Valors Bàsics" no tractarem tota la problemàtica dels estudis i del treball dels joves ja que aquesta temàtica té dos àmbits d'estudi propis (J. Casals i M. Ludevid). Ací només els analitzem com a valors en la vida dels nois i també en la dels seus pares i això perquè mentre el noi i la noia viuen a casa i no tenen autonomia financera, i avui en dia degut a la crisi i l'atur aquesta situació malauradament es perllonga, depenen en aquest punt de les decisions familiars.

Tractem alhora els estudis i el treball perquè ens interessa coppar la importància relativa d'ambdós en la vida dels joves. Normalment, què valoren més, l'estudi o el treball?. No podem compartimentar el discurs dels nois sobre aquests temes perquè van molt units. De fet sovint es

deixa d'estudiar per una necessitat familiar de diners, o a partir d'una situació d'atur es pot tornar als estudis com a refugi en front del no fer res.

En la mostra de l'enquesta sobre un total de 926 nois un 23,8% treballa, un 17,8% están en atur i busquen feina, un 50,4% estudia (21% BUP, un 15% COU i estudis superiors i un 14% FP). A partir del fet que molts nois estudien i treballen a la vegada hi ha hagut per part de molts un cert desconcert a l'hora de decidir quina era la seva ocupació principal. (En l'enquesta no s'especificava si era la principal perquè ocupava més hores de la jornada o perquè era la que els nois creien més important). Aquesta ambigüetat ha fet que sovint es classifiquéssim indistintament segons un o altre criteri i aixó ha produït certes diferències entre els resultats d'algunes preguntes.

La majoria de nois estudien alló que volien fer però malgrat aixó gairebé la mitad n'están decebuts. El motiu principal de la insatisfacció és el contingut dels programes i a força distància la incompetència dels professors. Però quin sentit tenen els estudis pels joves?. Per la majoria són un camí de realització personal o un mitjà per aconseguir feina. Quant al treball, la motivació principal sembla ser la d'assolir una independència econòmica i en segon lloc la realització personal. Sobre els que están en atur descobrim que més de la mitad están buscant encara la primera feina i que només una minoria es permeten el luxe d'esperar un treball que els hi sembli interessant. La immensa majoria están buscant qualsevol tipus de feina i no en troben. Sobre aquestes estrictes dades de l'enquesta les entrevistes ens aporten llum sobre la valoració que els nois i els seus pares, fan de l'estudi i del treball.

1.4.1 Els estudis

Com ja hem dit en la introducció a aquest apartat de la família, pels

y pares obrers no qualificats la seva aspiració màxima és que els nois acabin l'EGB i treballin però com ja han interioritzat que ara es necessiten uns certs estudis ja els està bé si fan FP. El que és difícil es que acceptin que els nois i encara més les noies facin BUP i no diguem ja estudis superiors. Ho veuen com una pèrdua de temps, com una manca de realisme.

"Yo el BUP lo terminé en contra de mis padres que estaban siempre pinchándome para que trabajara. Cuando dije que quería estudiar medicina me dijeron que si es taba loca, pero ahora como soy yo la que me lo pago me dejan hacer lo que quiera...Mis padres no le dan importancia al estudio, le dan importancia al trabajo". (H. 9). El pare treballa en una fàbrica i la mare fa feines).

"Yo empecé BUP pero lo tuve que dejar por culpa de mi padre que se empeñó en que trabajara. Me pegó una comi da de coco y al final lo tuve que dejar y es una pena proque ahora todo esto que tendría. Mi hermano como es tá trabajando quiere dejar los estudios y yo esto lo veo mal porque nunca se sabe lo que puede pasar con el trabajo y entonces te quedas sin trabajo y sin estudios. ..y mi padre esto no se lo hace ver...". (H. 6). El pare està en atur i la mare cuida nens.

Els fills de pares empleats, administratius i obrers qualificats normalment veuen els estudis com un mitjà de promocionar-se socialment. Ells mateixos han experimentat la seva impossibilitat d'ascendir a llocs més qualificats per manca de la titulació adequada i aixó al marge de la seva demostrada capacitat de dur a terme una tasca prou ben feta. De tota manera el seu control dels nois perque estudiin va alhora acompanyada d'una manca de recursos culturals per ajudar-los realment en les tasques escolars la qual cosa condueix prou sovint a que els fills fracassin escolarment i moltes vegades no continuin més enllà del graduat escolar o que facin FP en lloc de BUP. No obstant també és cert que n'hi ha que consegueixen la seva fita d'enviar els nois a la universitat si bé els joves, necessitats de diners per llibres, transports,

etc., es veuen obligats a buscar feines més o menys fixes per a tirar endavant els estudis. Aixó vol dir que, de fet, només són capaços de vèncer les dificultats aquells que realment tenen molt interès i capacitat per estudiar. Un fenomen interessant és que a partir dels 18-19 anys i sobre tot a partir d'una experiència laboral ó fins i tot de l'atur, els nois assumeixen com a pròpia la qüestió dels estudis a partir de que n'experimenten la seva importància trascendental per al seu futur. Trobem aleshores en els nois i noies un afany per a recuperar el temps perdut.

"Jo em vaig quedar encallada al BUP però a partir de tenir una feina fixa em vaig animar i poc a poc vaig acabar el BUP i el COU i ara faig según de Filologia i estic molt contenta d'haver-ho fet. Podria estudiar més si només treballés el dematí o bé si no treballés però poder estudiar és tenir diners i jo no en tinc i els pares tampoc per tant m'he de conformar". (H. 1).

"Quan vaig acabar l'EGB vaig veure que no m'agradava estudiar i aleshores vaig pensar que BUP i COU era perdre el temps i vaig decidir que a FP m'ensenyarien un ofici i ara m'agrada tant que quan acabi FP faré enginyeria". (H. 7).

"Dejé de estudiar porque me suspendían siempre. Las cosas teóricas no me entraban. Ahora después de dos años en paro me he propuesto acabar el graduado escolar". (H. 3).

"A mi no me gustaba ir al colegio ni nada, me gustaba más estar en la calle. Ahora me doy cuenta de lo importante que son los estudios. Ahora con el plan de ocupación juvenil nos han dado un trabajo y me estoy sacando el graduado. Creo que si mis padres hubiesen tenido otro dinero y hubiese estado viviendo en otro barrio, pues a lo mejor sí que hubiera estudiado porque me gusta la electrónica...". (H. 10).

Com ja hem dit tantes vegades la cultura dels pares marca fortament els nois i queda clar que els joves s'enfronten a la vida amb bagatges molt desiguals.

Des dels fills de professions liberals que han après en família a dominar un llenguatge i uns determinats codis interpretatius als fills de treballadors pràcticament analfabets hi ha un abisme, abisme que hauria de salvar, si més no en part, el sistema educatiu.

Però el que veiem a través de les descripcions realistes que els joves entrevistats fan de la seva experiència escolar es esfereïdor. Més endavant tractarem aquest tema amb més deteniment.

Però, justament a partir d'haver assumit la responsabilitat dels seus estudis, quin sentit té per els nois estudiar?.

Com acabem de veure no hi ha que excloure una part de pragmatisme de cara al treball i per tant a la pròpia subsistència, però ben cert que no s'acaben aquí les motivacions explicitades pels joves

"Si hubiera tenido el "graduao" hubiera podido entrar en un banco. Si estás en un taller y no sabes nada están siempre "tráeme esto...tráeme lo otro...". (H. 10)

"Ahora en cualquier sitio que te metas a trabajar te piden el graduado. Mi hermana y yo hemos pensado que sin el catalán no nos cogerán en ningún sitio. Aquí en Catalunya sin esto no puedes encontrar nada porque si te viene una señora catalana no le vas a decir: por favor hábleme en castellano, tendrás que seguir como habla ella". (H. 3).

"Creo que una persona que ha estudiado sabe más puntos de vista y es más culta, no?. Entonces para mí es muy importante esto para no quedarme estancada en lo que soy, no?. Quiero subir no sólo en el aspecto de estar

mejor económicamente sino también en el de saber más".
(H. 9).

"Para mi los estudios te dan un nivel cultural y te enfrentas mejor a la vida...". (H. 4).

"Avui dia sense estudis no pots fer res. Com més estudis tinguis més bé estarás a la societat". (H. 7).

"M'agrada estudiar per a ser més intel·ligent, per veure les coses més clares. També són important els estudis per això del treball perquè si estudies amb ganes i aprens, alguna cosa trobarás...". (H. 8).

"Estudio peluquería porque tengo amigos en este campo que me pueden dar trabajo. No es una cosa que me entusiasme pero si voy a encontrar trabajo pues vale la pena, aunque preferiría estudiar otra cosa". (H. 6).

Només a partir d'una situació econòmica relativament bona o d'una feina segura els nois i noies poden manifestar-se més idealistes, més despreocupats de l'aspecte econòmic.

"M'agradaria ensenyar, donar classes, i no pas perquè això estigui molt ben pagat. Però es que m'agrada molt".
(H. 1).

"Faig pedagogia perquè a mi l'educació sempre m'ha agradat. Una cosa maca de fer a la vida es educar, no? el que passa és que les carreres de lletres no són ben pagades...". (H. 8).

"Faig medicina perquè penso que és important conservar la salut i mantenir la vida i ajudar així als altres. Les sortides ara están fatal, si no entres al MIT ho tens molt negre...". (H. 2).

Aquest sentit de servei a la societat, als altres, té sense dubtar-ho un rerefons religiós. Les tres històries que acabem d'extractar pertanyen a joves amb pares religiosos practicants.

Però després d'haver intentat esbrinar com valoren els joves els estudis que veiem abocats a una reflexió complementària sobre el sistema educatiu. És ara justament quan a partir d'unes dades objectives estem en condicions de fer-nos una sèrie de preguntes:

Fracassen els nois o fracassa l'escola?

Fracassa potser el sistema educatiu?

Quina funció compleix l'escola l'any 1984?

De les històries escolars dels nostres encuestats i dels resultats de l'encuesta en resulta que els nois posen en qüestió el sistema educatiu. Sembla que les matèries que s'ensenyen no aconsegueixen interessar a bona part dels nois per la seva abstracció i llunyania. Tampoc els professors surten molt ben parats si bé no hi ha tant refús com respecte dels programes de les assignatures. Curiosament, no s'els questiona tant la competència tècnica com l'interès pels nois, perquè aprenguin.

A través dels nostres informants veiem una panoràmica escolar no massa reconfortant. Gairabé sempre classes amb molts alumnes i una infraestructura sovint precària. Molts es queixen de la falta de laboratoris per fer pràctiques de gimnàs i esport però fins i tot de calefacció, taules adients etc... però, per sobre de tot, de mestres implicats realment en la tasca educativa. I això és vàlid per bona part de l'escola pública i de la privada i fins i tot per la Universitat.

Veiem que les escoles depenen massa sovint pel seu bon funcionament d'un director que valgui o d'un grup de mestres amb bona voluntat. Per tant les escoles tenen també èpoques bones i dolentes i els joves són els que pateixen les conseqüències d'aquests canvis, d'aquesta manca d'estabilitat i d'una línia pedagògica coherent. També repercuteixen sobre els nois les tensions entre grups enfrontats de mestres i entre la propietat de l'escola i els mestres....

Tots els nois, al llarg del seu procés de maduració personal, necessiten punts de referència més enllà del nucli familiar. I perquè els adults, i més concretament els mestres, siguin punts de referència positiva hi ha d'haver comunicació joves/adults i aquesta comunicació -que no altre cosa és en definitiva la pedagogia- necessita d'una actitud afectiva i d'un interès per part del mestre, del professor. Sense aixó l'educació és un fracàs en profunditat.

Devant de la dimissió dels educadors aquella idea popular de "ja els ensenyarà la vida" resulta ser totalment certa en el cas de molts joves per als que és realment la vida la que els ensenya a valorar els estudis, moltes vegades quan ja és massa tard.

Després de reflexionar llargament sobre les històries escolars dels nois i noies ens preguntem amb raó si es pot parlar amb propietat de fracàs dels nois a l'escola o bé si es tracta en molts casos més aviat d'un fracàs de l'escola amb els nois.

Una vegada més el fracàs de l'escola no afecta per igual a tots els joves. Els fills de pares amb un cert nivell d'estudis tenen a casa uns mestres complementaris però la majoria de nois no poden comptar amb aquest suport doncs el capital cultural familiar és molt limitat. És justament a aquests que l'èxit o el fracàs de l'escola els marcarà fortament el seu futur.

Escoltem algunes consideracions dels nois sobre les seves experiències escolars:

"Cuando empecé a trabajar me pasé al nocturno del Instituto entonces vi que los alumnos del nocturno estaban en desventaja respecto a los del diurno porque no podíamos hacer ninguna actividad extraescolar porque nos coincidían con las clases. Además no hay comunicación entre los alumnos porque cada uno va a lo suyo y ya está, no? y con los profesores menos todavía. Van, dan su clase, se piran y no quieren saber nada".

"La EGB la hice en las monjas. La manera que llevaban de enseñar no la veía nada bien. Por la mañana nos hinchaban a hacer cálculo y por la tarde nos ponían un disco y ..ale! a hacer plastilina. Yo me dije: aquí no voy a aprender nada y no paré hasta que me sacaron y me fui a la escuela estatal y allí fui dando trompicones hasta que un año a los que estábamos más atrasados nos pusieron un profesor y a partir de ahí ya me espabilé y empecé a sacar buenas notas y ya me encontraba a gusto en el colegio aunque de vez en cuando nos soltaban algún guantazo". (H. 9).

"La academia me gustaba porque los profesores a parte de dar la clase se quedaban hablando contigo y te decían de antemano si tenías algún problema podías contar con ellos". (H. 6).

"En el Instituto primero estuvimos en unos barracones y bueno aquello era pésimo y era un régimen "asín" muy autoritario pero ahora ya no estamos en los barracones que era imposible aquello, en invierno a las ocho de la mañana dábamos clase con gorro y bufanda, también se metían ratones en las clases porque había cristales rotos. Ahora ha cambiado y puedes participar en la clase y tu puedes decirles los fallos y si tienes razón rectifican algo". (H. 4).

"L'escola primera era privada i catalana i tenia uns ideals molt bons i intentava renovar el sistema educatiu potenciant el diàleg i els treballs en grup però de mica en mica s'han anat degradant i han anat caient en la rutina. Despres vaig començar el BUP en un altre escola privada molt moderna. No hi havia director i manava el claustre en el que els alumnes també hi participàvem però hi va haver un problema de diners amb els propietaris de l'escola i els mestres i com el futur era incert m'en vaig anar a una escola religiosa més tradicional.

"Aquesta escola de FP és privada y catalana i està subvencionada. Els professors están bastant a sobre dels alumnes, no? i si ha algún problema doncs parlen amb els nois i es nota que els importa el que pugui passar i si aprens o no. Hi ha escoles en que el professor acaba la classe, agafa el llibre i no vol saber res més. Aquests professors si convé t'ho expliquen dos o tres vegades i s'interessen pel que fas". (H. 11).

"Faig FP en una escola religiosa. Els tres primers anys l'organització era boníssima però l'any passat s'en va anar el coordinador i tot-hom anava pel seu cantó. Aquest any s'ha tornat a arreglar perque n'han posat un de nou que és jove i treballa molt. El problema és que els professors només donen la classe i s'en van" (H. 7).

"A la universitat el que trobo és que molt del professorat dona nou hores a la setmana, cobra un bon sou però l'importa un bledo si aprens o no. Dels cinc professors que tinc aquest any només dos es preocupen una mica. De fet el primer curs és molt ranci i jo l'he trobat més fluix que el COU" (H. 1).

"Primer vaig anar a les monges i per l'EGB molt bé però a BUP ja no aguantes que es fiquin en tot, que no et deixen portar talons ni pintar-te. M'en vaig anar a una academia i ho vaig trobar un sistema molt més lliure". (H. 8).

"A la facultat ja veus que encara que els professors et diguin que si tens un problema que hi vagis de fet ja veus que és casi impossible perquè el que els agrada és mantenir la distància i tenen una actitud com de molt orgull corporatiu". (H. 2)

Els joves tenen les seves pròpies idees sobre algunes coses que seria important canviar com és ara la valoració de la FP, la gratuïtat de l'ensenyament, els exàmens d'evaluació, els programes i fins i tot les assignatures i la manera d'ensenyar-les. Com ja hem assenyalat també demanen més atenció per part dels professors. Una vegada més és important remarcar el silenci dels nostres entrevistats amb pares sense estudis que són els que justament tampoc han estat capaços d'acabar EGB. A determinat nivell fins i tot no s'és capaç de criticar el que passa ni d'imaginar alternatives. A continuació extractem alguns dels suggeriments que els nois farien al ministre d'Educació per a la millora de l'ensenyament...

"M'agradaria que es potenciés la imatge de la FP i que tirar cap a FP no representés cap mena de desprestigi ni cap mena d'anogoixa ni de rés. També que es fessin menys deures a casa però em sembla que la LODE ja ho diu..I que hi hagi a les escoles d'EGB una certa línia única..no pot ser que cada professor tiri pel seu costat. A partir de BUP ja és igual que hi hagi una pluralitat d'opinions.." (H. 2).

"Creo que tendria que arreglarse la relación alumno profesor. Considero que hay muchos profesores que van a dar la clase y punto. El alumno estudia con más interés si ve que el profesor se preocupa por él". (H. 6).

"Habría que cambiar el planteamiento de las clases pues hay cosas que no valen "pa" mucho y otras que podrían darse y no se dan y que hubiera más prácticas y no tanta teoría y que se pudiera estudiar más libremente y sin la opresión de tanto examen que esto obliga a memorizar y luego lo olvidas todo" (H. 4).

"L'ensenyament hauria de ser gratuït. No pot ser que les escoles privades costin tants diners". (H. 11).

"Jo a la formació professional li donaria un enfoc més tècnic. Ara de repent ens posen ciències naturals que no lliguen res amb la física. Seria molt millor que ens explicués alguna cosa de física nuclear que és molt important". (H. 7).

Haurien d'intentar fer més atractives les matemàtiques i la física. Explicar perquè serveixen en la vida pràctica i donar a conèixer la seva història. Això motivaria més als nens que pisarres plenes de números que no saps ni d'on venen ni on van". (H. 1).

Els joves de l'escola en valoren força la organització però n'avorreixen la disciplina rígida. Els nois i noies demanen un altre tipus de tracte més personalitzat sobre tot a partir de 13/14 anys. Aquest desig potser l'han tingut sempre, des de la infància però aleshores no el sabien explicitar.

Si els estudis són el camí per modificar la cultura familiar heredada, el sistema educatiu actual no sembla complir la funció d'equilibrar desigualtats de partida sino que més aviat les confirma.

Es evident que el sistema educatiu és un punt clau per a una política juvenil que vulgui incidir en les necessitats reals dels joves. Per aixó fem nostres els suggeriments que sobre aquest punt fa en Raimón Bonal en l'epíleg del seu estudi sobre la joventut a Girona del que en recomanem la lectura.

1.2.2 El treball

Abans de començar a analitzar com valoren els nois i noies el treball és necessari que tinguem present que per raons de temps les quinze entrevistes projectades van quedar reduïdes a deu la qual cosa no afecta en profunditat la majoria de temes tractats dels quals en treiem una imatge suficientment clara però sí que perjudica l'anàlisi del treball com a valor perquè tenim sub-representada l'edat 21/24 anys que és justament en la que hi podem trobar gent amb un treball fixe o en una situació que podríem qualificar d'atur crònic. Els nois entrevistats tenen gairabé tots entre 17 i 19 anys i en aquesta edat, i sobre tot en les classes més baixes, les trajectòries dels joves son un continuum treball-atur ja que els treballs acostumen a ser es poràdics, sovint duren poc temps i entre treball i treball hi han temporades d'atur o de retorn en alguns casos als estudis reglats i, en d'altres, a cursets diversos (màquina, català, anglès, conduir..etc..).

Sembla interessant abans d'analitzar la valoració que els joves fan del treball fer un resum de les seves trajectòries laborals. Ordenem les històries de menys a més capital econòmic i cultural.

HISTORIA 10: Después de dejar los estudios estuve "parao" y entonces hice un cursillo con el ayuntamiento de aprendizaje de cerrajería de tres meses y luego otro de nueve y ahora estoy en un taller a prueba. (Noi, 18 anys, EGB incompleta. Pare en atur).

HISTORIA 3: "He trabajado sólo un mes en una fábrica de camisas que me buscó mi padre y que está en mi barrio pero me echaron no sé porque y ahora busco trabajo y mientras me estoy sacando el graduado escolar en una escuela de adultos". (Noia, 19 anys, EGB incompleta. Pare fuster, mare fa feines).

HISTORIA 6: "Cuando aún estudiaba EGB estuve de dependienta en una tienda que me buscó mi madre pero era una explotación total y aguanté sólo dos meses. Luego trabajé otros seis meses en otra tienda de ropa, después hice una sustitución de un mes en una oficina y luego ya el trabajo que estoy haciendo

ahora que es de visitar empresas". (Noia, 20 anys, EGB i un curs de BUP. Pare en atur i mare cuida nens).

HISTORIA 9 "Di durante bastante tiempo clase a niños. Hace ya dos años que trabajo en encuestas". (Noia, 19 anys, fa COU. Pare obrer, mare fa feines).

HISTORIA 4: "Sólo he trabajado en verano en el pueblo de mi madre cogiendo pimientos. También he dado algunas clases". (Noi, 17 anys, estudia COU, pare obrer qualificat SEAT. Mare mestressa de casa).

HISTORIA 7: "Mentre estudio ajudo al meu pare a arreglar TV i a posar antenes i tot aixó". (Noi, 18 anys, FP. Pare tècnic TV, mare mestressa de casa).

HISTORIA 11: "Havia treballat en una drogueria. Carregava els camions i tenia cura del magatzem. Hi vaig estar cinc mesos però m' en vaig anar perquè pagaven molt poc. Vaig estar un any i pico en atur fins que em va sortir la feina d' ara en una empresa d' ordinadors. Es temporal però espero que em facin contracte". (Noi, 19 anys, estudia FP, pare administratiu, mare mestressa de casa).

HISTORIA 1: "Mentre feia EGB treballava per pagar-me els campegaments al SEPU per Nadal i també feia cangurs de nit. Ara fa quatre anys que treballo fixe a la Generalitat". (Noia, 22 anys, estudia a la Universitat, pare obrer metal·lúrgic qualificat, mare mestressa de casa).

HISTORIA 8: "No he treballat mai però ara estic buscant classes particulars per així fer pràctiques de la carrera que estudio que es pedagogia". (Noia 18 anys, estudia a la Universitat, pare químic, mare tècnica en fotografia).

HISTORIA 2: "Des dels 16 anys dono classes particulars i durant les vacances faig de mosso a la botiga del meu pare. No puc treballar més perquè estudio tercer de medicina" (Noi, 20 anys, estudia a la Universitat, pare comerciant, mare química).

Els nois treballen fundamentalment per disposar d' uns diners i poder ajudar a la família o bé indirectament, pagant-se la seva roba, les seves despeses

quotidianes de transport i fins i tot els estudis, i directament, passant a més a més part del seu sou a la família quan aquesta ho necessita especialment en les situacions d'atur patern. La necessitat familiar de diners fa que els joves no puguin triar massa ni ser molt exigents. Per damunt de tot es valora el treball fixe i si está ben pagat millor que millor però els nois i noies fills de famílies en una situació econòmica més precària es donen per ben pagats si troben qualsevol cosa perquè, al marge de que segueixin somniant amb una promoció cultural i laboral, saben que no es poden permetre el luxe de despreciar res sobre tot quan ni tan sols tenen els estudis mínims. Els que deixen un treball perquè está mal pagat i perquè els exploten es perquè tenen assegurat el plat a taula i la seva situació familiar no és angosant. Una vegada més els nois han d'arribar a un compromís entre les seves aspiracions i la realitat. Aquesta solució de compromís consisteix sovint en seguir estudiant de nit per no perdre la oportunitat futura d'una futura promoció. Cap dels nostres nois i noies entrevistats está ensorrat, tots intenten treure el màxim partit de les circumstàncies.

Però els nois no creuen que el sentit del treball s'esgoti en la possibilitat de conseguir uns diners. Els nois i noies intenten no amargar-se i passar-s'ho -el millor possible buscant altres compensacions si la feina no és prou interessant- fer noves amistats, adquirir experiència de la vida. El treball, que moltes vegades és vist com una imposició paterna, acaba sent pels nois un valor fundamental, bàsic, sobre el que basteixen la seva maduresa personal.

Ajudar als pares es veu com una cosa justa.

"A la familia les doy lo que haga falta. Pues si un mes hace falta "too" pues "too". Por una vez que trabajo y ellos me han mantenido hasta ahora..pues lo veo justo". (H. 10).

"Me gustaría trabajar para ayudar a mis padres para que fueran más desahogados. El mes que trabajé íbamos mejor. Si mi hermana y yo trabajáramos mi madre se podría cuitar de hacer

faenas..." (H. 3).

"Me pago mis estudios de COU y visto un poco a mis hermanos y les doy algún dinerillo". (H. 9).

"Cuando empecé a trabajar mi padre quedó en paro y tuve que darles todo el sueldo hasta que arregló el carnet de paro. Ahora doy sólo poca cosa". (H. 6).

"Hago alguna cosilla para mis gastos" (H. 4).

"Els diners que em dona el meu pare per ajudar-lo em serveixen per els meus gastos". (H. 7).

"Els diners que guanyo són per a mi" (H. 11).

"La mitad del sou l'he de donar a casa porque anem molt justos. L'altre mitad és per la meva roba, els estudis i les vacances" (H. 1).

"El que guanyo es pel meu diner de butxaca i aixó ja és una certa ajuda a casa porque tampoc anem tan "boyantes" " (H. 2)

Però a més de ser un mitjà de tenir diners per a un mateix o per ajudar a casa el treball és vist com quelcom molt enricuidor pels nois i noies.

"Estoy aprendiendo un oficio y me gusta y me realiza y desde que trabajo mi familia me va tratando como más de adulto". (H. 10).

"Me gustaría tener trabajo para poder independizarme algún día y para poder pagarme los caprichos y no andar pidiendo a mi madre para tabaco y sobre todo para tener más seguridad en mí". (H. 3).

"Primero no me gustaba trabajar pero luego vi que me sentía realizada y esto es importante y desde que he trabajado me he sentido más independiente". (H. 6).

"En el trabajo he aprendido a ver como es la vida. Ahora cuando he vuelto a estudiar veo que los chicos del instituto que

han estado siempre estudiando son como niñitos que no saben que es la vida. Yo creo que el trabajo es todo para la formación de una persona. Y aunque me gusta mucho estudiar ahora que he probado el trabajo no puedo estar sin trabajar". (H. 9).

"Me gusta trabajar en enseñanza. Me gusta estar con la gente enseñándole algo" (H. 4).

"En el treball además de guanyar diners adquireixes una experiència i més independència també perquè ja no depens dels diners dels pares". (H. 11).

"Des de que treball m'han deixat molt més lliure. Puc fer el que vulgui. Els estudis per exemple han estat una cosa que ja ha sigut meva". (H. 1).

"M'agradaria treballar perquè además dels diners és important no demanar céntims als pares que a mí aixó em posa molt nerviosa" (H. 8).

"Encara que estudiis la feina és important no tant pels diners com per l'apendre a desenvolupar-te sol. Però la gent que ho ha de fer per obligació doncs de vegades els es un turment perquè no els hi queda temps per estudiar i si no ho fan doncs no viuen..". (H. 2).

El que és molt interessant és com pels nostres joves enquestats el treball i els estudis son dues coses estretament lligades. L'experiència els ensenya com els estudis son un mitjà per a trobar un treball que satisfagui i com el treball et permet uns diners per seguir estudiant, per seguir aprenent i fer-se més apte per a tasques més especialitzades.

"Desde el primer día que empecé a trabajar se empezó a ver la gente que había tenido estudios. Se notaba que los que habíamos hecho BUP o FP teníamos como más cultura. Está claro que si hasta ahora me han estado considerando en el trabajo ha sido gracias a los estudios". (H. 9).

Els nostres nois i noies enquestats són encara massa joves per a estar molt angoixats per la feina. Semblan encara tenir esperança que d'alguna manera s'en sortiran en aquesta vida. Potser ací trobem molta menys angoixa i amargor que en el discurs dels nois de les comarques gironines (vid. R. Bonal). La gran ciutat fa creure sempre que hi han més possibilitats, que hi ha més camp per córrer. De tota manera ens falta interrogar a joves de més de 22 anys per poder arribar a determinar fins a quin punt l'ambient rural resulta molt més opressiu per als joves en atur. Aquesta és una de tantes coses que queda pendent per a un posterior aprofundiment a partir de noves entrevistes. Però possiblement l'àmbit de treball tindrà més elements per analitzar el tema. Ací ens plantejàvem només el treball com a valor i la relació estudis/treball en l'escala de valors dels joves.

En aquest tema com en d'altres dels tractats en l'àmbit de "VALORS BASICS" la conclusió és que els joves barcelonins comparteixen una escala de valors però que les seves pràctiques i les seves expectatives estan fortament condicionades per la classe social d'origen. Tots donen importància als estudis, uns des de sempre per tradició familiar, altres perquè l'experiència laboral o l'atur els ha demostrat la seva importància. Tots valoren la independència, la seguretat, la formació que dona el treball, però no tots estan en condicions d'acabar trobant una feina veritablement interessant i enriquidora. Cal apuntar com al posar les entrevistes ordenades de menys a més capital cultural familiar, en surten dos blocs: el dels nois d'origen immigrant i el dels catalans d'origen. Cal tenir present que a les limitacions de partida que tenen els nois de classe social inferior hi ha que afegir-ne un altre: el fet de no dominar totalment un llenguatge que és justament el del seu país perquè la terra dels seus pares queda ja definitivament lluny.

LA FAMÍLIA: CONDICIONS OBJECTIVES D'EXISTÈNCIA

1) Classe social i estudis del pare

	<u>EGB/primàris</u>	<u>FP</u>	<u>BUP</u>	<u>Grau mitjà</u>	<u>Superiors</u>
Classe mitja-alta	29,6%	4,-%	12,8%	18,8%	32,2% N=149
Classe mitja	62,7%	10,9%	9,8%	10,9%	5,5% N=183
Treb. autònoms	73,-%	8,1%	5,-%	3,7%	3,1% N=161
Classe inferior	76,8%	4,9%	0,9%	1,1%	0 N=349

2) Classe social i situació laboral del pare

	<u>Pensionista</u>	<u>Eventual</u>	<u>Treball fixe</u>	<u>atur</u>	
Classe mitja-alta	6,7%	2,7%	80,6%	4,7%	N= 149
Classe mitja	7,7%	2,2%	77,5%	4,5%	N= 183
Treb. autònoms	7,5%	2,5%	81,3%	4,3%	N= 161
Classe inferior	11,2%	4,-%	67,1%	14,-%	N= 349

3) Classe social i origen dels pares

	<u>Pare</u>		<u>Mare</u>		
	<u>Catalunya</u>	<u>Fòra Catalunya</u>	<u>Catalunya</u>	<u>Fòra Catalunya</u>	
Classe mitja-alta	57,7%	43,7%	57,-%	43,-%	N= 149
Classe mitja	60,6%	39,4%	55,1%	43,8%	N= 183
Treb. autònoms	60,9%	37,9%	57,1%	41,6%	N= 161
Classe inferior	26,9%	71,7%	27,1%	71,1%	N= 349

4) Classe social i llengua habitual dels pares

	<u>Pare</u>			<u>Mare</u>		
	<u>català</u>	<u>castellà</u>	<u>ambdúes</u>	<u>català</u>	<u>castellà</u>	<u>ambdúes</u>
Classe mitja-alta	43,6%	41,6%	10,7% N=149	43,6%	38,3%	13,4% N=149
Classe mitja	50,8%	42,6%	6,-% N=183	46,4%	45,4%	7,1% N=183
Treb. autònoms	46,6%	39,8%	11,2% N=161	43,5%	42,9%	10,6% N=161
Classe inferior	19,2%	69,3%	9,2% N=349	21,2%	57,-%	10,-% N=349

5) Classe social i religió dels pares

	<u>pare</u>			<u>mare</u>		
	<u>cap</u>	<u>sense pr.</u>	<u>pr.regular</u>	<u>cap</u>	<u>sense pr.</u>	<u>pr.regular</u>
Classe mitja-alta	17,4%	30,2%	41,6% N=149	10,4%	28,9%	55,7% N=149
Classe mitja	18,6%	36,1%	36,-% N=183	9,3%	37,2%	47,5% N=183
Treb. autònoms	19,3%	44,7%	26,2% N=161	11,8%	44,1%	36,6% N=161
Classe inferior	22,6%	43,8%	23,8% N=349	14,9%	43,8%	33,5% N=349

6) Classe social i situació laboral dels joves

	<u>NC</u>	<u>Estudia</u>	<u>Treballa</u>	<u>Atur</u>	<u>Busca 1er.Treb.</u>	<u>Ser.Militar</u>
Classe mitja-alta	1,3%	53,7%	18,8%	8,7%	16,1%	1,3% N=149
Classe mitja	0,5%	36,1%	23,5%	10,9%	27,3%	1,6% N=183
Treb. autònoms	3,1%	41,6%	24,2%	13,-%	14,9%	3,1% N=161
Classe inferior	1,4%	30,4%	28,1%	12,3%	26,7%	1,1% N=349

7) Classe social i nivell estudis en curs dels joves

	<u>EGB</u>	<u>FP</u>	<u> BUP</u>	<u>Nivell mitjà</u>	<u>Superiors</u>	*
Classe mitja-alta	4,7%	7,4%	30,2%	8,7%	12,8%	N= 149
Classe mitja	1,6%	13,1%	21,3%	4,4%	10,9%	N= 183
Treb. autònoms	3,5%	18,-%	23,-%	2,5%	8,1%	N= 161
Classe inferior	2,6%	17,2%	13,5%	2,6%	6,-%	N= 349

* NC, inclou a més dels que no contesten els que no cursen estudis reglats.

8) Classe social i llengua dels joves

	<u>Català</u>	<u>Castellà</u>	<u>Ambdúes</u>	
Classe mitja-alta	36,3%	32,9%	27,5%	N= 149
Classe mitja	41,5%	32,8%	25,7%	N= 183
Treb. autònoms	34,8%	35,4%	29,2%	N= 161
Classe inferior	20,8%	49,8%	35,6%	N= 349

9) Classe social i religió dels joves

	<u>cap</u>	<u>sense pr.</u>	<u>pr. regular</u>	<u>NC</u>	
Classe mitja-alta	25,5%	26,2%	28,9%	19,5%	N= 149
Classe mitja	32,8%	20,8%	29,-%	17,5%	N= 183
Treb. autònoms	30,4%	30,4%	27,9%	11,2%	N= 161
Classe inferior	29,5%	32,7%	18,6%	19,2%	N= 349

Relacions d'autoritat viscudes a la família, classe social i edat

Els pares es fiquen en la teva vida?

	Classe social				Edat	
	<u>Mitja-</u> <u>-alta</u>	<u>Mitja</u>	<u>Treb.</u> <u>Autònoms</u>	<u>Classe</u> <u>Inferior</u>	<u>15-18</u>	<u>19-24</u>
TOTAL	N=149	N=183	N=161	N=349	N=477	N=444
N=926						
Sí, molt: el pare	24,2%	26,8%	23,6%	29,2%	32,5%	18,5%
25,6%						
Sí, molt: la mare	23,5%	28,4%	21,7%	30,9%	33,5%	19,6%
26,8%						

Grau d'acord pares i joves: classe social i edat

Et sembla satisfactòria la vida que porta o ha portat el teu pare i la teva mare?. (*)

Pare: Més aviat sí

	TOTAL POBLACIO N= 926	Classe social				Edat	
		<u>Mitja-</u> <u>-alta</u> N=149	<u>mitja</u> N=183	<u>Treb.</u> <u>Autònoms</u> N=161	<u>Classe</u> <u>Inferior</u> N=349	15-18 N=477	19-24 N=444
Quant a la vida familiar	36,8%	39,6%	34,4%	32,9%	39,8%	36,3%	37,8%
Quant a la vida professional	33,-%	36,9%	35,-%	28,-%	34,4%	32,1%	34,5%
Quant a diners	26,3%	34,9%	28,4%	20,5%	24,6%	25,8%	27,3%
Quant a activitats del temps lliure	23,-	26,8%	20,2%	20,5%	24,1%	23,5%	22,5%
Quant a relacions d'amistat	33,8%	33,6%	29,-%	32,9%	36,1%	34,4%	33,6%

Mare: Més aviat sí

Quant a la vida familiar	40,5%	40,3%	45,9%	47,2%	38,7%	44,2%	36,7%
Quant a la vida professional	23,2%	26,8%	29,-%	28,-%	18,6%	27,3%	19,1%
Quant a diners	24,8%	32,2%	30,1%	28,-%	21,5%	28,1%	21,4%
Quant a activitats del temps lliure	22,8%	27,5%	22,4%	26,1%	22,6%	27,9%	17,3%
Quant a relacions d'amistat	36,2%	38,3%	38,8%	41,-%	36,7%	41,3%	30,9%

(*) Es demanava als nois de respondre sobre el pare i a les noies de respondre sobre la mare. Nois= 48,7% . Noies= 50,9%.

La vida familiar com a model de referència: classe social edat i sexe

Acord amb el pare:
MÉS AVIAT SI

	TOTAL POBLACIO N= 926	<u>Classe social</u>				<u>Edat</u>		<u>Sexe</u>	
		<u>Mitja-alta</u> N= 149	<u>Mitja</u> N=183	<u>Ireb.autònoms</u> N=161	<u>Classe Inferior</u> N= 349	<u>15-17</u> N=477	<u>19-24</u> N=444	<u>Noi</u> N= 451	<u>Noia</u> N= 471
Religió	65,7%	66,6%	65,-%	74,5%	67,3%	67,5%	64,2%	59,4%	72,-%
Política	50,9%	58,4%	54,1%	55,9%	49,-%	48,6%	53,6%	47,-%	54,8%
Professió	73,2%	76,5%	77,6%	75,8%	73,4%	74,4%	72,5%	70,3%	76,6%
Estudis que fas	71,6%	84,6%	76,5%	79,5%	65,9%	76,7%	66,4%	63,9%	79,4%
Ac. temps lliure	65,4%	74,5%	69,9%	70,2%	61,9%	63,1%	68,5%	62,5%	68,8%
Amics/comepnys	74,1%	80,5%	75,4%	78,3%	72,5%	74,8%	73,6%	71,2%	77,5%
<u>Acord amb la mare:</u> <u>MÉS AVIAT SI</u>									
Religió	67,5%	71,1%	62,3%	72,-%	67,9%	70,4%	64,4%	59,2%	75,6%
Política	57,6%	62,4%	63,4%	57,8%	55,-%	54,1%	61,5%	54,2%	60,5%
Professió	78,-%	79,2%	79,2%	80,7%	76,5%	79,2%	76,8%	73,8%	82,2%
Estudis que fas	75,2%	89,3%	80,3%	82,6%	65,3%	79,2%	70,9%	68,1%	82,2%
Ac. temps lliure	72,8%	76,5%	76,5%	76,4%	68,8%	72,3%	73,6%	69,-%	76,9%
Amics/companys	80,-%	85,9%	82,-%	82,-%	76,5%	80,1%	80,2%	77,2%	83,2%

2. LES RELACIONS AMB ELS ALTRES

2.1 Els amics, la colla

L'entorn social del jove es compon en primer lloc d'un nucli, la família. Aquesta "sigue siendo la institución fundamental en la cual los jóvenes se instruyen sobre el pasado y se preparan para el futuro". (1)

Les seves ocupacions, com l'estudi o el treball, el porten a ampliar aquest nucli i a relacionar-se amb més gent. El seu temps de lleure, sigui perquè va en un espai, o juga en un equip de futbol.. li proporciona un cercle en cara més ampli de coneixences. Com que no només fa una sola activitat de lleure, sino que va variant, així ens porta a pensar que aquell jove que di versifica el seu oci, encara té un cercle més gran d'amistats. En contra, els joves aturats poden veure minvat el seu món relacional al no treballar ni estudiar, amb el perill de restar sols la major part del seu temps només amb l'ajut dels seus familiars.

El temps de lleure el comparteixen: (2)

la colla d'amics	55,3%
els companys de la feina	34,8%
la família	26,9%
l'amic/ga	20,9%
el promès/a	17,7%
unes quantes parelles	8,8%
un company	7,1%
sol/a	5,5%
el marit, la muller, fills	3,8%

(1) Perspectives de la joventut en la dècada de 1980.
Editorial de la UNESCO, 1980.

(2) Percentatges extrets de les freqüències generals.

Al llarg dels seus discursos hem pogut comprovar realment la força que té l'amistat per un jove.

... "Para mí son importantes los amigos. Pasa que a veces ... estoy un poco aislado de ellos... porque estudio más que nada y los veo poco, pero siempre intento estar con ellos... Solo nos vemos para vernos. ..Yo creo que todas las personas no pueden pasar sin amigos, necesitan comunicarse". (H. 4).

... "estoy con la gente, como son del barrio...de la calle..." (H. 4).

... "yo tengo muchas amistades. Tengo amistades porque soy primero muy abierta. Segundo porque me encanta... tratar con la gente...tengo amistades muy majas...de años...estoy mucho mejor con amigos que sin amigos". (H. 6).

... "Tinc varios grups...l'amistat és molt positiva..." (H. 8).

... "amics, anar a sopar amb els amics...amics d'en Jordi, gent de la Universitat...una parella d'amigues ...la gent dels Caputxins...Abans tenia molts, llavors cada cop veus que la cosa es va reduint, reduint..." (H. 1).

L'amistat és essencial pels joves. La colla és el centre relacional bàsic pels nois de 15 a 18 anys. Tots tenen diversos lligams amicals: uns de quan eren petits, els altres d'allà on van a passar les vacances, els companys d'estudis, els amics dels agrupaments... Tots tenen necessitat d'amistat, de comunicació, fins i tot quan també han trobat la seva parella, encara que aleshores tenen lloc una sèrie de canvis, doncs, deixen de veure amb tanta freqüència els seus amics de sempre i, passen més estona sols o amb altres parelles, gent que viu la seva mateixa problemàtica.

Es el moment que es produeix una transformació en el seu entorn relacional. En les dades anteriors observem que l'índex de casats és molt baix, la manca de treball, la carència de la vida i de l'allotjament retrassen enormement el poder aconseguir una vida familiar autònoma.

Els components del grup s'ajuden, es crea un clima de confiança entre ells, diferent a vegades de la que poden tenir en els pares. Parlen obertament de temes com el sexe, les drogues, els profes... més de tú a tú, entre gent de la mateixa edat, de les mateixes vivències, no existeix aquí un abisme generacional. La colla els hi garanteix la llibertat de moviment, d'elecció de les seves activitats o d'aburrir-se ... "al parque le llamamos el aburridero"... (H. 4).

Acostumen a tenir un amic més amic que els altres, al qual li tenen més confiança i si senten més pròxims. El jove també comparteix les seves diversions amb els seus pares i germans, tant els més grans com els més joves. Tal cosa ens porta a pensar que la família no solament vé a ser el seu entorn econòmic i educatiu, sino que també forma part activa, volgudament o no, en el seu temps d'oci.

Les colles mixtes venen de nou als més joves com podeu veure a continuació:

... "Yo si estoy con un chico que conozco ya, pues tengo confianza, no? pero si conozco a una chica, que tengo confianza, estoy igual que con el chaval, no? no tengo tampoco problemas así. Yo es que... eso no? de hablarle a una chica, no? yo creo que, lo que has dicho de la amistad que... es que mucha gente lo confunde, no? eso de la amistad. Cuando ya conoces un poco una chavala ya se cree que... que no sé, salir con ella y cosas así no?. Y eso también es un problema de... de no saber interpretar las cosas, de no tener... las ideas claras. No sé, una cosa es las amigas, así, confianza bastante, pero no tienen por qué haber relaciones..." (H. 4) (noi 17 anys i és el primer any que surten una colla de nois i noies).

... "les noies tendeixen a criticar i a comentar coses... son unes xafarderes... i quan hi han els nois... els temes potser són més normals"...
(H. 8).

2.2 La sexualitat

Al ser preguntats sobre les seves relacions sexuals respongueren: (sobretot els joves entre 19 i 24 anys)

Haver-ne tingut	52,8%	i l'han satisfet	47,4%
		i no l'han satisfet	4,5%
		altres	0,9%
No n'han tingut	36,9%	perque no han volgut	18,3%
		perque no han tingut ocasió	13,0%
		altres	5,6%

En aquest camp, el noi té un comportament distint a la noia. Comproveu:

Diuen haver tingut relacions sexuals:	nois 61,9%	noies 44,2%
N'han quedat satisfets:	nois 57,9%	noies 37,4%
No han volgut tenir relacions sexuals:	nois 9,1%	noies 27,2%

Deixem però que siguin els mateixos joves qui ens parlin.

2.2.1 Informació sobre el tema de la sexualitat

Per encetar el tema de la sexualitat i els joves es va començar preguntant sobre la informació, a nivell general, que havien rebut al llarg de la seva vida. Quasi tots coincidien en que consideraven tenir-ne la suficient. Però, en el moment de ser preguntats sobre qüestions concretes, per exemple, malalties venerees, no sabien el que respondre o ho feien en vaguetats. Sobre els anticonceptius, qui més qui menys recitava una llista de noms, sense aprofundir-hi. Queda demostrat, també, que no han utilitzat mai els Centres de Planificació Familiar i, tot i que diuen saber del que es tracta, aquests queden fora del seu món. Al final, i contràriament al que afirmaven al principi, confessaven que existeix una manca d'informació a nivell de tota la població i que són molt necessaris centres, llibres, opuscles, documents, especialistes que aclareixin tots els dubtes i no només quan hi hagi algun problema. En definitiva, que s'obri un diàleg entre pares i fills, les escoles i els alumnes, els adults i els adolescents, les institucions i els ciutadans.

Els pares no aconsegueixen el paper d'agents informadors. Alguns dels entrevistats han respost que a casa seva el sexe és un tema tabú, prohibit. D'altres argumenten que la falta de cultura els impedeix de fer-ho, no saben com posar-s'hi. Davant d'això, i donat que el jove sent curiositat sobre el tema, aquest ha buscat alternatives (llibres, cursets..), o l'escola, l'agrupament, el centre parroquial es cuiden d'organitzar unes xerrades, encara que no resulten del tot suficients. El sexe és tema de conversa entre els amics, de tú a tú, sense retinències.

Es lamenten de que els pares no informin, doncs, són els que millor coneixen els seus fills i ho podrien fer a nivell personal. Tant sols, les mares parlen a les filles com a mesura preventiva davant del perill d'un embaràs de "penalty". També creuen necessari explicacions de caire més tècnic, pròpies dels especialistes.

Vegem que ens diuen els joves:

"Sí, no bueno, mis padres no mucho, no."... "Sí, no tanto tabú, no. Es que no sé, debe ser porque no tienen mucho fondo ¿no?...no tienen un poco así de ... de cultura sobre esto. ...Lo que más me ha enseñado a mí sobre esto ha sido los cursillos, bueno alguna charla que hemos ido por ahí más que nada."

"En el colegio... pues sí, nos han dado algunas veces, en ética, no, así el tema, y así." ... "Sí, el profesor o alguno que viene. Algunas veces en el grupo buscamos ... este que vamos, no, llamamos a un señor... que sabía, no, y entonces tuvimos una charla. Y más que nada a mí me aclaró, a mí esto, no es donde más he aprendido. Y luego ya bueno, pues también en libros y cosas de estas...".
 ... "No sólo en mi caso casi toda la gente no tiene nada de información, no. A nosotros nos pasa esto por eso, porque nos preocupamos de buscar las cosas, no. Pero la mayoría de la juventud no tiene... nada de información así".

¿Vosotros habláis del tema en el grup?

"Sí, sí, bastante, aunque hayan chicas o no hayan chicas, no, igual hablamos." (H 4).

"Pues, por mí misma, o sea por mi sola, o sea porque mis padres no me han enseñado nunca nada, otra de las cosas que veo mal. Entonces, no, o sea por mis pares desde luego nada, mi madre simplemente me explicó cuando me vino el periodo pues lo que era y tal, pero nada más, o sea nunca me han llegado a hablar de nada más, no. Todo lo que he aprendido ha sido a base de oír conversaciones, de leer libros de.. aprender lo que dicen."

"No otra de las cosas que también me parece mal, o sea en las escuelas no me han enseñado nunca nada. Ahora me parece que es cuando están empezando a meter un poco de ...(?), y esto, y están enseñando...".

"Sobre la sexualidad, para mí yo creo que es suficiente ...".

..."me parecería muy bien, que por ejemplo en los colegios..., fueran enseñando un poco no, y que luego los padres, que a muchos les cuesta yo sé que, que, bueno que no es fácil no, empezar a un crío y decirle que...

Y entre los padres y el colegio... que luego cuando llegan a las edades típicas que llegan y se pegan el susto, no, como le ha pasado a más de una, llegas y entonces pues...". (H. 6).

"Doncs..., bé al col·legi vem fer educació sexual, vem fer-ne. Després, és lo que es parla amb els amics, i després si hi havia alguna dubte, doncs amb el meu pare o amb la meua mare, ja està". "(a casa meua) "No, no hi ha hagut problemes." . "Era classe, a la classe de religió ens ho van donar això... que és una classe de religió, però molt especial... perquè si hagués sigut la típica..., no sé si aguantariem..."(la donava), un germà d'allà, de la Salle".

"Jo crec que ja és suficient..."

"Jo crec que l'ha de donar els pares, no, més que res, perquè clar ells veuen quan..., com vas creixent, com vas canviant. I el col·legi doncs més tècnic, t'ho ha de donar, o sigui com es fa, tal, fotografies, coses d'aquestes. Però vull dir que a un nivell, o sigui, lo essencial t'ho han de donar els pares, després ho comentes amb els amics,..." (H. 7).

"Bueno... hum... o sigui la, la informació... aquesta, principalment son les meves germanes... O sigui sempre em tingut confiança i em parlat obertament de tots aquests temes. Els meus pares, pues sempre han jugat un paper una mica... poc important, però vull dir, perquè en part savien que les meves germanes em donarien molt, molt millor potser, aquesta informació. I després a l'escola, també,"...I, bastant bé, vull dir ...ens van fer una conferència, bueno varies conferències, amb diapositives... ens ho van explicar de la manera més natural, no, perquè és una cosa tan natural, vull dir que ens van explicar com és.". "No, jo crec que és suficient, vull dir, després també l'experiència és..., vull dir, ja vindrà..." (H. 8).

"Dels amics".... "A casa és un tema tabú. És una de les poques coses que em sembla que no han superat encara. Un tema tabú"...."Tot a partir dels amics"... "No tampoc, tampoc he llegit, res".

(hauria de donar la informació)... "Les escoles, i els pares molt."... "Jo voldria saber més coses, no m'és indispensable, si em recomanessin un bon llibre m'el llegiria, perquè sempre està bé.. si falten coses, deuen faltar coses suposo"....és una cosa que la vas fent tú..." (H. 1).

2.2.2 Mètodes anticonceptius i Centres de Planificació Familiar:

..."Però jo no estic gaire d'acord amb això, vull dir. clar que... és molt, molt fàcil, no, de dir jo tindrè tots els fills que Déu em dongui, perquè això tampoc no és pot fer, no, i més com estan les coses,... clar no és pot. No tindràs 19 fills, però vull dir..., abans abans sí perquè no, perquè els pots conèixer perfectament (mètodes anticonceptius), per conèixer no et passarà res". (H. 8).

..."Bé jo coneixo el preservatiu, el típic, la píndola, després el diafragma, no sé com és diu ... I a nivell d'operacions ja, doncs, la vasectomia, i el lligament de trompes". "Bé, jo tinc aquesta idea, planificar, o sigui dir que no tinguis massa fills, perquè en aquesta societat tapoc, tampoc es...".

"Bé, sobretot informació, que l'Ajuntament ja ho està fent, perquè jo vaig veure uns butlletins de la sexualitat, de dos tomos, uns llibrets". (H. 7).

"Bueno, o sea, una buena información, no. Disponer de métodos anticonceptivos tranquilamente, no? porque hay gente que esto de ir a pedir a una farmacia o esto, alguno le da cosa, está mal visto. El tener más centros... por eso de saber donde recurrir en caso de problemas y todo esto, no?. Es decir que estuvieras más... que la gente lo conociera más todo, supiera de que va la cosa, ya no, no le pillara de nuevo". (H. 4).

"Conozco, conozco la pastilla y conozco el preservativo y conozco... bueno el.. el dispositivo, el diu, el diafragma y todos esos". (H. 6).

2.2.3 L' experiència

Quan es parla de les experiències personals s'han de diferenciar als més joves (de 15 a 18 anys) dels més grans (a partir dels 19 anys). Les vivències dels primers són encara petits intents esporàdics, motivats en part per la curiositat o per saltar-se la barrera d'allò que està prohibit. Altrement, els més grans ja han trobat la seva parella, a la qual s'estimen, i amb qui n'han tingut de relacions cercant més comunicació, plaer, necessitat de contacte físic... Cal resaltar el fet de que la major part dels entrevistats consideren essencial el fet d'estimar-se, per començar a tenir unes relacions estables i completes. L'edat no és un factor determinant, en canvi, compte la maduresa i el ser-ne prov conscient i responsable. La religió, en el cas d'un jove creient, actua com a fre, impeding la realització de l'acte sexual abans de casar-se.

Opinen que els dos, l'home i la dona han de ser protagonistes actius, que la iniciativa no ha de recaure en una sola persona. En contra la masturbació no hi están, la veuen com una alternativa factible, però, en canvi, mostren el seu desacord quan es tracta de la sexualitat en grup.

Finalment, cal comentar que el haver tingut relacions sexuals no pressuposa necessàriament explicar-se millor i saber el perquè de les coses. Alguns s'han sentit quelcom incòmodes en el moment de tractar aquest tema, sobretot els més joves, com podeu comprovar tot seguit.

"Es buscar el plaer amb aquella persona, si pots trobar el plaer amb aquella persona que t'estimes, doncs perfecte, i buscar-lo bé, normal...". (H. 1).

..."Sí, sí, ...sí que ho és (d'important pels joves). El que passa que a vegades per manca d'informació es tergiversa la cosa i es converteix en una cosa que no hauria de ser...grollera..." (H. 1).

"La sexualitat, hum... es que..., vull dir, com ho definiria?". "Per mi...Home potser és el contacte amb un al-

tre persona de... de sexe diferent, no, amb la qual t'has d'estimar, vull dir, perque sino la veig com molt... no, no no la practicaria per res vaja, un altre tipus de sexualitat que no fos aquesta". (H. 8).

"Bé és...és el contacte entre un noi i una noia que s'es timen... perque sino s'estimen no hi ha sexualitat... és algo sense sentit..." (H. 7).

..."Es una cosa totalment clara, era lo prohibit, no? prohibit, i el d'això i !baaaa! Aixís. Ho sigui no tenen un pensament més obert (els joves) de lo que és". (H. 7).

"Si yo tuviera de explicárselo, por ejemplo, a un crío, tendría que estudiármelo mucho porque no". "Esto es, muy claro, entonces, no?. Pero por ejemplo para explicárselo a una persona, lo que significa para mi la sexualidad... Para mí es importante, por ejemplo, el mundo de la pareja, o sea en la vida de una pareja, la sexualidad influye muchísimo y..., o sea que sí, es muy importante... y, no sé, como te lo explicaría yo..., bueno es que... Por ejemplo a nivel de pareja, pienso que, que se han de tener muchas conversaciones y..., y, bueno es que yo veo que es importante, no sé como explicártelo. Como quieres que te lo diga, por ejemplo lo que significa para mí...uf... para mí es importante, o sea, de hecho es...". (H. 6).

..."las relaciones que tienes ya con otra persona, así, más íntimas, más así tal, más comunicativas"...."además es una edad (la juventud) que necesitas un poco más de contacto con otras personas". (H. 4).

L'edat per començar a tenir relacions sexuals:

..."l'edat vé per la maduresa...Vull dir que la persona pot començar a tenir relacions sexuals sempre que sàpi-ga el que es faci, sigui a l'edat que sigui..." (H. 1).

..."Perque no et pots llençar així, després et venen les conseqüències, als 16 anys tenir un fill, això tampoc és lògic..." (H. 7).

..."Hay gente que tiene relaciones sexuales más joven, más pronto, hay gente que las tiene más tarde. Entonces es según como te va viniendo...". (H. 6).

Les experiències personals:

..."Bueno es que más que nada, se puede decir pá descubrir, no? porque siempre tenía necesidad de descubrir, no? que será, que será y siempre lo pruebas así. Pero no, no mucho sentimiento así".

"No, no. Sí caricias y besos, sí"...No te atreves tanto, me entiendes..." (H. 4).

..."Nosotros tenemos relaciones sexuales y no hay ningún problema, o sea muy bien. Va bien". (H. 6). (Noia, 19 anys, té promés).

"Bé sí, però és un contacte no, no sexual en sí, és un contacte doncs sortir, coses d'aquestes. Sí, això sí (carícies o petons), però vull dir res més, no que va! No vull problemes". (H. 7).

..."Casi siempre es la noia la que para els peus... no és per tampoc.. potser perque no t'els estimes prou no? com per fer res". (H. 8).

..."Amb el F hi ha un intent però com que no en sabien ...amb el J sí... home clar una persona de 30 anys". (H. 1).

"Bueno, per mí veus aquí si que juga un paper una mica la religió... és lo que et deia de seguir unes coses que, que et guien no? i que aquesta no està dintre d'aquesta llista, i pues no, no l'accepto per aixó....penso que si

un noi pues t'estima tant pues que s'espera, vull dir que si no et comprén, pues ho sento". (H. 8).

2.2.4 Visió de la parella

L'enamorament el consideren com un sentiment estrany, no controlable, quasi com una malaltia que porta a pensar només en una persona i a la seva idealització.

L'estimació suposa pels joves una plenitud, afectivitat, una entrega total encara que respectant-se mutuament, una tolerància envers l'altre, un suport.

Malgrat el contraure matrimoni no resulta del tot essencial pels entrevistats, justifiquen la seva postura. La raó de més de pes per casar-se és el tenir fills de forma legal o legitimar socialment la unió de dues persones. La idea de reproduir-se no la posen en dubte cap moment, igual que tenir un amant suposaria per ells un trencament de la parella.

Sobre l'abort, les opinions són molt diverses. Hi ha qui està d'acord, i qui està en contra. D'altres suspesarien, si es donés el cas, el poder mantenir el fill. Un altre cop, la religió té aquí el seu pes censurant qualsevol pràctica abortiva, pel fet que significa matar a un ésser humà en formació. Un dels entrevistats ho permeteria només en el cas de malformacions o malalties fetals.

A continuació poden llegir com s'expressen o què opinen sobre el tema els entrevistats.

.."és una cosa molt rara... estar amb una persona que et compenetres del tot, que hi estàs molt bé... que si tens problemes és la persona que t'ajudarà, i és la persona que tú més pots ajudar..."

"L'enamorament és no pensar en res més que en una persona, no menjar, bé de tot. L'enamorament és una cosa molt boja... suposo que ha de passar, ho no sé si m'ha passat encara, porto dos anys... és molt maco per això".

"Jo no em casaria si no hi ha nens, perquè després vé el problema legal dels nens i els noms, i els pares. I bé, si la societat estigués montada i els nens poden tenir problemes per culpa de que no estás casat, doncs et cases i s'ha acabat"...

..."les coses clares, si tens un amant t'en vas amb l'amant." (H. 1).

"... te sientes diferente, te sientes...más llena".. (H. 6).

"...el amor es un sentimiento..."

¿Os váis a casar pronto...?

"...no lo podemos hacer, pues porque no tenemos medios, no?...Sí si las cosas van bien, porque ahora bueno estamos pendientes de un piso... hay una serie de cosas que, por ejemplo su padre a lo mejor, pues nos regala un piso, o lo podemos comprar con más facilidad. Entonces sí a la hora de que su padre nos diga eso del piso y tal y yo tengo trabajo, porque yo ahora voy a montar una peluquería y tal, y si esto me va bien y él pues va trabajando o tiene un trabajo, entonces pues sí, ya va siendo hora de que sí". (H. 6).

"Ahora no. Me encantan los niños pero si llegara el momento que sí, yo me gustaría tener hijos."

..."yo considero que si yo ahora me quedo embarazada, a no ser que me ayudaran mis padres ...por ejemplo ahora mismo que estoy sin trabajar no, no, podría mantenerlo, entonces pues a lo mejor tendría que recurrir al aborto. Per vamos no estoy de acuerdo con el aborto". (H. 6).

(el amor) .."expresas tus sentimientos y el cariño a esas demás personas..."

.."Es que más que nada cuando de algunas te enamoras más que nada es del físico a veces, no?...te gusta la persona".

..."no es que casarte no lo veo yo, es como atarte... si tú te va bien con una chica y te juntas, si quieres tener hijos bien, no?..

"No me lo he planteado mucho, a veces pienso que sí, que me gustaría tener un hijo, no? para enseñarle todo lo que sé, y que viera todo lo que sé".

"Estoy de acuerdo." (con el aborto). (H. 4).

.."l'amor és un sentiment que sents... sobre un altre, no?. Que, que el notes..., com si fossis tu, una altre part teva..."

"Bé, potser estar enamorat és idealitzar una persona ...o sigui és perfecte, en canvi surts amb ella i pues no."

Jo crec... que es pot fer (el matrimoni) perfectament, perquè si s'estimen és igual són només uns papers, i això la societat també és una cosa que... uns papers no poden influir en una persona."

"El divorci és totalment viable, perquè si les persones han d'amargar-se tota la vida, per què no separar-se i buscar-se la vida."

"Sí, sí". (M'agradaria tenir fills)

(Sobre l'abort) ..."Doncs que el tingui, perquè això no és un motiu per matar una persona. En canvi, si saps que sortirà tonto, o sortirà sense una cama o sigui que ja sortirà per patir, doncs llavors sí..." (H. 7).

..."quan sens amor per una persona és que li donaries tot, a canvi de res potser..."

"Enamorar-se... no sé, és molt estrany, vull dir que no és una enfermetat, però quasi..."

"...seguint amb la religió, pues tampoc l'acceptava. Però... també comprenc que, que hi ha moltes vegades que... et cases i la cagues... també per això existeix el ser novios".

(L'abort) "tampoc l'accepto. No perquè penso que és matar una persona, que s'està fent". (H. 8).

A cavall de l'infantesa i el ser adult, el jove es troba amb quelcom de nou per ell; la sexualitat. La novetat comporta un sentiment fort de curiositat, d'experimentar, de donar resposta a uns instints que molts cops no sap racionalitzar. Davant d'ell, però, té sempre el marc de referència imposat pels adults, la moralitat, les pors, la religió. A vegades aquest esquema moral o religiós impedeix tenir unes relacions sexuals pre-matrimonials, però, també és cert que aquest no acaba amb el seu impuls de voler descobrir el món subterrani i misteriós que suposa per a ells el sexe.

La necessitat de comunicació, d'afecte és real i sentida. Si durant els primers anys de la seva vida en tenien prou amb l'afectivitat paterna i materna, actualment, davant de la seva possible manca i la mateixa relativització de la família els porta primerament a cercar-la en els amics, la colla, per consolidar-la més tard en la parella i en unes relacions sexuals.

3. TEMPS DE LLEURE I CONSUM

3.1 El consum

Es pot parlar d'un consum/propi de la gent jove, distint del de la gent gran? Eixsteixen, en tot cas, uns condicionants socio-econòmics que influeixen en el comportament del jove consumidor? Quins són aquests condicionants?

Al llarg d'aquest capítol s'intentarà respondre a aquestes qüestions.

Primer condicionant: els diners

Per a consumir hom necessita diners. La major part dels adults obtenen unes rendes del seu treball que els hi permeten tenir accés a diferents bens i serveis. En el cas dels joves no succeeix exactament el mateix. No tots treballen i, per tant, les seves fonts d'ingressos són diferents:

La família	61,3%
El treball	22,2%
Feines esporàdiques	11,4%
altres	2,3%
NC	2,7%

El percentatge de joves treballadors és del 13,3%. I, el percentatge de joves que estudien i al mateix temps treballen és del 11,1%. És per aquesta raó, que la renda procedent del treball dels joves suma 22,2%.

Pressupost mensual dels joves entrevistats:

d'1 a 2.499 pessetes	20,8%
de 2.500 a 4.999 pessetes	17,4%
de 5.000 a 9.999 pessetes	14,3%
de 10.000 a 14.999 pessetes	6,0%
de 15.000 a 24.999 pessetes	7,6%
més de 25.000 pessetes	10,5%
no en disposa, NC	23,3%

Les explicacions que han donat sobre aquesta qüestió en les entrevistes en profunditat les podeu llegir a continuació:

... "El net és de 63.000 pessetes... En dono la meitat a casa". (H. 1). (Noia, 21 anys treballa i estudia).

... "Voy muy justo de dinero, me dan poco en casa... ahora me han subido 200 pesetas a la semana... cada mes me dan 1.000 pesetas para excursiones". (H. 4) (noi, 17 anys estudiant).

... "ahora cuando cobre el paro... ya he hablado con mis padres y me lo voy a guardar yo...". (H. 6) (noia, estudiant).

... "no és fixe... jo de lo que treballo amb el meu pare ... em pago quasi tots el gastos. D'excursió no, porque puja més (H. 7). (Noi 18 anys, estudia i ajuda al pare).

... "per motiu econòmic, perquè és important... no tindre que dependre dels pares... demanant cèntims... perquè és una cosa que em posa molt nerviosa. I... si guanyes molts diners, ... per compar-me roba i per anar a pendre algo els dissabtes, pues ja està perfecte (H. 8). (Noia 18 anys, estudiant, classe mitja alta).

La menor o major disponibilitat de diners varia segons l'ocupació principal del jove. Quan estudien la seva font d'ingressos prové en primer lloc de la família. Pot ser en forma de setmanada o no, també pot ser com a remuneració de feines esporàdiques. En tots els casos, els pares només donen als seus fills petites quantitats per petites despeses o destinades a coses molt concretes, com poden ser les excursions. Els joves són molt concients que aquesta forma d'obtenir diners crea una forta dependència d'ells envers els seus progenitors, dependència que el dia que treballin poden rompre, tot i que continuïn vivint amb la família i els hi passin una part del seu sou, fet aquest últim molt més freqüent en les famílies de classe baixa o mitja baixa, doncs les necessitats familiars no són cobertes totalment amb el sou del pare i precisen de més guanys per tal de tirar endavant.

L'estalvi, en sí, no està a l'abast de la majoria dels joves, és un tema que no s'el plantejen. Gairebé tots contesten negativament i si ho fan no és pensant en el futur, sino en quelcom realitzable a curt termini i que requereix fer una mica de bossa com és aquest cas:

... "Sí, sí. ... ara em penso treure el carnet i quan torni de la mili aviam si el meu pare em compra un cotxe". (H. 7).

Aquest tema de l'estalvi també s'hi fa referència en el moment de parlar de les preferències dels joves a l'hora de consumir, que el podeu llegir tot seguit:

Els joves opten en primer lloc per:

1. Activitats temps lliure	40,2%
2. Vestir	19,5%
3. Hobbies (discos, cassetes, moto, video, fotografia)	14,5%
4. Estalvi per independitzar-me	6,2%
5. Vacances	6,0%

En según lloc:

1	Activitats temps lliure	24,3%
3	Hobbies	21,1%
2	Vestir	17,5%
5	Vacances	10,6%
4	Estalvi per independitzar-me	2,8%

De les darreres dades es desprèn que els hi agrada divertir-se, cosa que pot ser accessible a qualsevol butxaca. Solament depèn de la forma de fer-ho.

El vestir ja resulta més costós, però també ocupa un lloc predominant. Les noies són més propenses a gastar-hi diners, igualment que els més joves (entre 15 i 18 anys).

El capítol dels hobbies inclou els discos, les cintes de cassettes, els carrets de foto... tots aquells petits objectes que formen part i fan més agradable la vida dels joves.

Fins ara, es pot comprovar que la demanda dels joves barcelonins es dirigeix cap aquells bens i serveis que es consumeixen en un curt termini, que no representen un gran desembós i que estan relacionats amb el seu temps de lleure o en millorar la seva imatge al comprar-se vestits a la moda.

El tema de les vacances i el d'independitzar-se queden en un según terme. Aquí no es planteja una qüestió de preferències, sino més aviat s'ha de tenir en compte que són dos capítols que requereixen un estalvi previ per poder ser factibles. L'estalvi es poc possible entre els joves que disposen de pocs diners. Només serà viable en el cas de que el noi/noia treballi i n'hi sobrin per fer bossa.

Malgrat això però, aconseguixen fer un racó per poder viatjar durant les vacances en el cas de que no les financin els pares. Acostumen anar per Catalunya (72,4%) i si tenen parents a la resta de l'Estat Espanyol els van a visitar (51,1%). Són minoria els que van a l'estranger (16,0%), cal saber idiomes i resulta ser més car. Els joves entre 19 i 24 anys i els de classe alta són els que més creuen la frontera per anar a altres països.

L'època de crisi actual fa que el jove trobi molts impediments per trobar una feina estable i es retrassi la seva entrada en el món laboral. Això impedeix de que rebi unes entrades regulars, les quals li donin la possibilitat de plantejar-se el seu futur i de pensar en independitzar-se de la seva família. De moment, aquesta idea restarà per la majoria com un somni a realitzar quan sigui possible, uns anys més tard, i molts cops amb l'ajuda de la ^{mateixa} família.

El consum de begudes alcohòliques i tabac

Es costum entre el jovent de pendre una beguda en un bar, mentre fan pe-
tar la xerrada i passen una estona agradable amb els amics. Veiem ara
quins són els hàbits de consum de begudes de la població jove barceloni-
na i la seva opinió al respecte:

... "Des d'una Coca-Cola fins ... a una mica d'alco-
hol, una mica".

... "m'agrada beure, però sé les conseqüències, no
són agradables... i llavors bec pues lo mínim...
quan bec un whisky, pues m'agrada el sabor que dei-
xa".

... "molta gent no li agrada, però beuen per evadir-
se, per emborratxar-se...".

... "la gent tindria de ser més conscient i sapiguer
fins on n'hi ha prou".

... "l'alcohol és una cosa ... com que sempre ha es-
tat molt més permesa, ja no la veus com una droga,
però jo crec que sí que ho és". (H. 8).

... "Una Coca-Cola". "A la nit algún cop algún Gin-
Tònic, però no gaire, cerveses, algunes cerveses"...
M'he emborratxat un parell de cops".

... "s'hauria de limitar el consum..."

... "l'alcohol és una droga... una cosa que crea de-
pendència brutal... l'alcohol és una droga amb efec-
tes a llarg termini"... (H. 1).

... "bueno alguna cervecita. ... Cerveza no más... yo
es que lo bebo porque quita más la sed... yo lo to-
mo por costumbre"... la mayoría de gente se siente
así un poco más mayor"...

... "el alcohol es una droga dura"... (H. 4).

.."dice que soy muy alcohòlica, pero es mentira... suelo tomar cubalibres, porque me gusta, no es que tome muchos pero vamos..."

..."Sé que hay gente que bebe para quitarse los problemas de encima... no le encuentro solución alguna, al contrario no lo veo bien, pero vamos".

..."El alcohol más bien és un vicio que puede llegar a convertirse en una droga". (H. 7).

..."Quasi sempre bec cervesa"...

..."Tu mateix t'has de controlar si estàs i quan estàs en el punt tot és millor o sigui estàs content, xerres sobretot temes que mai havien sortit"...

..."l'alcohol està bé, però en el seu punt"...

..."L'alcohol és una droga que el pots controlar perfectament"... (H. 7).

Tot i que beuen alcohol, consideren, però que aquest és una droga, fins i tot una droga dura, quelcom de viciós, gens saludable, que la societat permet, però que hauria de limitar el seu consum. En aquest sentit, es mostren més condescendents els entrevistats de classe mitja i mitja alta, els quals opinen que el control pot exercir-s'el un mateix.

Pendre begudes alcohòliques és usual entre els entrevistats i el seu consum coincideix exactament amb els resultats obtinguts de l'enquesta, com podem veure a continuació:

D'entrada cal descartar aquells que no fumen, ni acostumen a beure (22,0%)

Pel que fa a les begudes :

	Dies feiners	Caps de setmana
Cerveses	53,1%	34,4%
Combinats	41,8%	60,9%
No en bec	0,2%	0,1%
NC	4,9%	4,5%
Total	100,0%	100,0%

La cervesa és la beguda més corrent els dies de cada dia, al revés dels combinats. Els de 15 a 18 anys beuen cervesa normalment, i els nois de classe alta prefereixen combinats.

Els hàbits de fumar entre la joventut barcelonina són:

Fumen	59,5%
No fumen	38,6%
NC	1,9%
Total	100,0%

En cas de fumar:

De tant en tant	1,8%
Mig paquet a la setmana	4,8%
D'1 a 3 paquets a la setmana	22,3%
Més de 4 paquets a la setmana	29,3%
no fuma	10,2%
NC	31,3%
Total	100,0%

Tipus de tabac:

Negre	9,5%
Ros	43,6%
Indistintament	8,0%
NC	38,9%
Total	100,0%

En cas de que un jove fumi, ho fa bastant o molt i prefereix el tabac ros, sobretot les noies.

Consum de drogues

El tema de les drogues no resulta estrany al jovent barceloní. Tots ells emeten els seus judicis, tot i que demostren no ser uns grans entesos en la matèria. El seu consum, com es pot comprovar en les següents notes bio gràfiques, no és generalitzable i són poques les experiències a nivell personal. Tot plegat, doncs, fa que les seves opinions siguin en la majoria dels casos superficials.

... "no he probat porros... em fa molta por... jo no ho vull, no tinc per què anar-me'n de la realitat d'aquest món, tinc de tocar de peus a terra sempre, no m'alucina pas aquesta idea..." (H. 8).

... "No, no, no fumo jo. A vegades algú cigarret, però és que hasta m'ha donat el meu pare i tampoc fumo."

... "no em diu res, per què m'he de gastar el cèntims en una cosa que ...ni em va ni em vé"... (H. 7).

... "He probado el porro para saber lo què era... y alguna vez estaba un grupo de gente y fumaron todos... es que a mí no me hace nada"... (H. 6).

... "no he fumado porros... no le veo el sentido... es una forma más de matarte la salud poco a poco y no sacas beneficio ... en contra dijéramos no estoy" ... (H. 4).

... "he probat els porros i a més mai m'ha fet res. Amb la colla... quan tenia l'època progre, als 16 anys a l'institut anàvem al parcu a fumar porros... m'els fumava perque tothom els fumava... i perque era alló que estava prohibit... i era com un procés raro... com tot un ritus.

... "fa un any que estic intentant deixar de fumar i no hi ha manera".... "sí suposo que un porro no et fa mal però el problema és que en portes mil, ja no et fan efecte i quan el que fas és buscar l'àcid ..."

... "la informació sobre la droga la he tret dels amics. Hi ha cosa escrita sobre la droga... programes de tele..." (H. 1).

Uns es neguen a tastar-la per por als seus efectes, que encara que no l'han provat coneixen un que altre jove drogadicte o n'han sentit a parlar. També argumenten altres raons com: no els atrau la idea, no a l'egvasió, temptació malsana, que suposa fer una despesa.

En el cas de les drogues, i concretament dels porros, el grup o la colla adquireix un protagonisme gairebé essencial alhora de consumir-ne o d'iniciar-se. És entre els amics, els companys que els nois i noies de 15 a 18 anys busquen el moment adient i amb una certa solemnitat comparteixen les cigarretes, intentant trobar-hi el gust.

Al ser preguntats sobre si la joventut és un gran consumidor de drogues han respost:

... "és la que pren més droga perque deu haver-hi una desmoralització... una poca moral... unes porques ganes de creure en el futur i unes poques esperances

de res." (H. 1).

..."la única salida que hay en la sociedad es fumar-se un porro y pasárselo bien así". (H. 4).

..."els joves són més fàcils de convèncer...". (H. 8).

..."la joventut...i més si està parada...és una cosa que ha trobat ara...Ara també la joventut té un nivell de pensament més ampli, més llibertat, té més tendència, tot això influeix". (H. 7).

En definitiva, es manté una certa distància entre les drogues i els entrevistats. Alguns han començat per un porro influenciats pels companys, tot i que són conscients de que és només un principi d'un procés autodestructiu. Opinen que el jovent recorre a la droga per rebutjar el compromís diari envers el seu entorn social: els estudis, el treball...Segons ells, l'atur pot aguditzar el problema. Però, en canvi, no anomenen, per exemple, que el consum de droga pugui ser causat, en part, per una manca d'afectivitat familiar.

Les dades percentuals obtingudes mitjançant l'enquesta són les següents:

Recordem que la meitat dels preguntats diuen no haver provat mai la droga. Per més detall, tenim:

No consum de porros	50,2%
No consum de productes de farmàcia	79,9%
No consum d'àcids	86,3%
No consum d'heroïna	92,8%
No consum de cola	93,3%

Aquests percentatges no varien excessivament segons els diferents tipus de joves. Només cal fer notar, que la droga, en general, tempta més als nois que a les noies, i els porros són més habituals entre els joves de 15 a 18 anys.

Pel que fa al consum de droga, mireu la taula següent:

Consum de drogues:

	Porros	Productes farmàcia	Heroïna	Acids	T'has encolat?
1. Mai	52,2%	79,9%	92,8%	86,3%	93,3%
2. Alguna vegada	30,2%	12,6%	3,6%	9,0%	3,6%
3. De tant en tant (2 ó 3 cops al mes)	5,3%	1,8%	-	1,3%	-
4. Amb certa freqüència (1 ó 2 cops a la set- mana)	4,0%	1,3%	0,2%	0,2%	0,1%
5. Quasi diàriament	4,6%	0,6%	0,3%	0,2%	0,1%
6. NC	3,7%	3,7%	3,1%	3,0%	2,9%
Total	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Consum d'aparells

Hi ha en el mercat una sèrie d'aparells que fan el delit dels joves i, també dels més grans. Aquests són cars i requereixen unes quantes economies per poder-los comprar, si a més tenim en compte els pressupostos mensuals de que disposen els joves barcelonins. Veiem a continuació les dades recollides sobre el tema:

Els joves barcelonins tenen:

radio-cassette	82,1%
màquina fotogràfica	69,2%
bicicleta	44,4%
tocata-Hi-Fi	44,3%
Walk-man	17,7%
Moto	14,9%
cotxe	13,7%
altres	12,9%

nombre d'aparells:

cap aparell	2,1%
d'1 a 2 aparells	32,9%
3 ó 4 aparells	46,7%
5, 6 ó 7 aparells	14,6%
8 aparells	1,1%

La joventut barcelonina no és insensible davant de les ofertes que el mercat li presenta, ans el contrari. Podem considerar com a bastant elevat l'índex de possessió d'aquest tipus d'aparells.

Al confeccionar qüestionari en cap moment no es va plantejar el preguntar pels electrodomèstics tant corrents en les llars, doncs no venia al cas. Si pareu atenció, veureu que la llista que tenim consta de tot tipus d'aparells relacionats amb el temps lliure d'una persona. Uns quants fan palesa la gran afecció que el jove sent per la música (radio, cassette, tocata, walk-man). La màquina de fotografiar agrada més a les noies. La bicicleta, la moto i el cotxe sedueixen més als nois i poden esdevenir una realitat entre els 19 i els 24 anys, o pels nois de classe alta.

En resum, el fet de ser jove condiciona en el moment d'elegir els diferents bens i serveis que el mercat li ofereix.

El consum del jove no és un consum dirigit a satisfer les seves necessitats bàsiques, la qual cosa queda en mans del seus pares. Amb els diners de que disposa sols pot pensar en fer petites despeses i, com s'ha pogut comprovar, totes elles de cara a omplir el seu temps de lleure i a comprar bens personals (vestits, màquines de fotografiar,...). Si bé les begudes i el tabac són fenòmens generalitzables al resta de la població adulta, les drogues és un tema que no és estrany entre els joves. La música ocupa un lloc predominant entre les seves preferències amb l'avantatge que està a l'abast de tots. En canvi, els vehicles, que també els sedueixen, hi tindran accés més endavant, quant puguin comprar-se'ls.

3.2 El temps de lleure

Acabem de veure la gran quantitat d'aparells que el jovent barceloní posseeix per escoltar música. La comercialització de la música és només un exemple, com tants d'altres, que ens porta a generalitzar i al mateix temps a afirmar que les activitats de lleure han esdevingut un producte de consum. No és d'estranyar, doncs, el tractament que aquí se li dóna al temps de lleure de la joventut barcelonina. El que es pretén és esbrinar fins a quin punt el jove està immers en aquest món, on es fomenta la passivitat i es trasmeten unes pautes de consum, modes i gustos molt determinats. Si el jove no es manifesta creatiu en el seu temps d'oci, , vindrem a demostrar que les estones que dedica a esplaiar-se estan perfectament estructurades i organitzades.

A continuació fem un repàs a les diferents formes d'emprar el jove barceloní les seves estones d'oci.

<u>Tipus d'activitat</u>	<u>Percentatge</u>	<u>Observacions</u>
Les amistats:		
La colla	78,2%	El fet de sortir amb un grup té una importància enorme pels nois, els joves d'origen forà i els més joves. Quan es contesta "la colla" es dóna valor al fet de trobar-se no importa el motiu ni el lloc.
Els llocs de trobada:		
Bar, pub	56,7%	Aquests són uns llocs de trobada, on s'hi va a passar l'estona, més freqüentats pels joves de 19 a 24 anys i els de classe alta.

<u>Tipus d'activitat</u>	<u>Percentatge</u>	<u>Observacions</u>
El casal	20,8%	També es pot considerar com un lloc de trobada, però amb una finalitat concreta. Són pocs els joves que hi van i resulten ser més atractius pels nois.
Espectador passiu:		
Veure futbol...	26,4%	Els nois són el públic habitual dels espectacles esportius, sobre tot els més joves.
Vídeo, TV	65,3%	La TV la veuen tots, més les noies i, com es pot veure en la taula n. 60 de les freqüències generals hi passen moltes hores a la setmana (la majoria entre 2 i 10 hores a la setmana). Només un 10% respon no tenir-hi cap interès. Veuen els tres canals, però miren més TV1 i TV2.
La discoteca:	34,1%	Lloc on acostumen anar només els caps de setmana. No és l'activitat predilecta dels joves barcelonins. Hi acostumen a anar els més joves i també els d'origen forà.
Exercici físic:		
L'esport	50,3%	La pràctica d'un esport és un fet força comú entre els joves, especialment entre els nois i els de 15-18 anys. Potser que aquests últims facin esport en el lloc on estan escolaritzats. També és més habitual entre els joves de classe alta, sobretot aquells esports que es practiquen individualment. Els joves de la classe social baixa i els nois practiquen un esport amb equip.

<u>Tipus d'activitat</u>	<u>Percentatge</u>	<u>Observacions</u>																
Excursionisme	15,8%	Activitat típica de cap de setmana i més habitual entre els joves d'origen català.																
Dansa, ball	8,5%	Malgrat els mitjans de comunicació hagin passat de moda la dansa, el ioga...és una minoria, la que la practica.																
Activitats culturals:																		
Teatre, cinema,	45,6%	Una forma d'omplir el cap de setmana per les noies, pels joves d'origen català i pels joves de classe alta.																
La música	66,2%	<p>La música agrada a quasi tothom. En l'únic que no están d'acord és amb el tipus de música.</p> <p>Les noies escolten la música lleugera i la disco, els nois el rock. Els nois de classe alta escolten més la clàssica proporcionalment.</p> <p>Heus aquí les seves preferències:</p> <table border="0"> <tr> <td>rock, beat .....</td> <td>32,1%</td> </tr> <tr> <td>música disco .....</td> <td>29,2%</td> </tr> <tr> <td>tot tipus de música .....</td> <td>11,2%</td> </tr> <tr> <td>música lleugera .....</td> <td>10,5%</td> </tr> <tr> <td>música clàssica .....</td> <td>5,4%</td> </tr> <tr> <td>música catalana, andalusa</td> <td>4,3%</td> </tr> <tr> <td>NC .....</td> <td>5,1%</td> </tr> <tr> <td>TOTAL .....</td> <td>100,0%</td> </tr> </table>	rock, beat	32,1%	música disco	29,2%	tot tipus de música	11,2%	música lleugera	10,5%	música clàssica	5,4%	música catalana, andalusa	4,3%	NC	5,1%	TOTAL	100,0%
rock, beat	32,1%																	
música disco	29,2%																	
tot tipus de música	11,2%																	
música lleugera	10,5%																	
música clàssica	5,4%																	
música catalana, andalusa	4,3%																	
NC	5,1%																	
TOTAL	100,0%																	
La lectura:		les noies en llegeixen més.																
els llibres	58,8%	Més usual entre els joves catalans. Quant els nois de 15 a 18																

anys contesten que llegeixen, suposem que les seves lectures formen part dels programes escolars.

Els joves de classe alta tenen més l'habitud de llegir.

diaris i premsa	50,8%	L'actualitat interessa més als joves d'origen català, els de classe social alta, als més grans.
els còmics	26,9%	Afecció minoritària. Els nois s'hi entretenen més.
les associacions:	48,4%	Els joves barcelonins poden formar part d'una o més associacions. Aquestes poden ser de diferent tipus:
		esportives 26,5%
		l'esplai 12,7%
		artístico-cultural 8,7%
		excursionisme 7,5%
		religiosa 4,6%
		cívica 3,7%
		professional 2,9%
		d'ajuda social 2,3%
		política 2,3%
		escoltisme 2,2%
		sindical 1,3%

Els nois de 15 a 18 anys formen part d'associacions esportives, centres excursionistes i esplai.

Els joves de classe social alta de les associacions culturals, dels esplais, dels centres d'excursionisme i de les esportives.

El seu testimoni vivencial queda reflectit en els següents punts:

Respecte a l'hàbit de lectura:

... "O agafó un llibre i començo a mirar, no ho faig gaire tampoc... lleigeixo poc... el diari, no?". (H 7).

... "leer cuando puedo, pero tengo muy poco tiempo... me gusta mucho normalmente, el periódico lo leo cada día... revistas de corazón típicas no nunca, pero si hay una interesante de fascículos, en plan enciclopedia... Ahora hace tiempo que no leo... me gusta mucho leer libros de psicología, de trato con la gente..." (H 6).

... "Sí pero no... no tinc gaire temps, porque normalment tinc que llegir els llibres que no m'agraden... els llibres que em manen". (H 8)

... "el diari cada dia... els llibres... una mica de tot, com que estic ficada en això..." (H 1).

... "El diari... em vaig proposar llegir-lo pero no el lleigeixo... és una cosa que s'ha de fer". (H 8).

Pel que fa a la televisió:

... "alguna pel·lícula maca..." (H 1)

... "casi nunca la veo... sólo veo alguna película... los programas son malos... yo de pequeño siempre la veía..." (H 4).

"Sí, però vull dir no... lo normal... la película que m'agrada i algún programa, la Clave..." (H 8).

... "No mucho, suelo ver los telediarios... algún debate y si dan alguna película buena". (H 6).

Escoltar música, sempre i a tothora. En aquest cas, són molt influenciables per les modes, pel que es porta. Només diuen tenir els gustos una mica diferents, aquells que a casa seva tenen un nivell cultural més elevat, aleshores, la música clàssica també forma part del seu repertori. Veiem a continuació, quines són les seves afeccions musicals:

... "Música moderna, moderna típica, ni rocker, ni la punk, el heavy és un desastre. Hi ha una música suau, tranquil·la, moderna, o sigui aquesta que corre avui en dia." (H 7)

... "Música... me gusta toda, el rock, soy muy clásica a la vez que soy moderna... disco, la música es que te pone la cabeza tarumba... soy muy extensa en este campo..." (H 6)

... "Sí, m'agrada... les balades musicals que surten a l'estiu i a l'hivern, que estan de moda... m'agrada en general... ara la música clàssica també..." (H 8)

.. "el heavy, el rock asín sinfónico, disco..." (H 4)

... "Jazz, música clàssica... i lo altre em diverteix molt... la música catalana... Lluís Llach... Serrat... Beatles". (H 1).

La discoteca no resulta ser gaire atractiu pel jovent barceloní.

Comproveu:

"... No, no... la única que he anat era la de Sa Riera, perquè era de poble, i ens trobàvem tots, i no hi havia ningú, era un jardí..." (H 1)

... "No... a la discoteca... no" (H 4).

... "Alguna vegada, pero jo molt poc, no m'agrada... em mareja molt anar a la discoteca a ballar i no, m'ha de vindre molt de gust." (H 8).

... "muy poco pero vamos... me gusta bailar... no? considero que está bien... porque vas a fiestas o celebras fiestas... y esto, ahí ya me desahogo.... Además escucho mucho la radio, entonces esto pues ya me..." (H 6).

... vas allà... balles, estàs amb els amics fas juer- ga, és un món que està... t'ho passes bé... clar que és car...". (H 7).

La seva contesta és curta i a voltes negativa. Si hi van és de forma esporàdica, perquè els agrada el ball, hi van en grup o per desfogar-se. Ben mirat, no s'han mostrat gaire explícits en el moment de parlar de la discoteca, freqüentada majoritàriament per jovent. No donen cap mena d'explicació, no parlen de la necessitat d'evadir-se de la realitat, de santuari juvenil, de quelcom no gaire ben vist, de sensació de buidor o d'eufòria..

..

La pràctica de l'esport és força habitual entre els joves d'avui i omple bona part del seu temps de lleure, especialment pel que fa referència als nois. Jugar al futbol, per ells, és un motiu per trobar-se amb els seus companys. Les noies es decanten per esports que no necessàriament necessiten d'un equip. Al no sentir-se lligades a un grup de gent, fa potser que les noies no siguin tant constants en la seva pràctica.

Són els pares qui decideixen apuntar els seus fills a una associació. Després aquests hi troben el què.

... "sóc del Centre Excursionista de Catalunya, sóc de la secció d'esquí perquè jo era corredora d'esquí

...vaig deixar de ser corredora perquè eren moltes hores d'entrenar...i llavors em vaig dedicar a portar nens a esquiar...Els meus pares són del centre...i ja em vaig veure apuntada el dia que vaig tindre "uso de razón"...els meus pares em paguen el d'allò i..., no però m'agrada molt, perquè la gent de muntanya m'agrada...és molt diferent a la gent de la platja...és molt més sincera." He trobat...entre altres coses la cultura...el centre és una entitat que ha tingut gent molt important...parles amb qualsevol persona i veus que té un cert nivell...sempre organitzem sopars..." (H 8).

..."estic en aquest agrupament...cada dissabte ens trobem...tenim uns locals...i ara...els hem d'arreglar tots...fa set anys...no hi volia anar, perquè clar amb sonava a parròquia...però hi vaig anar una tarda, vaig estar allà i tal i osti doncs sí que és "guai" i m'hi vaig quedar". La idea va ser dels meus pares. "...no és un agrupament escolta radical...té les lleis mínimes, llavors continuem...però tot lo altre és com un esplai...O sigui vas allà per passar-ho bé". ..."Anem d'excursió"...una vegada cada mes (H 7).

..."No, no porque en la asociación de vecinos están mis padres y tal, y asociaciones de excursiones y tal, no? porque siempre he ido haciendo excursiones sin estar en ninguna asociación..." (H 6).

..."Jo simpatitzo amb un partit, ara moviment". (H 1).

Les activitats de temps de lleure són molt diverses. El jove ha d'escollir. Però, no ho fa de forma arbitrària.

Cada activitat té un tipus de jove consumidor. Les dades anteriors així ens ho demostren. Alguns cops les afeccions dels joves són molt diferents a les dels adults. També, la joventut valora molt més les seves activitats

de lleure, podriem afegir que n'és un gran consumidor.

En general, doncs, els atrauen molt més les activitats que poden fer juntament amb els companys, que aquelles que han de fer en solitari. Per exemple, no lleigeixen, màxim donen una ullada al diari, justificant-se -això sí- en la falta de temps. Si ho fan, sempre hi ha l'excepció, és per obligació, no per gust, és quelcom imposat i no elegit per ells mateixos.

Passen de la Televisió, se la miren si fan una pel.lícula, que els agradi. El temps que hi dediquen és inferior al de quan eren infants o dels adults. Cap d'ells anomena el video de forma concreta.

En contra, tenim que dediquen una bona part del seu temps a l'exercici físic, cosa prou saludable i avui en dia molt promocionada pels mitjans de comunicació.

L'índex d'associacionisme descendeix d'una forma brusca, si li traiem els jocs aplegats en les federacions esportives. Resulta que els que fan el primer pas són els pares, inscrivint al fill. Com que aquest s'hi troba bé, continua i fa seus els objectius -polítics, cívics, religiosos- per els quals lluita l'associació.

No es contenta amb una sola activitat. Igual practica el footing, que va a veure una pel.lícula del Woody Allen, juga a "futbolines", o queda amb els amics. Tot ho barreja, amb tot hi troba motiu per esplaiar-se. No és fidel a una sola cosa, diversifica. Si a estones prefereix la companyia dels amics, d'altres sol escolta música disco amb els auriculars del walkman. La discoteca atrau als més joves, els més grans passen les hores en un pub/bar bebent una cervesa o combinat.

Les activitats del jove actual no son mogudes gairebé mai per uns grans ideals, unes utopies, que potser el portarien a l'acció, a associar-se. El seu principal centre d'atenció és la vida quotidiana. En el seu temps de lleure vol oblidar la trista realitat que l'envolta i ésser transportat en un món fictici, a voltes banal sense la més mínima preocupació (la música, el porro, la discoteca...) i que no requereixi fer cap esforç (la TV, video...).

A la vegada el jove presenta unes actituds quelcom narcicistes, en el sentit que posa atenció en la seva pròpia persona, en el seu físic: es compra sovint peces de roba, s'adorna, segueix la moda, vol estar en forma practicant un esport, igualment que complau els seus sentits (escoltant música, anant al cinema, bebent una cerquesa o fumant-se una cigarreta). Com ja s'ha dit tot és vàlid per distreure's, i res resulta poc atractiu pel jove d'avui.

III

VALORS I PRACTIQUES ENFRONT DE LA REALITAT POLITICA

III

VALORS I PRACTIQUES EN FRONT DE LA REALITAT POLITICA

1. Els joves i la política
  - 1.1 Els ciutadans europeus i la política
  - 1.2 Els joves barcelonins i la política
  - 1.3 El discurs dels nois i noies sobre la política
    - 1.3.1 L'interès per la política i les fonts d'informació política
    - 1.3.2 El règim polític ideal
    - 1.3.3 El comportament electoral
La reproducció de la ideologia paterna
    - 1.3.4 Opinions sobre el govern electoral de l'Estat

2. Els joves i la realitat catalana
  - 2.1 Els joves barcelonins i la realitat catalana
    - 2.1.1 La identificació amb Catalunya i el procés d'inserció social
    - 2.1.2 Identificar-se prioritàriament amb Catalunya, ser una Nació i voluntat d'autogovern
    - 2.1.3 Identitat amb Catalunya i pràctiques enfront de la realitat catalana

1. ELS JOVES I LA POLITICA

Aquesta reflexió sobre els joves i la política a Barcelona ha d'enmarcar-se dintre d'una sèrie d'estudis recents sobre aquesta temàtica (1). L'any 1981 un grup europeu de recerca realitza una enquesta a nou països d'Europa (2). El mateix any una comissió de les Comunitats Europees publica un estudi sobre la joventut europea (3) i el Ministeri de Cultura d l'Estat, dos llibres sobre valors bàsics dels adolescents i sobre els joves i la política (4).

No és una casualitat que estudiosos de diferents països reflexionin sobre diferents facetes de la joventut. El fet que l'any 1985 hagi estat proclamat l'any de la joventut fa que es dediquin esforços a conèixer i comprendre la problemàtica d'aquest important sector de la població. Preguntar-nos pels seus valors, actituds, comportaments i esperances és, en definitiva interrogar-nos sobre la societat del futur.

1.1 Els ciutadans europeus i la política

En l'anàlisi que fa Jean STOETZEL (1981) de la població europea ens desco

---

(1) Basem les nostres reflexions principalment en diversos estudis sobre processos de socialització política que hem realitzat finançats per la Caixa d'Estalvis de Sabadell (1977), la Universitat de Barcelona (1981-1983), la Fundació Jaume Bofill (1982) i l'Ajuntament de Barcelona (1984).

(2) Jean STOETZEL "Les valeurs du temps présent: une enquête europeene", PUF, 1983. L'enquesta es realitzà el 1981 a França, RFA, Bèlgica, Itàlia, Irlanda, Espanya, Holanda i Anglaterra (N= 12.463)

(3) Commission des Communautés Européenes "Les jeunes europeens". Estudi realitzat a Dinamarca, Holanda, Anglaterra, Luxemburg, RFA, França, Irlanda, Grècia, Itàlia i Bèlgica. Any 1982 (N= 3.867)

(4) Toharia i García Ferrando "Encuesta de la juventud, 1982" (N= 3.725)

breix que prop d'un terç d' europeus no s'interessen especialment per la política. Acostumen a ser persones amb una educació elemental, mestresses de casa que no treballen fora, treballadors manuals no qualificats, persones grans i persones amb ingressos baixos. Si deixem de banda les variables sociològiques bàsiques i ens endinsem en les psicològiques trobem que acostumen a ser persones que senten força insatisfetes de la seva vida, poc tolerants amb la gent que pensa com ells i, en general, poc sociables.

Del 40% d' europeus que diuen interessar-se per la política, només un 5% hi participen activament. Aquesta minoria de ciutadans acostumen a ser homes entre 25 i 45 anys, amb instrucció mitja o superior, professions liberals, estudiants i agricultors amb ingressos per sobre de la mitjana. Ideològicament acostumen a estar situats als dos pols del ventall polític.

Devant de l'escala de posicionament polític la població europea es distribueix de tal manera que la màxima concentració es dona en les posicions de centre. La distribució de freqüències s'aproxima doncs a una curva de Gauss, sense que hi hagi, per tant, grups forts en els dos extrems.

El promitg d'homes se situa més a l'esquerra que les dones si considerem la totalitat de la població però si només fem la comparació amb les dones que treballen professionalment, aleshores no es troben diferències significatives entre homes i dones.

A mida que augmenta l'edat la gent es desplaça cap a posicions més dretanes, les quals acostumen a anar acompanyades d'una pràctica religiosa més intensa.

Com hem vist, el posicionament en el ventall Dreta-Esquerra vé associat a una sèrie de característiques demogràfiques, socio-econòmiques i ideològiques però potser és l'hora de preguntar-nos cuins sistemes de valors hi ha al darrere d'aquests dos conceptes. Els ciutadans europeus que se si-

túen a la dreta aprecien considerablement el valor llibertat, el d'obediència, que creuen important inculcar als infants, el de respecte a les ordres dels superiors a l'empresa, i, en general, l'enfortiment de l'ordre social i de l'autoritat a tots els nivells, des de la família a la política. Defensen de cara al futur, la necessitat de conservar els valors tradicionals i un enfortiment de l'orgull nacional. Donen un fort suport a les esglésies, l'exèrcit, la policia. No creuen massa en els Sindicats.

Els que se situen en posicions d'esquerra es mostren partidaris de la igualtat per sobre de la llibertat, sense que això vulgui dir que no senten un gran respecte per aquesta. Son favorables a que el poder en l'empresa sigui compartit entre el capital i els treballadors. Creuen també que cal obeir amb esperit crític i que és imprescindible que els ciutadans participin més directament en les decisions polítiques importants. El patriotisme que a la Revolució Francesa és un valor positiu de caire progressista es mostra ara, com ja hem dit abans, relacionat amb posicions més conservadores. Els ciutadans d'esquerra són més internacionalistes i menys disposats que els de dreta a defensar la pàtria amb les armes.

Si l'acord amb les institucions és un índex d'acord amb el sistema, la gent d'esquerra es mostra més crítica sobretot amb l'Església -sigui la que sigui- però, en canvi, es mostren relativament més favorables als sindicats i a l'afiliació a partits polítics. Acostumen a llegir més premsa, a estar, per tant, més informats, i a participar més en actes públics (manifestacions, meetings..) i a pertànyer a associacions polítiques (partits, sindicats..).

Com ja hem vist, tant l'edat com el sexe tenen una incidència en el posicionament polític dels ciutadans i també la professió en té i a la majoria de països les professions liberals se situen preferentment a la dreta i els obrers a l'esquerra, si bé l'interés per la política matitza sovint aquesta llei general.

En el seu llibre, STOETZEL dedica especial atenció a la influència en les actituds i les pràctiques polítiques del lloc de residència, nivell d'instrucció i capital econòmic.

a) Lloc de residència sembla tenir una incidència molt restringida. Els habitants dels pobles, ciutats intermèdies i grans ciutats no es diferencien tant com abans.

Potser es destaca la major permissivitat moral i dèbil pràctica religiosa dels habitants de les grans metròpolis. A l'era de la televisió ja no es donen aquelles antigues diferències que eren fruit, entre d'altres coses, de la incomunicació geogràfica i cultural.

b) El capital cultural. L'augment del nivell d'instrucció afavoreix l'acceptació d'una certa ambigüetat entre el bé i el dolent. La gent amb estudis superiors acostumen a ser més tolerants, més crítics i més partidaris dels valors nous com és ara l'esprit d'independència, la imaginació, el sentit de responsabilitat, en front dels valors antics com la bona educació, l'obediència, l'espirit d'estalvi, etc. Això no vol dir de cap manera que els més instruits siguin de la màniga més ampla ja que acostumen a ser més exigents amb si mateixos i estan disposats en gran part a sacrificar-se per alguna cosa important, sobre tot per la llibertat. Provenen generalment de famílies no autoritàries i se senten lliures de discutir sobre qüestions polítiques i religioses amb els pares. Valoren la família positivament i es mostren oberts a altres convivències alternatives a la forma matrimonial tradicional i accepten més el divorci, el concubinatge i l'avorment.

El nivell d'instrucció augmenta l'interès per la política i el desig d'una participació més directa en les decisions que afecten a la col·lectivitat. No accepten l'autoritat sense discussió i es mostren més crítics envers les institucions. Una instrucció superior sembla correlacionar-se positivament

amb una actitud anti-militarista.

El nivell d'informació està correlacionat amb l'edat. A tot Europa són els més joves els que tenen ara accés a un grau superior de cultura i per això és difícil esbrinar si és la joventut el que porta a estar més informat o si els joves estan més informats perquè, en general, són més instruits que els seus avantpassats.

c) El capital econòmic. És lògic que un nivell més elevat d'ingressos faci que la gent se senti més esperançada de cara al futur i més satisfets amb la situació present. Accepten les actituds moderadament progressives, estan força interessats en política i se situen més aviat a la dreta de l'espectre polític. Els més rics acostumen a ser partidaris de les diverses famílies liberals i els més pobres també acostumen a votar -els que voten- per opcions populistes de caire dretà. Arreu, els obrers qualificats se situen a l'esquerra dels no qualificats.

Els petits propietaris són potser els més conservadors, més partidaris de l'ordre i de la propietat privada. En general són poc entusiastes de la llibertat d'expressió i de la necessitat de participar en les tasques de decisió del govern. Són defensors acèrrims dels valors tradicionals i de les institucions eclesials. En les capes mitges és on troben un cert nombre de ciutadans partidaris d'opcions més autoritàries.

Els joves europeus i la política

En l'enquesta europea als joves (1982) es confirma que l'interès per la política va creixent dels 15 als 29 anys i que els joves són més d'esquerrers que els adults excepte en els primers anys d'adolescència on les seves opcions estan encara molt marcades pels pares i per la necessitat psicològica de seguretat.

Els joves s'inclinen més per les noves reivindicacions: feminisme, ecologia, pacifisme, que no pas per les tradicionals. Des de 1973 sembla apuntar-se però un nou enfortiment del que Inglehart, en el llibre "The silent revolution" anomenava valors materialistes. Aquest fet pot explicar-se per l'actual crisi econòmica que posa en perill un benestar material que sembla va definitivament assolit per una bona part de la població.

Els joves estan menys disposats que els adults a defensar la fe religiosa, el propi país o la unitat d'Europa, en canvi creuen que val la pena sacrificar-se per la pau, els drets de l'home, la llibertat, la igualtat de sexes, la protecció de la natura, contra la misèria...

Els joves estan menys orgullosos de la seva pàtria que la població adulta. El que realment seria interessant esbrinar és si això és així perquè són joves o si s'apunta una tendència generalitzada a que els sentiments nacionals minvin. El 1982 els joves manifesten menys devoció pel seu país que el 1970, i aquesta disminució es dona en tots els grups d'edat. La generació nascuda el 1931-1935 és la que manifesta un orgull nacional més elevat. Cal remarcar el baix orgull nacional que demostren els joves alemanys. Potser tenen dificultats en assumir el no massa llunyà tercer Reich.

Els joves europeus estan més sensibilitzats que els adults en front de les injustícies socials. Creuen que s'han de suprimir les fortes desigualtats i protegir les minories de qualsevol tipus.

Respecte a la fe en la capacitat personal d'influència en les autoritats i en la societat en general, tenen si fa o no fa la mateixa que els adults. Un 40% de joves creuen que ells poden ajudar a canviar alguna cosa.

Quant a l'interés de la joventut per la política un 16% confessen parlar sovint de política i un 50% de tant en tant. Això vol dir que només una tercera part de joves no estan gens interessats per la política la qual cosa

sa sembla estar en contradicció amb el baix índex d'afiliació a partits i sindicats. Això vol dir a tot estirar que els joves no practiquen la política per les vies tradicionals la qual cosa no vol pas dir que no siguin sensibles als problemes de la societat i que no els preocupi la seva sol·licitud. De fet un 29% de joves europeus es confessaven pròxims a un partit polític.

La reticència i manca d'entusiasme dels joves pels partits queda compensada pel seu interès pels moviments de protesta, en contra de les centrals nuclears, a favor de la pau, de la protecció de la natura, el feminisme, etc.... Sembla que el que els agrada d'aquests tipus d'accions és justament que no tenen una estructura organitzada i fixe i que els seus objectius són concrets i limitats.

A Espanya, l'enquesta del Ministeri de Cultura (1982) difereix en alguns aspectes del que hem dit fins ara, la qual cosa es força explicable si tenim present que és un país que fins l'any 1975 té un règim autoritari.

Un 47% de joves espanyols no saben situar-se en l'escala tradicional de Dreta-Esquerra. Analitzada la totalitat de l'enquesta, podem afegir que el que no siguin capaços de situar-s'hi no vol pas dir que estiguin totalment "desideologitzats" sino que potser passen una època d'indecisió i tal vegada d'enfrontament amb la ideologia paterna, molt pròpies de l'adolescència. Perque si no es tracta d'això, com explicar que en una encuesta del Ministeri de Cultura de l'any 1981 realitzada a nens de 11-15 anys, només entre un 13 i un 19% (segons l'edat) no es posicionaven a la mateixa escala? La idea és que aquests nens-nois més joves depenen molt de la família i en són un reflexe fidel. Es més endavant, en el procés de l'afirmació personal en front de la ideologia familiar, que poden passar per un període d'indecisió/confusió. Del 47% ja esmentat un 19% no contesten i l'altre 29% confessen que no saben on situar-se. Aquestes dades coincideixen amb un altre de força significativa: un 40% diuen no saber a quin partit votarán.

Si comparem la ideologia dels joves amb la dels seus pares s'observa un lleuger desplaçament d'aquells cap a l'esquerra però la majoria reproduïxen l'ideologia paterna. Al marge d'això, la distribució ideològica de la població juvenil és bastant similar a la de la població adulta, predominant les posicions de centre i centre-esquerra amb unes posicions extremes pràcticament inexistents. Cal remarcar, però, que des de 1975 a 1982 hi ha hagut un lleugeríssim augment de nois que donen suport a partits d'extrema dreta. El Ministeri de Cultura compara l'enquesta del 82 amb d'altres anteriors

	1960	1968	1975	1977	1982
No tenen cap interès per la política	49%	48%	30%	20%	60%

No és pas massa afalagador veure com aquell interès tant alt que tenen els joves per la política l'any 1977, ha caigut en picat l'any 1982. De fet ara els interessats joves són menys que els adults, si bé no cal perdre de vista que potser el que era totalment "anormal" era aquella implicació forçada que es donà amb motiu de les primeres eleccions democràtiques... Cal reconèixer que ara estem a nivell europeu. (Recordem que és exactament un 40% els ciutadans d'Europa adults que es declaren interessats amb més o menys intensitat per la política).

Arreu, després d'un règim no democràtic es produeix una politització més superficial del que hom desitjaria ja que lògicament va acompanyada d'una manca important de formació la qual cosa pot produir un refredament a curt termini. Entre els nois i noies més joves, 15/17 anys, encara és més fort el desinterès confessat per la política però això no vol pas dir que es correspongui amb un desinterès envers les grans qüestions públiques que afecten a la ciutadania. Un 67% de joves prefereixen la democràcia a qualsevol altre forma de govern, dels quals més del doble es confessen pròxims a posicions esquerranes. Només un 4% diuen preferir la Dictadura. Respecte d'al

tres preguntes de contingut polític, el nivell de no respostes és força discret, la qual cosa indica l'existència d'una informació i d'una opinió sobre qüestions públiques. El que succeix és que els joves tenen una concepció restringida de la política: partits, líders, ideologies. I és justament respecte d'aquest camp polític restringit que ens fan saber les seves reticències, reticències que poden provenir en part de reminiscències de la socialització franquista totalment contrària als partits i que només al final acceptava un cert "contraste de pareceres" i d'una certa decepció per la lentitud dels canvis desitjats.

Una certa desafecció per la política i pels partits no impideix que es mostrin majoritàriament entusiastes d'aquelles institucions que creuen bàsiques per al bon funcionament de la Democràcia. La Constitució i el Rei són vistos com els pilars del règim. Al costat d'això, només entre un 1 i un 4% de joves judicuen que són molt importants el Parlament, els Partits, els Sindicats i les Autonomies. Com ja hem dit abans, ací hi trobem indubtablement residus del franquisme en la valoració de la personalització del poder (importància del Rei), malfiança en front dels partits (creen divisions i enfrontaments) compatible tot això amb una valoració de la Constitució com a pacte social fonamental i de la Democràcia com a garantia de la llibertat.

A Espanya com arreu d'Europa, els joves reconeixen que a la societat hi han injustícies i es mostren partidaris de transformar-la mitjançant reformes graduals. Pocs són els que creuen en la possibilitat d'un canvi revolucionari. Els nois acostumen a ser més radicals que les noies i els d'esquerra més que els de dreta.

	1968	1975	1977	1982
Joves que creuen que la societat espanyola es <u>justa</u>	49%	22%	6%	8%

Queda ben clar que cada vegada augmenta més l'esperit crític però només un de cada deu joves és partidari d'una acció revolucionària.

També és interessant copçar l'opinió dels interessats sobre la forma d'Estat.

Estat Unitari	Estat de les Autonomies	Estat Federal	Estats independents	N/C/
17%	43%	23%	6%	11%
Dreta Extrema- Dreta	Centre Centre-Dreta Centre-Esquerra Esquerra	Esquerra	Nacionalis- tes radicals	

El màxim acord es dona respecte de l'Estat de les Autonomies que és justament la fórmula que va consagrar la Constitució de 1978. Es força coherent el ventall ideològic que hi ha darrera de cada opció.

Només un 3% de joves diuen estar afiliats a organitzacions i partits polítics mentre que un altre 2% li agradaria estar-ho. Un 9% estan sindicats i una quarta part aproximadament de la totalitat de la mostra han participat alguna vegada en algún míting o activitat organitzada per algún partit polític.

El motiu més sovint aduit per justificar el poc interès per la política és el dir que son apolítics que durant el franquisme era un passaport de seguretat. Annick Percheron (1976, 1978) demostra en els seus estudis, basats en enquestes realitzades a les rodalies de París, que una gran majoria de famílies de tendència conservadora socialitzen els nois en un marcat refús de la política i de tot allò que hi està més estretament lligat com és ara els partits i els sindicats.

De l'enquesta del Ministeri de Cultura sembla deduir-se clarament una certa correlació positiva entre interès per la política i ideologia d'esquerreres.

Paolo Giovannini, (1983) ens recorda que la joventut de després de 1968 estava força escorada cap a l'esquerra i que a partir de 1975 s'insinua arreu d'Europa un augment de l'abstencionisme electoral juvenil i una disminució paral·lela de l'esquerra i apunta algunes hipòtesis per explicar aquest fenomen. Per una banda hi ha una crisi de les agències de socialització tradicional -família, escola- que no han acomplert el tradicional paper de pressionar les consciències amb la intensitat amb que ho van fer en els règims feixistes. El fracàs de les esperances del 68 fa que la nova joventut -filla cronològica dels radicals d'aleshores- observi la crisi de funcionament de la societat actual (de valors, econòmica) sense que s'albirin clarament models alternatius per a la construcció d'una societat nova.

Devant d'una oferta política no massa encisadora baixa la mobilització formal en favor d'una crítica verbal del sistema i d'una apatia pràctica.

Dintre de l'abstencionisme dels joves podriem distingir segons Giovannini:

- Un refús de la democràcia parlamentària
- Un allunyament vital del món de la política que és vist com quelcom absolutament alié als interessos dels joves

- Abandó del món de la política en favor del món privat i dels interessos individuals
- Un refús a les opcions polítiques concretes per la seva manca d'imaginació i d'oferta de programes capaços de mobilitzar per a la creació d'un model nou de societat.

1.2 Els joves barcelonins i la política

En l'enquesta sobre valors bàsics realitzada per l'Ajuntament de Barcelona (1984) es confirmen i matitzen algunes qüestions que s'estudiaven ja en les anteriors encuestes que hem esmentat.

Tampoc els joves de Barcelona es mostren massa entusiastes de les tradicionals associacions polítiques i sindicats. Potser hem de dir prèviament que quasi un 50% no pertànyen a cap tipus d'associació -esportiva, cívica, professional etc.. -Només un 2.3% estan afiliats a partits i un 1.3% a organitzacions sindicals -UGT, CC.OO.- i un 2.9% a col·legis professionals.

També aquí es confirma que els nois i noies participen més en manifestacions i simpatitzen amb moviments reivindicatius. Només un 18% no se sent pròxim a cap moviment -pacifista, feminista, ecologista, contra l'avortament o a favor, etc.- i un 65% han assistit a alguna manifestació.

Les manifestacions que han tingut més ressó entre la joventut han estat la de l'11 de setembre, per la pau, reivindicant millores pels barris, contra les centrals nuclears...

Val a dir que els moviments que assoleixen el suport majoritari són de caire progressista d'una banda i nacionalista de l'altre. Els moviments de tipus conservador com és ara la defensa de la bandera espanyola, el 20 N, contra l'avortament, la vinguda del Papa, apleguen fins a un suport màxim del 11% de la totalitat de la mostra estudiada.

Quant al comportament electoral, no sembla que els joves barcelonins participin menys que els adults fins i tot si comptem les no respostes com a possibles abstencions. També cal tenir present que totes aquestes pinzellades que donem sobre comportament electoral són sobre la part de la mostra que tenia edat per a votar -entre un 51% el 1982 i un 37% el 1984 eren menors de 18 anys-. És revelador que totes les preguntes sobre política no són contestades per un 30% de nois i noies, percentatge que augmenta quan s'els hi demana per l'opció concreta que van votar en les diferents eleccions.

En front del 47% de joves que segons l'enquesta del Ministeri de Cultura no es posicionaven en l'escala Dreta-Esquerra només un 27% de barcelonins deixen de fer-ho.

No Contesta	1-2-3 ESQUERRA	4-5-6-7 CENTRE	8-9-10 DRETA
27%	38%	29%	5%

Anant a les ideologies el socialisme es la que obté més suport seguida del nacionalisme i a força distància de l'anarquisme

	confiança	no confiança	no respón
El Franquisme	3,5%	72,5%	24,1%
El Capitalisme	11,4%	60,5%	28,1%
L'Anarquisme	13,3%	54,6%	32,1%
El Socialisme	33,7%	35,6%	30,6%
El Nacionalisme	24,8%	42,0%	33,2%

Si comparem el suport que reben els diferents partits en les tres eleccions: Legislatives de 1982, Municipals de 1983 i Autònomicues de 1984, observem que es manté força semblant excepte en el cas de CiU que en les darreres

eleccions doblen el número de vots joves rebuts.

Una possible explicació, si bé no la única, és que molts dels nous votants convergents provenen en bona part de la franja de nous electors joves que voten per primera vegada (nascuts el 1965-1966).

Distribució de la totalitat de la mostra entre els principals partits i l'abstenció

	1982 legislatives	1983 Municipals	1984 Autonòmiques
PSC	9,7%	9,5%	9,3%
PSUC	2,3%	3,1%	3,1%
ERC	2,0%	2,6%	2,7%
CiU	3,5%	3,9%	7,3%
AP	1,3%	1,0%	1,3%
Abst.	10,6%	11,9%	13,1%
No edat votar	51,6%	46,2%	37,4%
Altres+NC	19,0%	21,8%	25,8%
	(100 %)	(100 %)	(100 %)

Respecte a la seva definició sobre el sentiment de pertinença a Espanya i a Catalunya tenim la següent distribució:

EM SENTO

NC	atalà	més català q. espanyol	tant català com espanyol	menys català q. espanyol	espanyol
6,0%	27,6%	16,4%	34,4%	6,8%	8,6%

CATALUNYA ÉS UNA NACIÓ

SI	NO	NO CONTESTA
50,3%	31,7%	17,9%

FORMA D'ESTAT QUE PREFEREIXES PER A CATALUNYA

Estat cat. independ.	Estat Federal	Comunitat Autònoma	Estat Unitari	no sé	NC
19,5%	14,0%	29,4%	8,9%	18,3%	8

La realitat és que un 44% de ciutadans joves se sent més català que espanyol un 34% tant una cosa com l'altre i només un 7% més espanyol que català. La meitat dels enquestats creuen que Catalunya és una nació i un 19,5% desitja un estat independent. Una distribució força diferent de la que trobàvem en l'enquesta del Ministeri de Cultura per a tot Espanya. (veg. pag. 108)

Quant a la confiança dels nois i noies en les normes bàsiques de convivència dels ciutadans de Catalunya, Constitució i Estatut d'autonomia, es segueix mantenint la no resposta al voltant del 28% mentre que un 46% aprox. diuen que hi confien i prop d'un 25% que no hi confien.

Si bé aquest elevat nivell de no resposta és el mateix si fa no fa que el obtenim a totes les preguntes de caire polític, no deixa de ser preocupant comprovar que més de la meitat de joves no tenen confiança explícita en les lleis fundamentals. És interessant que tant la Constitució com l'Estatut

obtinguin pràcticament el mateix grau de confiança i que aquesta sigui lleugerament superior a la que els joves otorguen a les lleis en general i sempre més elevada que la que tenen dipositada en altres institucions polítiques.

Quan s'els demana com s'han informat sobre la Constitució i l'Estatut, baixa radicalment el nivell de no respostes perquè es tracta d'una pregunta de fet, no valorativa. Només no contesten un 9% en el cas de la Constitució i un 13% en el de l'Estatut.

El canal prioritari d'informació han estat sempre els centres d'ensenyament, en segon lloc la premsa, en tercer lloc la lectura directe dels textos.

La família i els amics no han estat una font d'informació important, la qual cosa ens indicaria una vegada més un feble interès seriós per la política en els adults, manca d'interès que reproduïxen els joves, si més no per tot allò que majoritàriament es vist com a polític.

De tota manera ja es un èxit que només entre un 11 i un 13% no hagin rebut informació de cap mena sobre els textos fundamentals...

Però, quina confiança tenen els joves en les institucions socials i polítiques més importants?

En general tenen una confiança força limitada en l'església catòlica, l'exèrcit, els partits polítics, els sindicats, l'administració pública i la policia. Demostren una confiança intermèdia en l'Estat, les autonomies, els jutges, les Corts Generals i l'actual Govern d'Espanya i una major confiança en les lleis, la Constitució, les eleccions, la nació, l'Estatut, la premsa, el Parlament i l'actual Govern de Catalunya. Finalment l'Ajuntament, l'Escola i la Família es revelen com les institucions en les que els joves confien més.

CONFIANÇA DELS JOVES EN LES PRINCIPALS INSTITUCIONS

		CONFIANÇA	NO CONFIANÇA	NO RESPON
<u>Nivell de confiança</u> -25% de joves	Partits	21,7%	47,3%	30,8%
	Administració Pública	18,8%	44,3%	36,9%
	Exèrcit	18,6%	56,5%	24,9%
	Església	21,6%	52,6%	25,7%
	Sindicats	24,5%	40,8%	34,4%
<hr/>				
25-50% joves	Policia	25,9%	47,2%	26,8%
	Estat	28,0%	39,0%	32,9%
	Corts	26,9%	40,1%	32,8%
	Govern d'Espanya	26,6%	43,8%	29,5%
	Jutges	26,5%	41,3%	32,2%
	Autonomies	37,4%	30,9%	31,6%
	Constitució	46,3%	25,1%	28,4%
	Lleis	40,8%	33,2%	25,9%
	Estatut	46,4%	24,0%	29,5%
	Nació	41,5%	28,4%	29,9%
	Parlament de Cat. ...	43,5%	26,3%	29,8%
	Govern de Catalunya	35,0%	37,5%	27,4%
	Premsa	40,0%	34,3%	25,5%
Eleccions	46,0%	29,2%	24,7%	
<hr/>				
50-75% joves	Escola	56,9%	27,8%	15,3%
	Ajuntament	51,7%	24,6%	23,5%
<hr/>				
+75% joves	Família	79,2%	11,9%	8,9%

Queda clar que els joves es guien quant a la confiança per l'experiència de la vida quotidiana. Els joves catalans barcelonins tenen, com els de la resta d'Europa, una forta confiança en la família de la que, per altre banda, depenen encara la majoria dels nostres enquestats. A continuació tenim certament que l'escola i l'ajuntament de la ciutat son les institucions que els nois i noies senten més pròxims.

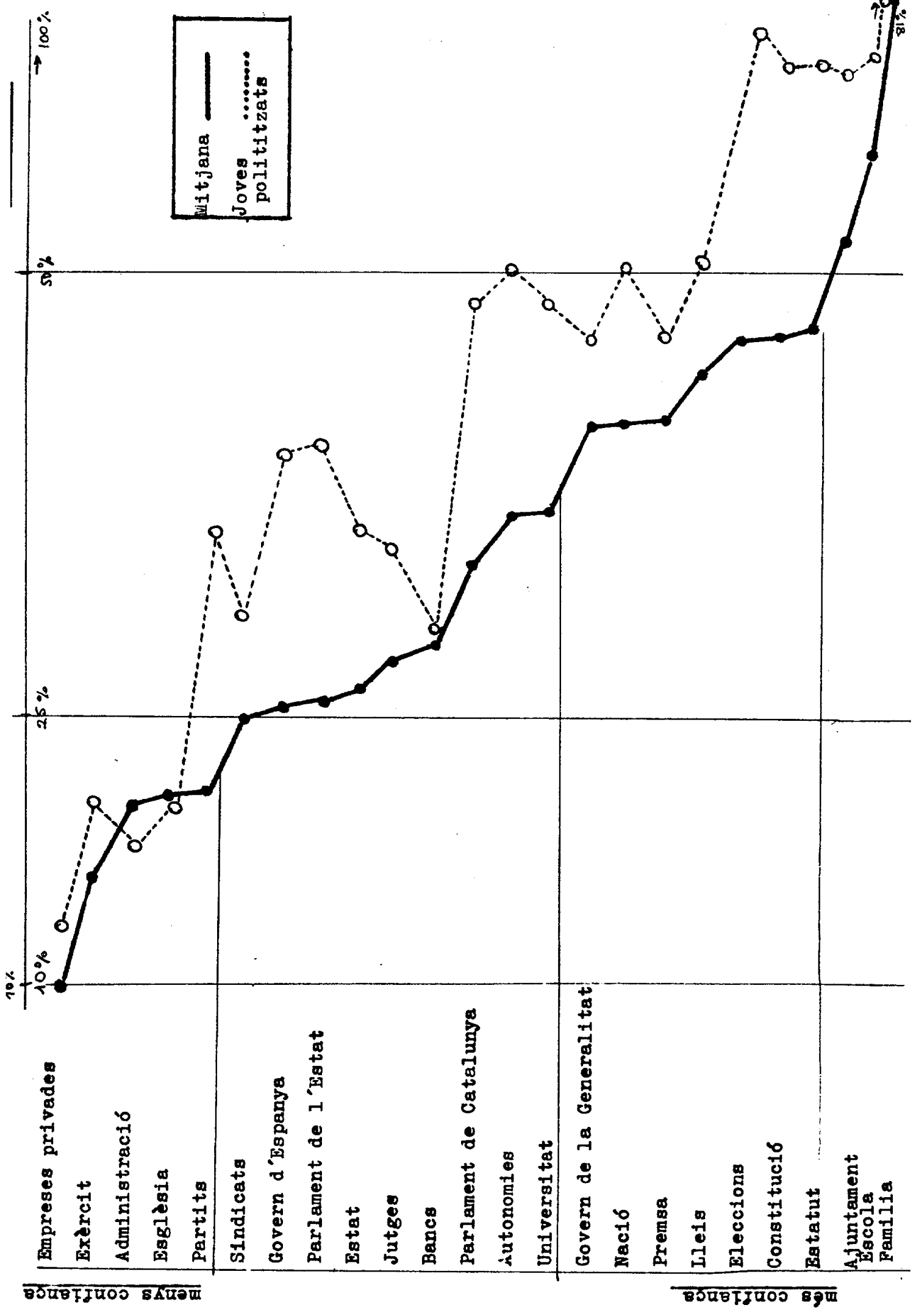
Si ens fixem en les instàncies polítiques queda clar que la proximitat juga un paper fundamental. Com dèiem, primer l'ajuntament, després les institucions de la Generalitat i en tercer lloc les de l'Estat.

És certament bastant incongruent la diferència de confiança demostrada envers les eleccions i els partits. Democràcia, sí, eleccions, sí, partits no tant. Fins a quin punt jugarà aquí encara la socialització infantil sota el franquisme on els partits eren pintats amb tintes fosques? Fins a quin punt en el procés d'adquisició de seguretat -és a dir de cristallització de la personalitat- hi han realitats que col·laboren en aquest procés com la Constitució, la democràcia, les lleis i d'altres com els partits que representen conflicte, enfrontament i són vistes com a negatives, com a font d'inseguretat?

Aquesta mateixa reflexió la féiem quan analitzàvem una sèrie d'enquestes fetes a nois i noies de 13-15 anys i la repetiem una vegada més al comentar unes entrevistes en profunditat a adults. Que els nens reflexin la manera de pensar dels pares lògic però els joves haurien pogut representar un canvi.

Aquesta superposició no conflictiva de valors democràtics i antics prejudicis i desconfiances és una realitat lògica després de quaranta anys de règim autoritari recolzat per una majoria força silenciosa, i després de encara no deu anys de democràcia en els que no s'ha establert cap mena de formació cívico-política a les escoles i on la única imatge que majoritàriament reben els ciutadans és en període electoral en el que de vegades es desfermen les passions i en el que s'aguditzen les controvèrsies ^{entre partits} amb tons sovint força agres.

Menys confiança

Més confiança

No es d'estranyar que només una quarta part dels joves confessin sentir-se més o menys pròxims a un partit mentre la resta es reparteixen en dos grups força equilibrats: els que no se senten pròxims a cap i els que no contesten o diuen no saber ho

A		B		C	
soc militant	simpatitzant	de cap partit		no ho sé	NC
2,2%	24,3%	34,9%		7,9%	30,7%
26,5%		34,9%		38,6%	

A l'hora de caracteritzar aquests grups descobrim que no són totalment homogenis. En la pàgina 119 dibuixem el perfil més característic de cada un d'ells.

La desafecció que els ciutadans mostren envers els mecanismes de formació de la voluntat democràtica s'aguditza encara més en els joves. Al nostre parer, la prudència hauria d'incitar als governants a establir una informació civico-política a l'escola.

El fet de que arreu del món els moviments alternatius i les manifestacions reivindicant polítiques sectorials movilitzin més els joves fa pensar que la imatge que donen els partits com a estructures d'integració en el sistema no es certament engrescadora ni capaç de vèncer la tradicional malfiança popular reforçada en el cas d'Espanya per un llarg període de règim autoritari. Tampoc els grans escàndols politico-financers que tan sovintegen avui dia afavoreixen un canvi d'aquest sentiment que acostuma a lligar política i corrupció. Recordem en aquest sentit que els joves són intolerants envers l'engany i la manca d'honestetat.

TIPOLOGIA POLITICA DELS JOVES DE BARCELONA

GRUP A MILITANTS I SIMPATITZANTS

26.5%

Sobre tot fills de classe mitja alta i treballadors autònoms. En general participen més a totes les eleccions que els nois dels altres grups però sobre tot a les locals i autonòmiques. Donen suport prioritàriament a CIU i PSC. Sovint formen part de més d'una associació i se senten pròxims a algun moviment. Es el grup que es defineix més com a català. La majoria dels que prefereixen un Estat Federal estan en aquest grup. Tenen més confiança en les institucions que els nois i noies dels altres grups sobre tot pel que fa a les eleccions, el Parlament de l'Estat i de Catalunya, el Govern central i l'autonòmic, la Constitució i l'Estatut... Malgrat estar més polititzats demostren també una desconfiança notable envers els partits. La majoria d'aquests joves estudien BUP, COU i estudis superiors.

GRUP B RADICALS I CRITICS

34.9%

La majoria son fills de pares amb estudis de grau mitg. Participen més a les eleccions legislatives que a les locals i autonòmiques. Son els que participen amb més freqüència a manifestacions de tipus més radical (ecologistes, gays, feministes...). La majoria es defineixen com d'esquerres i una bona part quan vota ho fa a favor del PSUC. Tenen una confiança molt més limitada que els nois del grup anterior en les institucions desconfiança que comparteixen amb els joves que es confessen indecisos o que no contesten les preguntes de caire polític.

GRUP C INDECISOS I NO CONTESTEN

38.6%

La majoria fills de treballadors sense estudis. Augmenta la proporció d'indecisos a mida que baixem en l'escala social i també a mida que els nois son més joves. No es d'extranyar que els trobem sobre tot entre els estudiants de FP i BUP si bé també n'hi ha que treballen i que estan en atur. Es el grup de bon troç més abstencionista. La majoria no pertanyen a cap associació i assisteixen poc a manifestacions que no siguin per a protestar per problemes del barri. Tenen un coneixement pràcticament nul de la Constitució i de l'Estatut. Tenen poca confiança en les institucions i contesten molt poc a les preguntes més específicament polítiques.

Si intentem ara esbrinar la incidència relativa de l'edat, el sexe i la classe social en les actituds i pràctiques polítiques dels joves de Barcelona haurem de precisar que ve matitzada sovint per una altre variable intermèdia: l'interés per la política que en part es producte d'una altre variable clau: el sentiment de competència, és a dir, el convenciment de que es dominen fins a cert punt els codis de comprensió de la política. Aquesta seguretat neix, com és lògic, de la possessió d'uns coneixements de caràcter tècnic sobre la matèria i així, el desinterès que es manifesta sovint per la política amaga de fet forces vegades una manca de cultura, una incapacitat de dominar un llenguatge específic. Sembla, doncs, explicable, que els més joves, les noies, els que no han reeixit EGB i, en general, els fills d'obriers no qualificats siguin justament els que més sovint no contesten les preguntes de contingut polític de l'enquesta- ideologia, partits, vot-. Quant a l'edat, és normal que siguin els majors de 18 anys els que hagin reflexionat més sobre aquestes qüestions. Quant al sexe. ja hem vist en parlar de la família que encara es mantenen, sobre tot a la classe mitja baixa i a la classe obrera, les competències estatutàries diferenciades del pare i de la mare i, per tant, la temàtica religiosa normalment és competència de la mare i la política dels pare. Les noies encara que explicitin en el seu discurs- i en això no son diferents dels nois - que creuen en la igualtat de l'home i la dona pel que fa al treball i les responsabilitats a casa i amb els fills, en els seus comportaments acostumen a reproduir en part el model matern i, de la mateixa manera que tendeixen a escollir professions tradicionalment considerades com a més femenines també se senten menys competents que els nois en política. De tota manera, sembla interessant remarcar que aquesta tendència de les noies a sentir-se més incompetents davant de les preguntes polítiques dels questionaris tancats és més un reflexe condicionat que neix d'una sensació d'inseguretat en un terreny que estatutàriament no els pertoca, que d'una incapacitat real d'opinar. Ho podem ^{comprovar} en les entrevistes en profunditat en les que, en una situació cara a cara i en el marc d'un diàleg obert, demostren

un nivell de coneixements semblant al dels nois i un grau de coherència en la visió del món pràcticament igual si no superior al d'aquests degut possiblement a la seva maduració psicofísica més precoç i tal vegada també al fet de que sovint, en situacions de gran precarietat econòmica, ha d'assumir força aviat responsabilitats quotidianes al sí de la família (les feines de casa, la cura dels germans..) contribuint tot plegat a que tingui una manera més adulta de judicar les coses.

La classe social familiar es la que condiciona el nivell d'estudis dels joves i, per tant, el sentiment de ser o no capaç d'entendre els conceptes més estrictament polítics.

De vegades no es forçós, però, que el sentiment d'incompetència manifestat explícitament o implícitament (-no ho sé, no contesta- pels joves fills de famílies modestes es correspongui amb un nivell de coneixements significativament diferent del d'altres nois de classes més benestants; el que passa és que aquells tenen una major inseguretat en els temes més allunyats de la vida quotidiana fruit ben segur de la interiorització d'una situació subordinada a la societat.

En general, l'origen immigrat dels pares no condiciona el discurs polític dels nois d'una manera específica excepte pel que fa a la temàtica nacional catalana com ja explicarem més endavant.

Si molts nois que acostumen a no contestar les preguntes polítiques son d'origen forani la causa no es pas la de no ser catalans d'origen sino el fet de que gairabé la totalitat pertanyen als estrats socials cultural i econòmicament més febles. Seria un error, a parer nostre, interpretar el fet en termes de manca d'integració al país.

Però el sexe, la classe social, l'edat i els estudis no incideixen solament en el nivell de no respostes sino també en les pròpies actituds i comportaments polítics. Les úniques diferències que observem per raó d'edat van lligades al procés de maduració personal i així sembla lògic que els més joves reproduïxin més fidelment les pràctiques religioses i/o polítiques dels pares i es manifestin amb l'excepció potser de la

classe superior, menys radicals i amb més confiança en algunes institucions bàsiques de la societat - família, església, exèrcit- mentre que demostren una valoració inferior dels òrgans de l'Estat- govern i parlament- possiblement per un nivell més baix de coneixement de les seves funcions. En general, observem en els nois i noies més joves una major intolerància respecte a algunes conductes com el suïcidi, l'homosexualitat, l'adulteri i el terrorisme polític. Al fer-se més grans els joves excusen més aquestes conductes perquè les entenen millor mentre que augmenta la seva intolerància respecte a delictes de caire més social com la corrupció i la defraudació fiscal.

També observem diferències entre nois i noies. Els nois acostumen a estar més associats que les noies pel fet de que els nois pertanyen amb més freqüència a associacions esportives. Les noies, més sensibles en front de determinats problemes socials, se senten bastant més pròximes a moviments de caire reivindicatiu com es ara l'ecologista i el feminista. Contràriament, són més ^{abstencionistes} que els nois i, quan voten, algunes ho fan d'una manera intermitent. Els nois són, per tant, més constants en la seva participació electoral.

Respecte al grau de tolerància envers algunes pràctiques socials com l'avortament i les relacions sexuals entre menors, les noies acostumen a mostrar més dubtes que els nois a l'hora d'acceptarles o refusar-les i sovint diuen que són excusables "en determinades circumstàncies". Es fa difícil esbrinar si aquesta capacitat de matització ve donada per un judici més madur o per una inseguretat més gran. El que sí es cert es que són més intolerants amb determinades pràctiques sexuals com l'adulteri i la prostitució i també amb totes aquelles conductes que suposin corrupció i engany.

La classe social d'origen influeix, com ja hem vist, no solament el nivell de no resposta sino també el seu contingut ideològic. Els nois

i noies de les classes més benestants es manifesten més de centre i dreta mentre que els fills d'obrers especialitzats i dels serveis diuen ser en la seva majoria d'esquerres ideologia que comparteixen amb els fills d'obrers no qualificats si bé una bona part d'aquests s'apunten a opcions més conservadores. Recordem que es tradicional el vot de part d'aquest grup social a candidatures de caire populista.

Deixant de banda la ideologia, queda clar que a més possibilitats econòmiques més integració en la xarxa associativa i, sobre tot, més estudis que reforcen el capital cultural familiar i possibiliten una actitud més crítica en front de la societat. Si en la població adulta els treballadors no qualificats tenen sovint una submissió superior a les lleis i a l'autoritat i també una certa dificultat en relativitzar els codis morals tradicionals, els joves d'aquesta classe no presenten diferències significatives excepte en el cas de l'avortament en front del qual comparteixen amb els de classe alta una actitud més contrària. Com veurem tot seguit el nivell d'instrucció dels pares té una incidència important en la visió que del món tenen els joves.

1.3 El discurs dels nois i noies sobre la política

A continuació analitzem tot allò que sobre la política diuen els joves en les entrevistes en profunditat realitzades.

1.3.1 L'interès per la política i les fonts d'informació política

Però, què diuen els nois i noies sobre la política?.

En general ho podríem resumir amb la frase d'un dels entrevistats: "La política la sento lluny...". A la majoria de nois els hi falta un mínim d'informació política coherent. Només els que pertànyen a famílies amb unes idees polítiques clares són capaços d'un discurs polític amb un llenguatge mínimament tècnic. Ací, una vegada més, es tracta d'un problema de cultura. Els nois que pertànyen a famílies quasi analfabetes manifesten una manca total de punts de referència que es tradueix en una palesa incapacitat de copsar conceptes abstractes i d'expressar-se sobre aquests temes en un llenguatge adient. La classe social és una variable molt important que determina l'univers simbòlic dels nois i per tant també la seva idea de la política. Els joves de classe més alta coincideixen en part amb els de classe més baixa en un desinterès per la política que té, però, explicacions relativament diferents. L'origen és el mateix: una manca de transmissió de codis específics per part dels pares. En el cas de les famílies amb un capital cultural pobre a partir d'una manca de coneixements i en el cas de les classes més benestants per la transmissió voluntària d'una aversió per la política en tot allò que té de controvèrsia entre diferents concepcions de la societat, discurs que, no ho oblidem, ha estat l'oficial a Espanya durant els quaranta anys de règim autoritari i que és trasllueix ací i allí en les entrevistes:

"Todo funcionaría mejor con un sólo partido que fuera "honrao" y que se llamara "España". "Per a mi quan sento dretes i esquerres, els de dretes són els bons

i els d'esquerres els "rojos" no?".

A més de la classe social un altre variable important és l'edat. Els nois més joves -fins a 18 anys- acostumen a reproduir fidèlement la ideologia política i religiosa que els pares els hi transmeten sovint de forma implícita, però, a partir del procés d'autonomització que comença a aquesta edat sovint les modifiquen, encara que mai acostumen a suposar un canvi radical respecte a les dels pares. Així i tot suposen canvis prou importants com passar d'una fe absoluta sense esquerdes a una fe amb dubtes i sense pràctica regular, d'una fe vaga sense suport d'informació a una no creença confessada. Sovint la fe familiar perd caràcter estrictament religiós i es converteix en una ètica que guia tot el comportament. El que és clar és que els nois refusen l'engany i l'assistència a missa només per costum. En aquest sentit intenten adequar els seus comportaments a les seves creences reals, cosa que ells tenen molt més fàcil perquè en una ciutat gran no hi ha el control social que existeix en els pobles rurals.

Quant a la política el que sí es transmet es el grau d'interés però els continguts concrets pateixen sovint modificacions si bé aquestes acostumen a donar-se dintre d'un mateix espai ideològic. Potser es trencarà una tradició de vot comunista familiar per tal de fer un vot útil socialista o bé dintre de l'espai nacionalista no es votarà CDC per massa conservador i es donarà suport a l'Entesa, però normalment dintre d'una línia coherent amb la ideologia familiar.

Un altre variable que té un pes important en el grau d'interés pel nois per la política és el nivell d'estudis. Els nois de les classes treballadores moltes vegades arriben a tenir més estudis que els pares i a partir d'una major informació -lectura freqüent de la premsa, per exemple- arriben a descobrir la importància de la política.

"No entiendo mucho de política pero ahora me inte

reso porque es la principal causa de todo...". "Cal interessar-se per la política perquè es el pa nostre de cada dia i si no no t'enteres de res.. a casa no es parla massa de política...".

Allò en el que coincideixen la gairabé totalitat de nois i noies és que a casa no es parla de política tot el màxim es fa en períodes electorals. Aquesta mancança formativa l'escola no la resol en absolut. Escoles públiques i privades no donen cap formació cívica-política als nois, a tot estirar alguna conferència sobre la Constitució.

Com en el cas dels coneixements sobre sexualitat, l'escola fracassa també en el paper substitutiu de la família quant a la socialització política que no té res a veure amb l'endoctrinament propi dels estats totalitaris.

El que s'apunta en alguna entrevista és un fenomen preocupant dels que també ens en dona notícies l'enquesta..un cert interès per la política en els anys més joves i una progressiva desimplicació posterior. El noi davant de la lluita real per trobar una feina i la imminent necessitat de solucionar problemes més vitals perd interès per una cosa que "no soluciona res" que "no tiene arreglo"

El que passa és que no hem de confondre l'interès per allò que els nois creuen que és la política -i que sovint es refereix a les institucions, les eleccions etc.- i el seu interès ben real per la societat que la majoria troba injusta -recordem l'enquesta-. El que no acaben de veure és que la política sigui un instrument eficaç per aquests canvis i transformacions que creuen necessaris. A més estudis més capacitat per entendre la dificultat per a la transformació i la lentitud en que es produeixen els canvis. A menys cultura més exigència d'un profit immediat.

Però deixem parlar directament els nois....

"No he rebut informació política a l'escola. Jo crec que seria necessari fer-ho a partir de BUP...amb els pares parlem alguna vegada però no estem totalment d'acord, amb els amics tampoc pensem igual. Jo m'informo a través dels diaris i sobretot dels telediaris" (H. 2).

"Amb els pares parlem molt de política i estem sempre molt d'acord. La injustícia de les classes socials és el que em porta a la política. M'informo de política pel diari i especialment pel "Pais". No m'han donat informació política a l'escola. Crec que seria necessari que ho fessin però haurien de ser uns professors molt bons i objectius que haurien d'explicar als nens els diferents partits. Explicar què és i que defensa un partit de dretes i el que és un partit d'esquerres" (H. 1).

"Yo es que no entiendo nada de política...Esta política no la entiendo...que un partido se pelee con otro .. que si derechas que si izquierdas. Dicen unas cosas y luego no las hacen" (H. 10).

"No me interesa nada la política...mientras haya un capitalismo no nos va a ayudar nada..No me informo por el periódico ni por la tele, con los padres hablamos alguna vez sobre esto del socialismo. En la escuela la nada, pero ni falta que hace" (H. 4).

"No entiendo mucho de política pero ahora me intereso porque es la principal causa de todo. En casa a veces discuto con mi padre. Me informo por la tele y por los amigos. En la escuela no nos explicaron nada". (H. 6).

"Cuando tenía 14/15 años me interesaba mucho porque fue cuando se murió Franco y hubo todo el rollo de después. Ahora mismo no me importa nada porque veo que no tiene arreglo. Con mi padre hablo bastante de política. En la escuela no nos explicaron nada porque era la época del fascismo, si hablábamos de política nos echaban bronca y nos decían que éramos pequeños para hablar de estas cosas...Creo que estaría bien que enseñaran a los niños cómo funciona y todo esto pero más en profundidad, partida y así, no, porque creo que esto debe ser algo muy de cada uno..."(H. 9).

"La política la dejo correr, no me interesa mucho. A mi familia nunca les ha interesado. Oigo alguna no ticia por la radio, pero nada). (H. 3).

"La política no m'interessa gaire. Hi han trapes a tot arreu. Més o menys em guio per casa meva perquè a l'escola no m'en van parlar, potser si ho hagués sin fet m'hauria interessat una mica més". (H. 8).

"Ara la política la sento lluny, quan sigui pare de família miraré el tel·liari. Ara les notícies polítiques no m'interessen. A cada sí que en parlen de política de tant en tant. A l'escola havíem fet alguns de bats però poc. Si es donés més informació potser ens interessariem més". (H. 11).

"Cal interessar-se per la política perquè és el pa nostre de cada dia i si no no t'enteres de res... m'informo per la TV. ... a casa no es parla gaire de política...". (H. 7).

1.3.2 El règim polític ideal

Podriem resumir el sentir majoritari dels nois en la frase d'un d'ells: "Pero lo que hay ahora es lo menos malo que podia haber...". Certament també ací la classe social i sobre tot el capital cultural son importants. Els fills de famílies burgeses poc polititzades que van contemporitzar amb en Franco tenen encara por de que aixó no duri i s'estalvien adhesions explícites a símbols "Abans hi havia en Franco, ara el Felipe... tampoc tot ha canviat tant...". "La meva mare te por de posar la bandera catalana...". Les classes mitges semblen estar molt d'acord amb la democràcia. Aqueles nois fills de famílies quasi analfabetes en son poc amatents: "Creo que al margen de lo que cada uno pensara con un s'olo partido funcionaría mejor...que hay demasiados partidos.." "Por lo que me han contado antes estaba mejor que ahora.. pero como cuando murió Franco yo tenía 9 años no sé muy bien...".

La majoria relacionen democràcia amb llibertat però també alguns creuen que un règim autoritari com el de la URSS solucionaria més aviat les desi

gualtats però accepten el que hi ara amb un gran realisme...

"Acepto la democràcia porque es lo que hay ahora y hay que tratar de que se mantenga".

"La democracia no es para mi el régimen ideal. Es más serio un comunismo, ~~¿no?~~ pero lo que hay ahora es lo menos malo que podía haber...".

Com veiem sempre aquest gran realisme modificat per les necessitats dels nois que fa que aquells que en pateixen de més greus es desanimin més aviat, mentre que els que tenen més coneixements polítics saben comprendre les dificultats de passar d'un règim autoritari a un règim democràtic.....

"Suposo que el régimen político ideal va entorn a la democràcia, sobretot quan s'haurà renovat tota la gent que porta la marca del règim autoritari. La d'ara té encara molts vestigis del règim anterior". (H. 2).

"El millor model és el democràtic. Però han estat 40 anys i ens costarà sortir-ne". (H. 1).

"Yo creo que todo tendría que funcionar pues que hubiera un sólo partido, ¿no? uno sólo que fuera honrao, aun que el partido no tuviera ningún nombre y se llamara "España". Creo que al margen de lo que cada uno pensara con un partido funcionaría mejor.. que hay demasiados..". (H. 10).

"Si, es clar, la democràcia..però lo que no podem fer es podar un paper (votar) i ja està, i que se solucionin els problemes.....

"Acepto la democracia porque es lo que tenemos ahora y hay que tratar de que se mantenga. Yo no estoy mucho con los socialistas pero que se mantenga, ¿no?. Ahora es mejor que antes porque tenemos más libertad". (H. 4).

"La democracia que hay ahora pues me está bien. Hay más libertad de expresión". (H. 5).

"La democracia no es para mi un régimen ideal, es más serio un comunismo ¿no?. Pero ahora lo que hay es lo menos malo que podía haber". (H. 9).

"Por lo que me han contado antes estaba mejor que ahora, pero como Franco murió cuando yo tenía 9 años no sé muy bien". (H. 3).

"Sí, ho trobo bé això de la democràcia i de votar, perquè contribueix a la llibertat. Però ara tampoc va bé. Abans hi havia en Franco, ara el F. González, vull dir que no ha canviat tant...". (H. 8).

"De passar d'un règim franquista a una democràcia hi ha un bon troç. Jo era petit però pels pares m'enterava que els demòcrates eren els bons, ¿no?. (H. 11).

1.3.3 El comportament electoral. La reproducció de la ideologia paterna.

Com ja varem fer palés en la introducció, al marge de que els nois es confessin més o menys interessats en política, el fet es que acostumen a tenir força clar el contingut de les dues grans línies ideològiques: les dretes i les esquerres. Només els fills de pares amb estudis gairabé nuls confessen que no saben el que significa o ho explicuen a través d'un exemple per manca de domini dels conceptes abstractes....

"Izquierdas, derechas...yo no entiendo nada de política" (H. 3).

"No sé explicarlo. Si uno...bueno..coge comida porque lo necesita y sale corriendo...el de derechas lo persigue y el de izquierdas pues bueno..lo comprende..". (H. 10).

"Ser de derechas es estar a favor de la sociedad capitalista...". (H. 9).

"Un partit d'esquerres es el que intenta reduir les diferències de classes, que la gent visqui millor i que el poder es reparteixi entre tot-hom..". (H. 1).

"Las izquierdas son los que más miran por los trabajadores. Las derechas se fijan más en ellos mismos, en sus intereses". (H. 4).

Si observem la trajectòria electoral dels pares i els fills veiem que aproximadament sis de cada deu joves reproduïxen el vot dels pares i els que modifiquen la opció ho fan dintre de la línia ideològica paterna (de PSUC a PSC, de CDC a Nacionalistes d'Esquerra). Els fills de pares abstencionistes si voten acostumen a fer-ho per aquella opció que en un moment determinat s'apunta com a guanyadora, però aquesta decisió sovint no és coherent amb les idees que expressen al llarg de l'entrevista i no s'albira per tant gens sòlida. Com sempre, acostuma a tractar-se de les famílies amb menys bagatge cultural, amb professions menys qualificades i moltes vegades en atur, que poden declarar que quan en Franco tot anava més bé, per a dir a continuació que han votat socialista i per acabar manifestant que com que els socialistes no han arreglat lo de l'atur son com tots i que no val la pena votar.

El que deduíem de les manifestacions dels nois és que correntment hi ha una opció homogènia familiar sobretot en les classes treballadores, on se sobreentén que la política és competència prioritàriament masculina. Així, els nois de les classes superiors parlen "amb els pares" de política, mentre que els altres confessen fer-ho, quan ho fan, amb el pare solament.

"Mi madre piensa lo que piensa mi padre porque no tiene ideas propias..." (H. 9).

Es com si hagués una certa divisió del treball: la mare transmet ideologia religiosa sovint a l'estat pràctic, sense formulacions abstractes i sense justificacions raonades i el pare l'ideologia política encara que normalment no ho faci d'una manera explícita.

Una vegada més els joves demostren en la opció política gran realisme éssent capaços de fer un vot útil a un determinat partit quan creuen que és necessari, trencant les fidelitats familiars.

"He votat sempre pel partit socialista com els meus pares ....A mí m'influeix més per votar la ideologia però a molta gent que no és capaç de llegir els programes electorals la propaganda als carrers els hi entra pels ulls...". (Pares voten PSC, filla PSC). (H. 1).

"He votat en 3 eleccions. Unes vaig votar Nacionalistes d'Esquerra, unes altres vaig votar l'Entesa i unes altres vaig votar en blanc. Mo m'en recordo ben bé que vaig fer a cada una. En les nacionals vaig votar en blanc, no tinc un partit fixe, depèn del moment....M'han incluit en part els pares, però relativament i també els amics....Crec que la gent es decanta quan està indecisa per la propaganda...". (Pares voten CDC, noi N.E.). (H. 2).

"He votado alguna vez por los que están ahora, los socialistas, porque los veía como más sinceros. En las últimas (Generalitat) no voté porque me da igual...yo creo que el tío éste lo estaba haciendo bien, o sea que continúe, y no tiene que haber elecciones...o sea que no voté. (Pares no voten, noi PSC). (H. 10).

"Encara no he pogut votar. Simpatitzo amb ERC com els pares. CiU es nacionalista però bastant de dretes. Em decidí pels meus ideals, la propaganda electoral (cartells, TV.) acaba cansant i la gent ja no s'hi fixa. (Pares voten ERC, noi ERC). (H. 7).

"Acuí estoy muy de acuerdo con el socialismo ahora. Después viene la fase del comunismo, pero ahora es necesario el socialismo. Cuando pueda pienso votar PSOE ¿no? para que se mantenga. Yo votaré de cara a los proyectos que crea mejores para la sociedad, pero a la mayoría de la gente le va bien la propaganda para enterarse. (Pares voten PSUC, noi PSC). (H. 4).

"Los socialistas me caen bien. Me han dao trabajo, yo creo que hacen bastantes cosas lo que pasa es que no es fácil. A mí la política no me la ha enseñado nadie, he aprendido a base de la radio, el periódico. No me acuerdo si al final voté, pero la segunda vez voté socialistas. La propaganda la hacen fatal porque se tiran los trastos a la cabeza. Si la hicieran bien sí que podría influir mucho...". (Pares no voten, noia PSC). (H. 6).

"Mi familia todos somos comunistas. Bueno mi madre piensa lo que piensa mi padre pero no tiene ideas propias. Voté para el ayuntamiento a los socialistas pero no me siento próxima a ningún partido. En una democracia no tiene razón de ser un comunista. Voto en función de lo que es menos malo, es decir al Partido Socialista. La propaganda electoral creo que influye en los indecisos". (Pares voten PSUC, noia PSC). (H. 9).

"Yo nunca he votado aunque podía. Tenía que ir sola y me daba mucho corte. Si hubiera ido habría votado por Felipe pero ahora veo que no hace nada". (Pares no voten, noia no vota). (H. 3).

"No sóc de cap partit jo. El partit que m'agrada és Convergència i Unió, perquè el veig molt català, molt..molt normal, amb gent com jo...Encara no he pogut votar però a les pròximes votaré però m'informaré abans perquè no puc sempre estar dependent de la idea dels meus pares. No crec que la propaganda serveixi. Això d'enganxar lletres ho trobo una marranada". (Pares voten CDC, noia CDC). (H. 8).

"Sóc simpatitzant de l'ENTESA perquè estan defensant el país i la llengua catalana. Els meus pares pensen el mateix i m'han influït. La propaganda electoral em sembla que no deu influir a la gent que té una mica de cultura". (Pares voten N.E., noi N.E.). (H. 11).

1.3.4 Opinions sobre el govern actual de l'Estat

Una vegada més els joves són molt realistes i fan una crítica gens dogmàtica del govern socialista. En general el que es veu com a més positiu és la reforma de l'educació i la voluntat d'honestetat. Se li critica el tema de l'OTAN i que no hagin solventat més la qüestió de l'atur però es reconeix que estan sotmesos a pressions i que tampoc poden fer tot allò que volen "lo que se ha deshecho en 40 años no se va a arreglar en dos". Indirectament veiem que les preocupacions prioritàries dels joves són l'atur, l'ensenyament i la pau.

En conjunt els joves entrevistats es manifesten com a força progressistes manifestant la majoria un relatiu acord amb el Govern actual encara que no l'hagin votat. Una veu dissident i totalment contrària seria la d'una noia de la dreta de l'eixample que explicita tot al llarg de l'entrevista un discurs dretà molt coherent (H. 8). Els joves que han votat partits nacionalistes d'esquerra (ERC, N.E.) també es mostren d'acord en moltes coses amb el govern PSOE.

"Em sembla bé que el govern estigui format per gent que des de sempre ja estava en contra de lo d'abans. També és positiu que sigui favorable a la gent treballadora amb menys oportunitats. El que passa que hi han altres coses que no em semblen tant bé com gastar tant en defensa en comptes d'arreglar la manca de treball i la seguretat social. Però no deu ser tan senzill...". (H. 2).

"Han fet molt bé la reconversió industrial perquè calia fer-la, però estan sotmesos encara a moltes pressions però no s'expliquen. Aquest govern no es comunica. Lo de l'Otan no pot ser. Estan amb les mans lligades però que ho expliquin". (H. 1).

"El Gobierno ha hecho bastantes cosas bien. Han hecho más que otros gobiernos. Se les ve un..no sé..un movimiento... Han abierto la barrera esa que había por ahí (se refiere a Gibraltar) y han sacado cosas a relucir. Veo mal que no hayan dado el trabajo que pa eso les ha votao la gente y lo de la OTAN no tendría que ser...Deberían preocuparse más, salir a la calle y ver como está la vida....Tendrían que atacar más a ver que pasa que el dinero tiene que estar en algún lao". (H. 10).

"Están treballant molt i fent reconversions que s'havia fet mai..els fallos potser son perquè els altres partits no ajuden gens i ja m'agradaria veure que faria AP al seu lloc. (H. 7).

"Todos están enfadaos con Felipe por el trabajo y la Otan pero no se puede cambiar bruscamente. Está bien eso de Rumsasa, y el fraude a la seguridad social y lo de Banca Catalana". (H. 4).

"Respecto al gobierno anterior no es que haya mucho cambio...no veo la solución por ningún lado porque no pueden hacer lo que ellos quieren porque encima de ellos hay otros que mandan realmente y dicen pues esto bueno, esto no...Tal vez los socialistas puedan ayudar un poco a solventar la crisis. A mi me han dado trabajo desde que es tá el gobierno socialista, pues bien, otros partidos no me han dado nada..pero los ochocientos mil lo veo difícil...". (H. 6).

"No es que me guste pero el P. Socialista lo está llevando bien. Lo que se ha deshecho en 40 años no se va a arreglar en dos. En la enseñanza se han modificado muchas cosas, que lo veo con los libros de mis hermanos. Lo más negativo es lo del paro, pero si no es con un comunismo no tiene solución". (H. 9).

"Ara hi ha més atemptats però tampoc saps si abans s'ho callaven. El més negatiu es l'atur. Tant que prometien tampoc han fet res. I estar parat és el pitjor que et pot passar...". (H. 8).

"Ha estat un error no fer el referendun sobre la OTAN. Donen més la cara els socialistes ¿no?. El que passa és que la cosa está molt fumuda, potser el més encertat ha estat donar importància a l'educació". (H. 11).

2. ELS JOVES I LA REALITAT CATALANA

A l'interior del sistema socio-polític i jurídic de l'Estat Espanyol, allò que caracteritza els joves barcelonins com a més immediat és el fet de viure en una col·lectivitat nacional, la catalana, d'arrel històrica, amb un passat i un present socio-cultural peculiar.

Ens preguntàvem fins a quin punt el fet de viure a Catalunya comptava com un tret definitori de la seva identitat social, fins a quin punt el fet de sentir-se catalans podia contribuir en la visió i percepció de la societat en la qual vivien, en la percepció i coneixement del sistema socio-polític propi a l'Estat Espanyol del qual Catalunya forma part. També, i perquè no, si el fet de sentir-se catalans era viscut com a quelcom d'excluent de sentir-se espanyols, fins a quin punt aquest sentiment de ser catalans podia induir o no, ser explicatiu o no tant dels coneixements i percepció del sistema socio-polític en el qual viuen com d'un determinat tipus de pràctiques en front del mateix.

I expresament preferim parlar de identitat amb Catalunya i no de nacionalisme ja que pensem que són dos conceptes que cal considerar-los separatament. En efecte, una cosa és la identitat amb Catalunya, com a component de la identitat social dels individus, viscuda a l'estat pràctic sense una moral explícita i/o amb diferents nivells de racionalització, una altre les doctrines nacionalistes que com a ideologies polítiques formen part del camp de producció ideològica propi d'una societat determinada.

Es probable, i ho hem pogut comprovar anteriorment, que un nivell superior de identitat amb Catalunya incideix en una major permeabilitat envers uns continguts ideològics més o menys nacionalistes. Amb tot allò que ens preocupa d'antuvi és saber si els joves del 84 es senten identificats amb

el país on han nascut i, si és així què implica aquesta identificació amb Catalunya. És únicament un tret més de la seva identitat social donat pel naixement en una àrea geogràfica? o bé, identificar-se amb Catalunya implica així mateix una percepció de pertànyer a una col·lectivitat nacional?

Les recerques realitzades a distintes sub-poblacions de Catalunya, pre-adolescents, estudiants, adults, ens han aportat distintes elements tant de reflexió com d'anàlisi pel que fa al fet nacional català, pel que fa a la percepció, valoració i pràctiques concretes enfront del mateix segons les distintes variables i/o condicions que han presidit el procés d'inserció social de la gent que viu a Catalunya.

Si les resequim, allò que prèviament podem constatar és que si preguntem a la gent si és català, la majoria, adés amb cara de sorprés, adés amb més o menys convenciment, la resposta és afirmativa, talment com si fós una pregunta innecessària, de pur formalisme que es pregunta de la mateixa manera que es demana als entrevistats si són del sexe masculí o femení, si tenen 14 anys o en tenen 40. Sempre i a partir de les distintes recerques, d'aquesta majoria que respón afirmativament, només en podem excloure una minoria molt reduïda, al voltant d'un 8% població formada per persones de distintes classes socials, d'edats diverses, visquent en àrees geogràfiques diferents, però que tenen en comú una socialització política específica de signe nacional-espanyol. En la present enquesta als joves de Barcelona hem pogut constatar una vegada més aquesta realitat; si bé la pregunta era formulada altrament, allò que és especialment significatiu és que només un 8,5% han optat per l'única alternativa que excluïa ser català, i ho han fet responent em sento espanyol. Així ser català, com a sentiment primari de pertinença a Catalunya, per a la majoria es més aviat una evidència, quelcom que no es problematitza i que vé donat pel naixement en una àrea geogràfica, i/o pel fet de viure en la mateixa.

Una cosa, però, és la constatació d'aquest sentiment primari de pertenença a Catalunya, una altra esbrinar què hi ha al darrera d'aquesta pertenença a Catalunya com a definició de la identitat social de la gent. Aquest sentiment de pertenença a Catalunya, implica una percepció de Catalunya com a àrea geogràfica de vivència que forma part d'una realitat més englobant, la Nació de pertenença que és Espanya? Implica una percepció de Catalunya com a Nació? Nació catalana, Nació Espanyola són viscudes com una doble pertenença, sense problematització específica? Hi ha o no un sentiment prioritari de pertenença a Catalunya excluint d'alguna manera la pertenença a Espanya? Quin és en definitiva el nivell de racionalització i/o de problematització d'aquest fet evident i no qüestionable de definir-se com a catalans?.

I, hem pogut comprovar com les respostes a aquestes preguntes només i únicament les podem comprendre tinguent en compte, per un cantó, les condicions específiques que a nivell de contexte global havien caracteritzat la socialització política dels entrevistats, per altre, i així mateix, les condicions pròpies al procés d'inserció social que havien incidit en el decurs de les distintes trajectòries individuals.

En efecte, a nivell de contexte global cal tenir en compte que Catalunya com a col·lectivitat socio-cultural de pertenença fa més de dos segles que forma part de l'Estat Espanyol. Que en el decurs d'aquests 200 anys han estat ben pocs el períodes en que Catalunya ha pogut endegar la seva reconstrucció nacional. I que, sobretot, quan ens adrecem a la població que avui viu a Catalunya cal tenir ben present la incidència del franquisme com a període més immediat i ben específic de socialització nacional-espanyola.

Ben segur que actualment Catalunya gaudeix d'unes capacitats d'autogovern i d'unes institucions polítiques susceptibles d'incidir en la percepció-comprensió de la realitat nacional catalana, però, no ha d'estranyar-nos, que aquesta realitat històrica de Catalunya sigui a l'origen d'una interiorització de la pertinença a Espanya com quelcom de no qüestionable. S'és català si s'ha nascut o es viu a Catalunya, s'és espanyol perquè Catalunya forma part d'Espanya i aquesta doble pertinença per a una majoria de la població es viu sense problematització específica. Hem pogut constatar que sovint els que ho problematitzem som nosaltres quan després de les primeres respostes comencem a preguntar si pensem que es pot ser català i espanyol, què és per a ells ser catalans, si creuen que Catalunya és una Nació i, ben segur, la dificultat de respondre és superior quan després de respostes afirmatives a Catalunya és una nació volem esbrinar què hi ha al desota d'una afirmació així, que s'entén per Nació.

Amb tot, cal dir que sense que es qüestioni majoritàriament la pertinença a Espanya, i sense que hi hagi una racionalització explícita del què vol dir ser Nació sí que hem pogut comprovar que segons les condicions que han presidit el procés d'inserció social dels entrevistats hi ha, per part d'alguns, un sentiment prioritari de pertinença a Catalunya, que va junt amb una identitat amb els seus símbols, una percepció peculiar de la realitat catalana i una permeabilitat diferent als distints continguts ideològics.

Ens podem preguntar si una autodefinició de identitat prioritària amb Catalunya implica així mateix una identitat amb els seus símbols, una racionalització del fet de ser català, una percepció peculiar de la realitat catalana, una adhesió a una o altre de les doctrines nacionalistes,

unes pràctiques en definitiva en front d'aquesta col·lectivitat de pertença que és Catalunya. També però podríem plantejar la pregunta a l'inversa i considerar l'autodefinició de la identitat amb Catalunya com a producte de la incidència diversa d'uns coneixements, de l'existència d'uns símbols, de la presència d'unes doctrines nacionalistes o de qualsevol altre factor susceptible d'haver contribuït a l'interiorització de la mateixa.

Pensem, però, que en sociologia és molt perillós raonar en termes de variables dependents-variables independents, ja que en definitiva allò que qualsevol individu manifesta, allò que dóna sentit a l'acció social, és producte d'un cúmul de factors que han intervingut en el decurs de tota la trajectòria social i d'unes condicions que han possibilitat la configuració de la identitat social. I que qualsevol dels factors susceptibles d'haver intervingut en la construcció d'aquest jo social només tenen sentit si els contemplem a l'interior de la estructura de la qual formen part.

Pel que fa a la identitat amb Catalunya allò que ens han aportat les nostres recerques és, com apuntàvem abans, que una percepció, coneixements i pràctiques peculiars sobre la realitat catalana es relacionen amb un determinat nivell i que de fet, tant la identitat com les pràctiques que s'hi relacionen cal cercar-les en les condicions objectives que han intervingut en el procés d'inserció social.

I, hem pogut comprovar que ara per ara, una de les condicions primeres que explica tant un nivell superior d'identitat amb Catalunya, com els diferents nivells de racionalització i/o problematització de la mateixa

és l'origen familiar dels entrevistats. Per un cantó, l'origen català o no de la família, en tant quant és aquesta la que en primer lloc transmet a l'estat pràctic una llengua i una cultura. Per altre, l'origen social de la família en tant quant significa unes condicions objectives, capital econòmic, cultural i social susceptible d'incidir tant en els coneixements com en la racionalització posterior d'aquesta identitat amb Catalunya.

Ben segur que l'origen familiar no és la única variable susceptible d'explicar-nos la identitat amb Catalunya, i en aquest sentit hem pogut adonar-nos de la incidència diversa tant de les vicissituds i transformacions a nivell de societat global, com de les condicions específiques i nous agents de socialització que han intervingut en el decurs de totes i cadascuna de les trajectòries individuals. Amb tot, els resultats de recerques anteriors ens han mostrat fins a quin punt l'origen familiar condiciona tant les pràctiques possibles dels entrevistats com el capital cultural que permet de comprendre els codis d'interpretació del món i les relacions socials possibles que en faciliten la seva comprensió.

2.1 Els joves barcelonins i la realitat catalana

Seguint la mateixa línia d'investigació de les recerques anteriors adreçant-nos a la joventut barcelonina del 84 hem volgut esbrinar com es definien respecte a la seva identitat amb Catalunya. Ens hem demanat igualment si a l'origen d'aquest sentiment d'identitat amb Catalunya s'hi relacionaven unes condicions objectives d'existència susceptibles d'haver-la estructurat. Podiem parlar d'un o altre factor capaç d'haver-hi incidit prioritàriament?. Si pensem que la joventut del 84 ha viscut almenys des de l'adolescència la nova etapa democràtica, ens preguntàvem com,

l'etapa històrica que viu Catalunya desde el 1977 ha incidit en la socialització nacional catalana. També i, perquè no, hem volgut esbrinar, en la mesura que una anàlisi estadística ho permet, què hi ha darrera de la identitat amb Catalunya, quina percepció i coneixements de la realitat nacional catalana implica, i si indueix o no a unes pràctiques específiques enfront d'aquesta realitat.

2.1.1 La identificació amb Catalunya i el procés d'inserció social

Ser català no es cuestiona

La majoria dels joves de Barcelona de totes edats nois o noies d'origen immigrat o de pares catalans manifesten ser catalans. L'enquesta ens informa que tant sols un 8.6% han optat per l'única alternativa que excluïa la possibilitat de manifestar-se com a catalans. Si hom ha nascut i viu a Catalunya és català, alguns es sorprenden de la pregunta, d'altres responen més convençuts ja que en el decurs de la seva trajectòria s'han plantejat què volia dir ser català, àdhuc pot haver significat enfrontaments per la defensa d'aquesta identitat.

"catalana m'hi sento molt.....i quan parles amb algú amb català, i trobes algú català, ostres Catalunya i tal, i saps que és el país més maco d'Espanya. I que bé que ho és, i que la gent és d'un altre manera i que t'agrada molt i que si haguèssis d'escollit series sempre catalana, suposo que alguna cosa has de tenir dintre..." (H.1).

"sí, sóc català, català és tota aquella gent que tinc al meu costat,...català és aquella persona que lluita per Catalunya i la seva llengua" (H. 11).

"Sí, em sento català, doncs perquè estic aquí i em sento català, doncs no sé, m'hi sento. No tinc una raó... perquè sóc d'aquí, perquè tinc aquest país i m'hi sento". (H.2).

"Sí me siento catalana...toda mi vida he vivido aquí, o sea que Catalunya, o sea como la primera no" (H. 3).

"Sí me siento catalana, pues yo he nacido aquí y es el sitio donde me gusta vivir y me gusta la gente que hay aquí, no sé es mi tierra y me siento catalana"...Hubo un momento en que me sentía catalana, muy catalana. Yo había nacido aquí y aunque mis padres no fuera de aquí no me importaba. Yo, cuando me preguntaban: Tú, ¿cué eres?, yo catalana. Y tus padres de dónde son? pues entonces tú no eres catalana, ¿no? "Pues sí, soy catalana" (H. 9).

"¿Te sientes catalán? Sí....He nacido aquí...hombre yo me siento más de aquí que de otro lado no?. (H. 10).

"Pues si, soy de aquí, me siento catalana. Yo me siento catalana primero porque he nacido aquí, y segundo porque ....., pues no sé porque....por ejemplo Catalunya es..., tiene, bueno hablas el catalán, ya no hablas el vasco ni hablas andaluz.." (H. 6).

"Sí, para mi ser catalán...bueno, haber nacido aquí... yo me siento catalán, por, bueno además, soy de aquí.." (H. 4).

"Sí...per mí...té molta importància que dintre d'Espanya, o sigui em senti catalana, sigui de Catalunya.." (H. 8).

"Sí...bé, ser català es sentir una cultura, sentir una llengua..és sentir-se català" (H. 7).

Ser català no es qüestiona, definir-se prioritàriament com a catalanas abans que espanyols i fins i tot manifestar la pertinença a una nació, la catalana, viscuda d'alguna manera com a incompatible amb la nació espanyola és producte de les condicions objectives que han presidit el procés d'inserció social.

Ser català, per uns és ser d'un país, per altres haver nascut en una terra

"Els pares m'ho han explicat, m'ho han fet veure d'aquesta manera.."

Per uns, els catalans, parlar una llengua, haver participat de forma prác-

tica en les costums i cultura de Catalunya ha estat a l'origen d'un sentiment de pertànyer a un poble, el català, a un país, diferent d'un altre: l'espanyol. Haver patit d'alguna manera la dominació de Madrid pot haver reforçat aquesta identitat. Ben segur que segons el capital cultural i les possibilitats o no, d'haver tingut accés a una socialització política condiciona el nivell de racionalització d'aquesta identitat. Amb tot podem parlar d'uns trets comuns als entrevistats catalans, ser català es pertànyer a un poble, es parlar una llengua, és sentir que hi han coses en comú que uneixen, és haver patit en algú moment que "els demés no t'ho deixàven ser". És haver viscut a partir de la família ímplicitament o explícita una problematització de la identitat catalana.

"Ser català és... sentir 'algo' dintre de tú, una cultura que tens, una llengua... que te l'han intentat treure, això fa molt mal, i que tú la vols recuperar, que, ... és 'algo' teu no?. Perquè t'ho han de pendre si es 'algo' teu..." (H. 7).

"Em sento orgullosa de ser catalana....no sé, té molta cultura Catalunya...no sé, amb literatura, amb música, molta gent important és catalana". Jo ho sento..perquè veig que és un fet real, no?, que ho veig, que sí que és veritat". (H. 8).

"Pertànyer a un país és parlar el mateix idioma...i rès meés, i tenir unes arrels una mica comuns, bastant comuns"...."sí, normalment sempre parlo en català. Jo em sento catalana, però em sento espanyola...però ets sentis catalana perquè veus que els demés no t'ho deixen ser...perquè sino em sentiria catalana, doncs per això, per la llengua....Home hi han coses que t'empipen molt, per exemple lo de l'altre dia del Barça, és una tonte-ria però t'empipa molt...que costa de deixar que els pobres catalans veigin el Barça?. (H. 1).

"Català és tot aquell que parli català...català és aquell que lluita per Catalunya i la seva llengua", "Catalunya està encara massa manada pel centre, s'han d'enviar molts papers a Madrid....i això ho trobo fatal". (H. 11).

"Catalunya és el meu país..i vaja m'ha donat tot el que tinc. Hi han hagut tantes privacions de coses, doncs que potser et surt el sentiment de dir "bueno" que Catalunya sigui independent" (H. 2).

Hi ha alguna circumstància específica que ha influenciat:

"No, més o menys han sigut les circumstàncies que han anat vinguent. Jo desde petit...veia...ja unes coses, ho sigui jo he parlat el català desde petit. I veia les coses com anàven, que..osti el català tenia costums..i de vegades això, es clar jo no he arribat a viure però m'ho han explicat, que si a Catalunya et sentien parlar el català...doncs ja la tenies liada. I clar això, et sents català, i a sobre que et vagin fent aixís, doncs al final..., és lo que et dona a pensar" (H. 7).

"No rés en especial, ho sento (ser catalana)... "Sí, bueno, la família? som catalans tots...sí, sí están d'acord amb mí..." (H. 8).

"els meu pares no es senten espanyols, i els meus germans tampoc, es senten catalans...de fet mires la història i no m'hi hauria de sentir gens d'espanyola, per que no tenim rés en comú...però no sé, és una cosa rara...el mapa, la gent i no sé l'idioma..."Mira si hi han coses que m'han influenciat, l'altre dia l'11 de Setembre mirant la pel·lícula d'en Companys, no l'havia vist mai...i em van dir mira-la que val la pena, a vegades t'ho oblidés de coses que cal recordar. I sí, sí, això em va marcar bastant, em va fer recordar..i llavors és terrible, et sents molt catalana.." (H. 1).

"Potser sí, el pares, els pares, perquè m'ho explicat i m'ho han fet viure d'aquesta manera..." (H. 11).

"Si, els meus pares están d'acord amb mí el que passa que potser es queden una mica menys. Jo aniria més enllà d'una nació, no?, jo aniria a que Catalunya fos un país...que m'ha influenciat? doncs tot una sèrie de coses que li han anat privant a Catalunya, que moltes jo no les he viscut...per moltes explicacions...penso que això m'ha influït, que hi ha hagut tantes privacions de coses..." (H. 2).

Per altres, els no catalans d'origen, ser catalans és abans que tot haver nascut en una terra, Catalunya, s'és català per naixement, s'és andalús o gallec perquè els pares ho són. Hi ha de fet una doble pertinença, la de terra on s'ha nascut, i la del naixement dels pares, ^{sovint} una i altre copçades com a integrants d'una única Nació: l'espanyola. S'és del país, és més difícil tenir consciència del país, fins i tot el concepte s'evita. Actualment els joves volen saber la llengua de Catalunya, volen participar en la cultura del poble català, però, objectivament durant massa temps tant el coneixement de la llengua com de la cultura ha estat difícil, tampoc era copçat com a necessari per viure-hi i treballar-hi.

A través de la família difícilment hi ha hagut una problematització del fet català. Però i a més a més, per molts, les condicions econòmiques, culturals i socials de la família d'origen ha comportat la escolarització en escoles públiques, la dificultat de participar en associacions diverses tant culturals, d'esplai o religioses susceptibles de vehicular uns coneixements i/o una informació sobre el fet català. Així, per una majoria no hi ha hagut problematització, ser català es haver nascut en una terra, Catalunya, parlar català és copçat com un tret propi als habitants de Catalunya, hi ha una voluntat explícita de parlar-la, però no és el fet de parlar català el tret prioritari que confereix la identitat:

"yo me siento má de aquí que del otro lao (Galicia). No me gusta que Cataluña no fuese del resto de España.. sí Catalunya es de España pues que sea de España. Me gusta haber nacido aquí...como he nacido aquí i...pues me tiene que gustar. Hombre yo por ser catalán no entiendo que tenga que hablar el catalán...entenderlo sí, escribir algo..pero hablarlo..no sé".Cataluña es una nación..."no sé, no entiendo". Te parece bien que Catalunya sea una región autónoma?. "No sé qué decir por que no...no...entiendo". (H. 10).

"Bueno me siento catalana y andaluza...Yo toda mi vida he vivido aquí...pero Andalucía, por ejemplo, pues no sé es una tierra bellísima". Ser catalana? "toda mi vida he vivido aquí, y claro mi vida está aquí".

¿Hablas catalán?. "Voy a clases de catalán y claro me me va muy bien...hablarlo, sí..poco, mi madre no habla ni entiende el catalán. Mi hermano sí habla el ca talán porque en el colegio están dando catalán, yo me quedo algunas veces embobada oyéndole..." ¿Tú crees que Catalunya es una nación?..."....." (H. 3).

"Ser catalán? pues que yo he nacido aquí...es mi tierra", "sé hablar catalán, lo que pasa que nunca lo ha blo...más que nada porque cuando...no estoy acostumbrada a hablarlo...pero sí un momento dado lo tengo que hablar, lo hablaría. Un pocuillo mal por no estar acostumbrada pero lo sé hablar, escribir y leer" (H. 9).

"Para mí, pues...bueno el haber nacido aquí...Bueno más que, aunque no hable catalán...pero bueno yo estoy de acuerdo con el catalán y todo". (H. 4).

"Yo soy catalana primero porque he nacido aquí, y segundo porque...pues, no sé porque...por ejemplo Catalu nya es, tiene, bueno hablas el catalán...estoy orgullo sa de ser catalana..veo por ejemplo que Catalunya es tà por encima de muchas regiones. Hablas catalán?. Hablarlo sí...cada vez intento hablarlo más y...escuchar, sobre todo cuando oigo hablar el catalán estoy muy atenta porque me gusta". (H. 6).

Parlar normalment el català és encara una realitat difícil per molts, i sovint la manca de problematització junt amb un feble capital cultural i coneixements sobre la realitat catalana impedeixen fins i tot a nivell de discurs una explicitació del què vol dir ser català. Quan hi ha plantejament del problema és sobretot quan es disposen d'uns codis d'interpretació del món social i/o quan en el decurs de la trajectòria hi ha hagut ocasió de plantejar-s'ho, a partir de mestres, companys, associacions culturals o polítiques. Difícilment és a partir de la família que s'ha plantejat, més aviat han sigut els joves els que han esdevingut els socialitzadors dels pares:

"Para mí pues bueno creo que si que Catalunya es una nación y tienen que tener su autonomía. Siempre lo ha sido, no tienen porque estar ligada a un régimen como

el de ahora.. "Tengo bastantes peleas con mi padre por que dice que los catalanes son unos pamplinosos".
 ¿Hay alguien, o algo que haya influido en tu forma de ver esto?. "Una persona que iba conmigo al Instituto, una chica que era cantidad nacionalista...a veces en el Instituto nos dedicábamos a hablar de este tema... me hizo ver cosas que yo no veía y entonces pues sí, me he acercado mucho a lo que ella piensa" (H. 9).

"Desconozco la identidad de Catalunya...estoy de acuerdo que Catalunya tiene que ser un...Que, es algo distinto, no? del resto de España...Sí que me he planteado si Catalunya es una Nación. Yo siempre he dicho que sí que es una nación..lo que pasa que hay mucha gente que te dice, y tú qué entiendes por nación... Entonces es un concepto que se te olvida a veces. Pero yo creo que es una nación, creo que es una nación porque tienen su propio,...historia, su propia... sus propios rasgos que le dicen que Catalunya es como es, no?. Tiene su propio folklore, la lengua, yo creo que todo eso es una nación. (H. 4). Estudiant BUP, membre associació religiosa.

Les aportacions de l'anàlisi estadística

L'anàlisi estadística ens permet d'extrapolar aquests resultats al conjunt de la població estudiada. Ens confirma si més no l'existència d'uns grups ben diferenciats respecte a la identificació amb Catalunya. També que junt amb un nivell d'identificació amb Catalunya s'hi relacionen unes variables sociològiques bàsiques, per un cantó l'origen familiar per altre unes pràctiques peculiars a la trajectòria dels entrevistats susceptibles d'haver reforçat aquesta identitat.

a) L'existència d'uns grups segons la identificació amb Catalunya

<u>Grup I</u>	$\left\{ \begin{array}{l} \text{Em sento català.....} \\ \text{+ català que espanyol.....} \end{array} \right.$	27.6%	} 44%
		16.4%	

<u>Grup II</u>	català i espanyol.....	34.4%	
<u>Grup III</u>	{ Em sento més espanyol que català..... Em sento espanyol.....	6.8%	} 15,4%
		8.6%	

b) L'origen català o no dels entrevistats, sense que sigui l'única variable explicativa, significa almenys un factor que possibilita aquesta identitat prioritària amb Catalunya:

	<u>Pare</u>		<u>Mare</u>		
	<u>Cat.</u>	<u>No català</u>	<u>cat.</u>	<u>No cat.</u>	
<u>Grup I</u>	68%	29.6%	50.7	44.4	N=408
<u>Grup II</u>	29.5%	68.96%	17.2	77.7	N=319
<u>Grup III</u>	15.3%	82.6%	11.1	81.9	N=144

Ben segur que no és l'única variable que es relaciona amb un sentiment prioritari d'identificació amb Catalunya, -29.6%, de no catalans també ho manifesten, i en aquest sentit ens mostra la importància d'altres factors que intervenen en el decurs de la trajectòria dels entrevistats. Ens fa avinent, però, fins a quin punt el fet de ser català s'hi relaciona, fins a quin punt no ser català d'origen pot significar unes condicions que dificultin la problematització d'una identitat prioritària amb Catalunya.

c) La classe social d'origen

Pertànyer a una classe social no sembla ser especialment significatiu pel que fa a una identificació prioritària amb Catalunya. Podem apreciar com els joves que així s'han manifestat pertànyen a totes les classes socials sense preeminència d'una o altre sobre la resta. En canvi, sí que disposar d'un capital cultural menor, junt amb les condicions que han presidit el procés de socialització pot ser a l'origen d'una manca de problematització específica d'una pertinença prioritària o no a Catalunya.

La composició dels diferents grups segons la professió del pare ens han aportat els resultats següents:

	<u>classe</u> <u>mitja-alta</u>	<u>classe</u> <u>mitja</u>	<u>Treb.</u> <u>Autònoms</u>	<u>classe</u> <u>Inferior</u>	
	1	2	3	4	
<u>Grup 1</u>	16.4	27.2	31.5	25.98	N=408
<u>Grup 2</u>	15.4	13.2	15.98	47.6	N=319
<u>Grup 3</u>	15.97	12.5	11.1	47.2	N=144

D'aquestes dades no podem deduir que pertànyer a una classe social inferior implicui per ella mateixa un nivell inferior d'identitat amb Catalunya. Si que pot, però, dificultar la racionalització d'aquesta identitat. A més a més ja hem vist com l'origen català o no dels entrevistats significava unes condicions que dificultaven la problematització d'aquesta identitat, i en aquest sentit cal tenir en compte que de la totalitat de joves d'origen social inferior 71,9 son fills de pares no catalans.

d) Pràctiques de la trajectòria dels entrevistats susceptibles de reforçar la identitat amb Catalunya

Identificar-se prioritàriament amb Catalunya significa d'antuvi tenir quel com en comú, parlar una llengua, haver participat de ~~les~~ costums i tradicions d'aquest poble, significa també conèixer aquest poble al qual es pertany, saber-ne quelcom del seu passat i del present. Significa, ultra compartir uns trets bàsics, disposar d'un capital cultural i/o d'uns coneixements que han permès de racionalitzar aquesta identitat.

L'anàlisi estadística ens mostra com, per un cantó, un nivell superior d'intentitat amb Catalunya es relaciona amb unes pràctiques culturals, uns coneixements i una participació en escoles o associacions que poden haver incidit en una concienciació del fet nacional català. Potser com ens diria una de les entrevistades: "és molt difícil d'entendre això del nacionalisme, prou difícil ens és a nosaltres que ho vivim, imagina't la gent de Galícia, és que no entén res, no saben com som nosaltres, i jo entenc molt bé que puguin pensar; bé, i aquests que volen?. Perquè no coneixen la història, no coneixen...no coneixen...no coneixen els estatuts, no coneixen el que ha passat. Si coneixessin una mica la història, veus que bé, que hi ha raó de que volguem ser una micueta a part...".

IDENTITAT AMB CATALUNYA I PRÀCTIQUES CULTURALS
ESCOLARITZACIÓ, CONEIXEMENT D'HISTÒRIA I GEOGRAFIA DE CATALUNYA

	<u>Parlar llengua catalana</u>	<u>Seguir costums tradici.</u>	<u>Ser del Barça</u>	<u>Haver anat escoles catalanes</u>	<u>Coneix. Història</u>	<u>Coneix. Geografia</u>
<u>Grup 1</u>	85%	64%	55%	41%	51%	62% N=408
<u>Grup 2</u>	52%	40%	45%	28%	28%	47% N=319
<u>Grup 3</u>	26%	22%	34%	22%	16%	33% N=144

PARTICIPACIÓ EN ASSOCIACIONS

	<u>As. Culturals</u>	<u>Esplai</u>	<u>Excursio.</u>	<u>Escoltisme</u>	<u>Religioses</u>	<u>Polítiques</u>
<u>Grup 1</u>	13%	16.7%	9.8%	3.4%	5.9%	3.4% N=408
<u>Grup 2</u>	5.6%	9.4%	5.3%	0.9%	4.1%	1.3% N=319
<u>Grup 3</u>	5.6%	9.7%	6.3%	0.7%	2.8%	0.7% N=144

ONEIXEMENT DE PERSONATGES DE LA HISTÒRIA DE CATALUNYA

	<u>NC.</u>	<u>1 pers.</u>	<u>2 pers.</u>	<u>3 ó més pers.</u>	
<u>Grup 1</u>	24.8%	26.5%	18.9%	27.9%	N=408
<u>Grup 2</u>	30.7%	34.8%	15.7%	15.4%	N=319
<u>Grup 3</u>	61.1%	22.2%	9.-%	6.3%	N=144

INFORMACIÓ SOBRE LA REALITAT SOCIO-POLITICA
DE CATALUNYA

A)

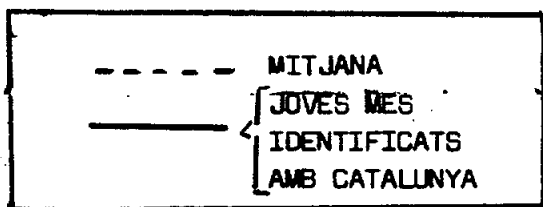
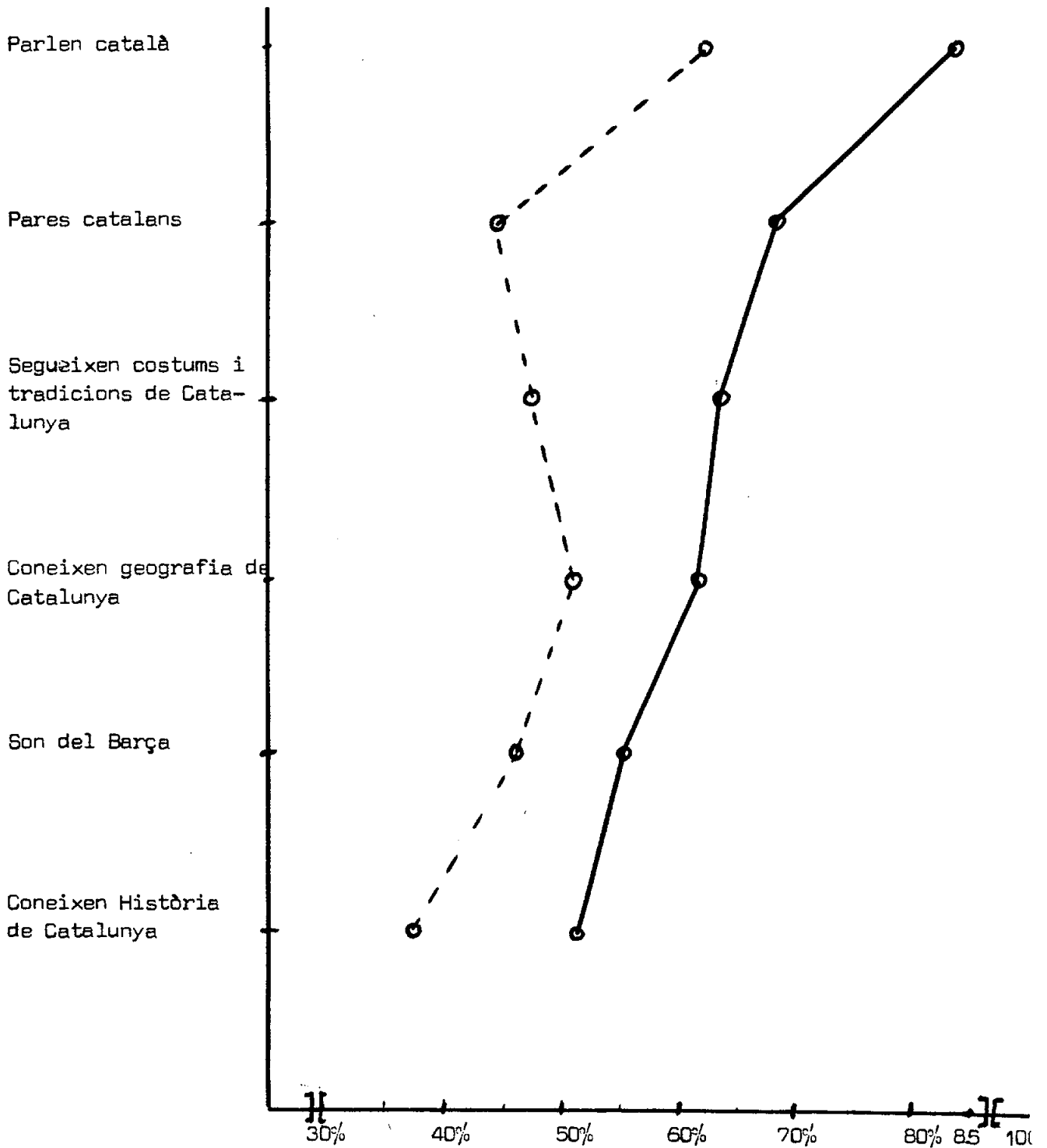
	<u>Llegir el diari cada dia</u>	<u>Veü TV3, de 5 a 10 hores/setmana</u>	
<u>Grup 1</u>	39,7%	10,5%	N=408
<u>Grup 2</u>	27,6%	5,6%	N=319
<u>Grup 3</u>	13,2%	2,6%	N=144

B)

	<u>NC/Cap informació</u>		<u>Els he llegit</u>		
	<u>Constitució/Estatut</u>		<u>Constitució/Estatut</u>		
<u>Grup 1</u>	15.5%	20.1%	18.1%	18.6%	N=408
<u>Grup 2</u>	19.9%	28.8%	8.8%	7.2%	N=329
<u>Grup 3</u>	19.4%	38.2%	9.-%	6.3%	N=144

Identificació amb Catalunya i procés d'inserció social

Pràctiques i coneixements de la realitat catalana

2.1.2 Identificar-se prioritàriament amb Catalunya, ser una Nació i voluntat d'autogovern:

Quan hi ha un sentiment de pertànyer a un poble, quan en el decurs del procés de socialització ha existit la possibilitat de racionalitzar poc o molt el que significa pertànyer a un país, els joves responen afirmativament que Catalunya és una Nació. Ser una nació esdevé sinònim de ser un poble, vol dir identificar-se amb uns símbols, saber que hi ha alguna cosa que posa en perill l'existència d'aquest poble. Es manifestar una voluntat d'autogovern per aquest poble. Explicitar quines són aquestes amenaces, quines haurien de ser les capacitats d'autogovern de Catalunya com a Nació, i, separar nació catalana-nació espanyola es ja patrimoni d'aquells que disposen d'un capital cultural, o si més no d'aquells que les respostes són emeses a partir de la apropiació d'un discurs polític d'explicació del món social.

L'anàlisi estadística ens aporta aquests resultats:

Catalunya és una nació

	<u>NC</u>	<u>Catalunya ES una nació</u>	<u>Catalunya NO es una nació</u>	
Grup 1	10,3%	77,9%	11,5%	N=408
Grup 2	24,8%	34,2%	41,1%	N=319
Grup 3	18,8%	12,5%	68,1%	N=144

Identificació amb els símbols

	<u>Els Segadors és l'himne del meu país</u>		<u>La Senyera catalana és la bandera del meu país</u>		
	<u>NC</u>		<u>NC</u>		
Grup 1	15,2%	64,2%	16,4%	37,9%	N= 408
Grup 2	39,8%	11,9%	29,5%	17,9%	N= 319
Grup 3	29,9%	3,5%	18,1%	4,2%	N= 144

Percepció d'un futur incert per Catalunya:

Amenaces que pesen sobre Catalunya

	<u>Centralisme</u>		<u>Poc acord entre</u>		<u>Desaparició</u>			
	<u>Estat Espanyol</u>		<u>els partits</u>		<u>Llengua Catalana</u>		<u>Immigració</u>	
	<u>NC</u>	<u>SI</u>	<u>NC</u>	<u>SI</u>	<u>NC</u>	<u>SI</u>	<u>NC</u>	<u>SI</u>
<u>Grup 1</u>	21,3%	64,7%	27,2%	47,1%	23,8%	34,3%	28,2%	33,6%
<u>Grup 2</u>	35,4%	30,7%	30,4%	50,8%	35,1%	16,-%	37,-%	14,1%
<u>Grup 3</u>	50,-%	16,-%	47,2%	30,6%	50,-%	9,7%	48,6%	13,2%

	<u>Burguesia catalana</u>		<u>Grups</u>		<u>Imperialisme</u>		<u>Socialisme</u>		<u>Crisi</u>	
	<u>amb poc poder</u>		<u>Grups</u>		<u>americà i les</u>					
	<u>econòmic</u>		<u>Separatistes</u>		<u>multinacionals</u>				<u>V. Morals</u>	
	<u>NC</u>	<u>SI</u>	<u>NC</u>	<u>SI</u>	<u>NC</u>	<u>SI</u>	<u>NC</u>	<u>SI</u>	<u>NC</u>	<u>SI</u>
<u>Grup 1</u>	30,6	11,3	27,7	19,4	29,7	38,-	30,4	21,3	30,1	16,6
<u>Grup 2</u>	39,2	7,5	35,7	31,7	34,2	33,9	37,3	13,8	33,2	21,3
<u>Grup 3</u>	49,2	9,7	45,1	27,8	50,7	21,5	47,9	9,-	51,4	13,2

Voluntat d'un projecte polític per Catalunya.

Formes d'Estat

	<u>Estat Català</u>	<u>Estat</u>	<u>Catalunya Comunitat</u>	<u>Catalunya regió</u>	<u>No sé + NC</u>
	<u>independent</u>	<u>Federal</u>	<u>Autònoma</u>	<u>del Estat unitari Espanyol</u>	
<u>Grup 1</u>	37,-%	19,9%	25,7%	1,5%	17,6% N= 408
<u>Grup 2</u>	6,-%	14,1%	38,3%	9,4%	28,8% N= 319
<u>Grup 3</u>	4,2%	4,9%	25,-%	30,6%	32,-% N= 144

Podem constatar a partir de les xifres que els joves que no han manifestat una pertinença prioritària a Catalunya, junt amb aquesta resposta hi ha també una feble percepció de Catalunya com a Nació, una minsa identificació amb els seus símbols, i, sobretot una manca de percepció d'un futur incert per Catalunya. Més aviat és la no resposta a la pregunta allò que els caracteritza; no s'ha problematitzat, es difícil respondre. Igualment pel que fa al projecte polític, es contemporanitza, la política cau molt lluny; quan es respon, ja està bé l'actual Estat de les autonomies, també, però l'alternativa formulada en termes de Catalunya regió d'Espanya aplega un nombre important de respostes, especialment significativa per aquells entrevistats quan han manifestat la pertinença a Espanya com a prioritària.

En canvi, quan hi ha un sentiment de poble, els joves responen majoritàriament Catalunya és una Nació, la senyera és la bandera del seu país, Els Segadors el seu Himne. Hi ha una percepció d'un perill incert per Catalunya. I, les amenaces que pesen sobre el país són en primer lloc aquelles que li impedeixen de ser-ho: el centralisme, el poc acord entre partits que es pot traduir en unes relacions de força, susceptibles de minvar les capacitats d'autogovern. També aquelles que amenacen els trets bàsics d'un poble, la llengua i la cultura.

Es més difícil opinar sobre el projecte polític necessari per la continuïtat del poble al qual pertanyen. Es refusa clarament l'Estat unitari i s'opta o bé per l'actual Estat de les Autonomies, o bé, i són majoria, per aquelles alternatives que contempen més possibilitats d'autogovern. La independència en primer lloc, també l'Estat federal.

Ser una Nació, l'autonomia una necessitat

Si escoltem els nois, podem adonar-nos com les respostes al qüestionari

son de fet una traducció d'allò que realment senten. Ser una nació sovint és un concepte difícil de definir, enllaça però amb un sentiment molt viu, sinònim de ser poble, amb el d'haver experimentat que alguna vegada no t'ho han deixat ser. És abans que tot un clam col·lectiu que cobreix unes reivindicacions bàsiques i que sintetitza allò que hom és junt amb d'altres, allò que es vol ser.

Per uns potser aquestes reivindicacions es limiten a que et deixin parlar una llengua, que no t'imposin coses foràneas; enllaçar-ho amb la necessitat d'una determinada forma d'Estat ideal per Catalunya és més difícil. Se sap, això sí, que l'actual Estat de les autonomies és millor, "abans, diuen, quan et posaves a parlar català ja la tenies liada", ara no, però "encara s'han d'enviar massa papers a Madrid".

Per altres, amb més capacitats de reflexió sobre la realitat socio-política, junt amb unes reivindicacions bàsiques hi ha també una manifestació explícita, si més no a nivell de discurs, d'una voluntat d'una organització política per Catalunya que possibiliti una major capacitat d'autogovern. Segons la socialització política que han rebut, aquest projecte pot ser l'actual Estat de les Autonomies —amb més transferències, perquè encara l'autonomia és molt minsa—, o bé pensen en un Estat Federal, encara que la independència, seria millor. Tots, però, implícitament o explícita manifesten la necessitat d'una autonomia, d'un autogovern que permeti la continuïtat del país. Hi ha una consciència, adès més concreta, adès més teòrica de cui o que dificulta aquesta autonomia. La independència, per molts, un bonic ideal, allò que voldrien si fóra possible.

Quan hi ha un ^{nivell} cultural elevat o quan s'és membre o simpatitzant d'un partit hi ha una explicitació del que és vol a partir d'un coneixement de la realitat. Altrement és difícil opinar sobre formes d'Estat, d'enllaçar allò que hom sent i vol amb un projecte d'organització política.

"Penso això sí, que Catalunya d'alguna manera és una Nació, no és una nacionalitat"/"jo potser aniria més enllà d'una Nació, aniria a que Catalunya fos un país" ... "M'agradaria en el meu fons que fós independent... el que passa que no...tampoc dic que vulgui jo que Catalunya sigui independent en aquests moments, perquè reconec que és impossible que ho sigui, però que a mi m'agradaria que a la llarga tornés a ser un país independent, sí".

"Hi han hagut tantes manques de coses, tantes privacions, doncs que potser et surt aquest sentiment de dir bueno que Catalunya sigui independent i que deixi tots els altres"

"L'Estatut no és suficient...és una primera cosa però que la reforma ha de ser-hi" (H. 2). (Estudiant Medicina. pare comerciant. mare química)

"No, independència no. No, Estat Federal o una cosa d'aquestes..un Estat Federal ja m'està bé, és com una independència, tú tens el teu govern, tú tens les teves coses, els teus diners, ho tens tot aquí...jo ho trobo molt normal un Estat Federal, sense allò de Catalunya i països catalans, i tot allò, tot aquell folklorisme". Estatut d'autonomia: "faltarien algunes cosetes..per exemple la hisenda, que els diners es quedessin aquí... Jo crec el que diu l'Estatut d'Autonomia, a mi mentres em deixin parlar català, i mentres deixin governar-me des de aquí..." (H. 1) (Estudiant filologia. Pare metal·lúrgic. Simpatitzant PSC)

¿Qué es para ti ser nacionalista?. Para mí lo "normal ¿no?, que Catalunya es una nación y tiene que tener su autonomía. Siempre lo ha sido una nación ¿no?. No tiene porque estar ligada a un régimen como el que ha estado hasta ahora". ¿Independiente? "Bueno, yo más o menos, mi manera de ver España pues sería, no sé, creo que más o menos tendría de ser pues que las regiones que...Catalunya, Galicia, el País Vasco, pues no sé, ser independientes completamente de España, estar ligadas a ella, por el Gobierno ¿no?. Que cada una tuviera su gobierno independiente, más o menos lo que se hace en Estados Unidos, ¿no?. Federación de Estados". (H. 9) (Estudiant CQU nocturn. Pare obrer.

"Sí, Catalunya és una nació....ser nacionalista, no sé, ser un patriota català, ¿no? lluitar pel teu país, per la teva terra, vaja...". Catalunya independent? "Es molt delicat aquest tema...el que passa és que si fós independent viuríem millor els d'aquí...el que passa com està l'assumpte ho veig una mica difícil això, el independitzar-se del resto d'Espanya, el que passa és que a molta gent els hi agradaria ¿no?...a mí m'agradaria... sí, estaria bé, seria una manera doncs,...de no sentir-me espanyol ¿no?...que jo no tinc res a veure amb la gent del resto d'Espanya ni amb la seva manera de pensar ni amb res d'això".

L'Autonomia actual?. Em sembla que...que no en hi ha prou, perquè...tenim la Generalitat i tot això ¿no? però encara..crec que encara Catalunya està molt manada pel centre". (H. 11). (Estudiant FP. Pare administratiu)

"Sí, yo creo que es una nación, lo que pasa es que... un país no puede serlo porque depende de España. Lo que pasa es que es un concepto (nación) que se me olvida también a veces. Tiene su propio folklore, su propia lengua, yo creo que todo eso es una nación. Ahora eso que dicen que es independiente lo veo un poco más lejano, ¿no?, porque es casi imposible. Si estamos gobernados por...por el gobierno de allí, de Madrid, pues a mí no es que....Pero me gustaría más que fuera más independiente. Me gustaría que con el tiempo llegara a una independización total ¿no?. Pero poco a poco, no, no tan brusco como lo pide la gente. Fuera creando conciencia de pueblo ¿no? que, que es distinto". (H. 4). (estudiant COU.Pare obrer.Membre org.religiósa.

"Sí, Catalunya és una nació...ser nacionalista...sentir algo dintre de tú, una cultura, que tens una llengua... que te l'han intentat treure". L'Estatut és suficient? "....no....". Quina seria la teva forma d'Estat, com allò que has dit d'Estats Units?.."potser no tant, però més, més que ara sí. Ara tenim un Estatut molt, molt reduït, o sigui fem les lleis bàsiques, però es que les importants ens les porten de Madrid....les importants" (H. 7). (Estudiant FP.Pare tècnic electrònica)

"Catalunya és una....no sé si dir una nació, perquè vull dir tampoc no sé gaire el concepte acuest -ser nacionalista-? ...estar orgullosa de ser catalana,...no sé que té molta cultura Catalunya...". Independència?. "No, Catalunya és una regió més i té de dependre pues no sé del govern i tot això...si tots comencessin a independitzar-se (País Basc, Galícia...) pues vale". Autonomia? "Sí, està bé, podria estar millor, com tot". (H. 8).
(estudiant pedagogia.Pare cuímic)

Quan el capital cultural és feble, quan les condicions que han presisit el procés de socialització han impedit el coneixement del fet nacional català respondre es quasi impossible. D'antuvi nacionalismes, autonomies, federalisme són conceptes abstractes, és a més a més política i això cau molt lluny. L'existència de la nació catalana ni s'ha plantejat, de nació només en hi ha una: l'espanyola.

"¿Qué entiendo por ser nacionalista. Bueno pues estar de acuerdo con las naciones...Bueno...por ejemplo ahora hay mucha polémica en que los nacionalistas es los, por ejemplo los que están de acuerdo con la política, por ejemplo, de aquí de Catalunya, del país Vasco....En cambio ser nacionalista es estar de acuerdo con toda la nación....Lo que no veo muy claro, a lo mejor porque no estoy bien informada, ¿no?, es que por ejemplo el país Vasco quiera independizarse sobre la nación (España) si estamos todos..porque ellos no...Bueno que aparte de la nación cada uno tenga su cosilla..".

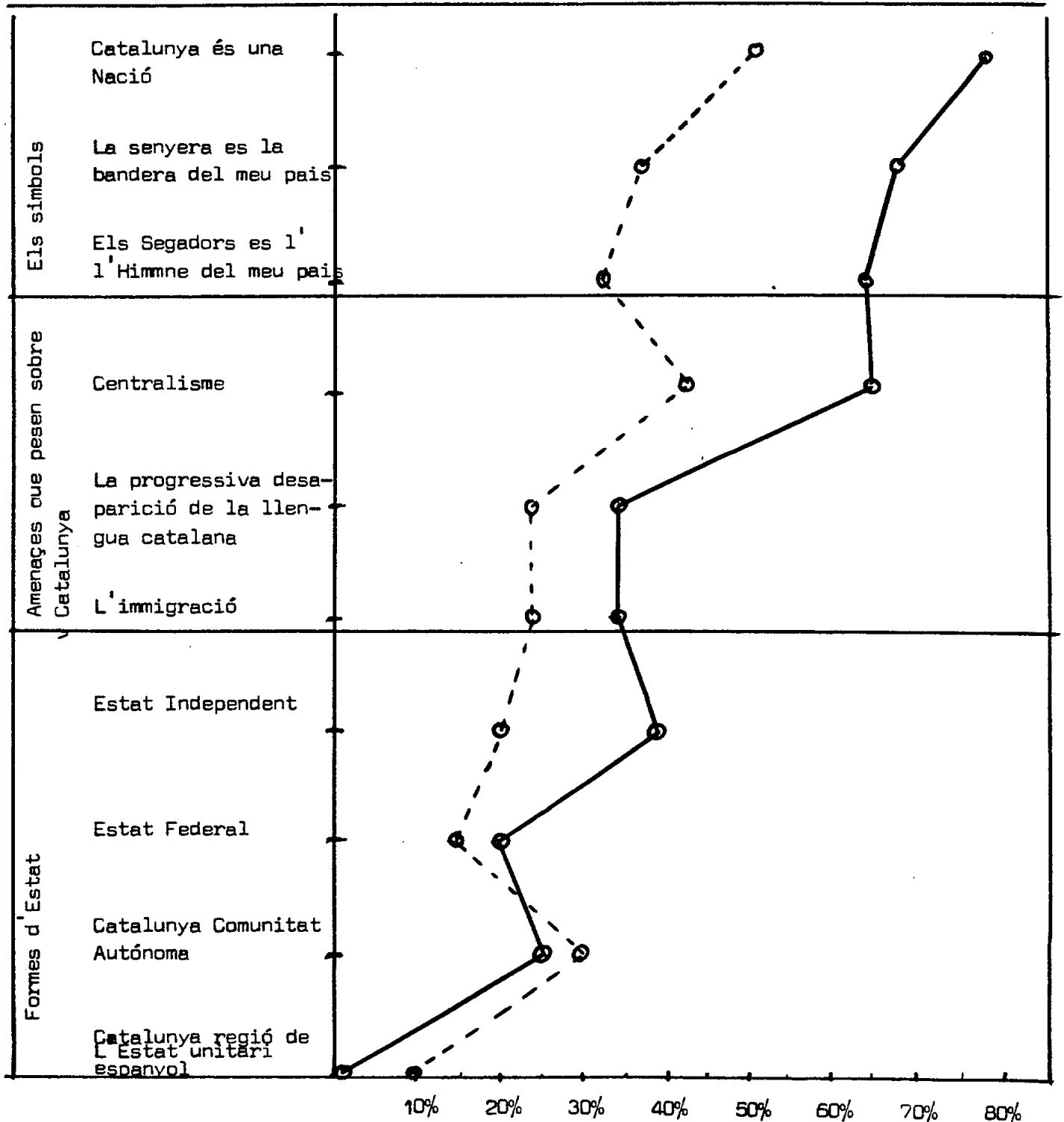
"Catalunya ¿cómo tendría que ser?...ya está bien así".
¿Independizarse?. "Independiente y de jar a los demás, no sé...nunca me lo he planteado". (H. 6).
Estudia perruqueria.Pare impressor.

¿Nacionalista?... "No sé, me suena, me suena a...derecha ¿no?, Catalunya qué no fuese del resto de España?. Pues no, esto no me gusta...No, si Catalunya es de España, pues que sea de España ¿no?. Autonomia? no sé que decir..no, no entiendo". (H. 10).

Noi. En atur. Pare obrer.

Catalunya ¿es una nación?.."no sé...." ¿Has oído hablar de esto?. "...no...". (H. 3). (Noia, en atur.Pare obrer)

Percepció de la realitat catalana i voluntat d'autogovern

- - - - - MITJANA
 ——— JOVES MÉS IDENTIFICATS AMB CATALUNYA

2.1.3 Identitat amb Catalunya i pràctiques enfront de la realitat catalana

El nacionalisme, què és?. Ser nacionalista és lluitar per la Nació catalana

Un sentiment de pertànyer a un país i/o coneixements sobre la realitat catalana són a l'origen d'una major permeabilitat dels continguts ideològics nacionalistes, encara que sovint el nacionalisme fa por, adès no sap que vol dir, quan hi ha una informació és difícil destriar nacionalisme de doctrines nacionalistes: ser nacionalista és abans que tot lluitar per la nació catalana. És sentir "que tens algo dintre teu que t'ho han intentat treure.

Què és ser nacionalista?.."No sé.. la veritat és que tinc pot de ficar la pota...tot això que es diu de nació, de nacionalista, de català, de catalanista i tot això, doncs no sé ben bé quina s'atribueix una o altre...jo hem sentit nacionalista en el sentit ampli..però no és que em senti nacionalista en el sentit que s'aplica avui en dia, o sigui avui s'aplica nacionalista a una sèrie de gent d'uns certs partits ¿no?, per tant jo de moment no m'hi sento. Per mi ser nacionalista és defensar el que Catalunya és una Nació...de fet Catalunya encara no està reconeguda com a Nació total".

Has anat a manifestacions?. Sí a quasi totes les de l'11 de Setembre, la primera va ser la de l'any 76, la de Sant Boi...Hi vaig perquè és el meu país i crec que hi han coses a reivindicar". (H. 2).

"El nacionalisme a mí em fa molta por, molta por, perquè el nacionalisme pot fer molt mal. El nacionalisme català em fa molta por perquè és molt sec, i a vegades no aclareix les coses...és que aquí no en hi ha de nacionalisme normal i només està amb l'enemic..i el català és molt bó, i els demés que s'aguantin, i el català és el millor i els demés ja s'en poden anar a la porra..No, no, això no". (H. 1).

"Ser nacionalista?. No sé. Lluitar pel teu país, per la teva terra". Has anat a manifestacions?. "Sí a la de l'11 de Setembre, també a una que era reivindicar el "moviment" de la terra i tot això, la llengua catalana". (H. 11).

"Ser nacionalista...Hum...,bé, ser nacionalista és...sentir una...algò dintre de tu, una cultura que tens, una llengua, que te l'han intentat treure...i que la vols recuperar". Has anat a manifestacions?. "Sí a la de l'11 de Setembre, hi vaig anar perquè és un dia que marca molt... vam anar amb uns amics i vam anar a cridar un rato". (H. 7)

"Nacionalismo?, lo normal. Que Catalunya és una nación... Pero también hay muchos puntos de vista. Hay gente que nacionalismo es echa a todo el mundo que no sea catalán.. no, esto a mí no me gusta". (H. 9).

Allò que realment esdevé mobilitzador pels joves es sentir-se d'un poble i voler ser-ho. Però aquest sentir-se d'un poble no significa l'adhessió incondicional als grups polítics que es fan portanveus d'una o altre doctrina nacionalista. Molts desconeixen els continguts de les diferents doctrines, molesta sobretot quan els partits no estan d'acord en defensar allò que per a ells és essencial "a la última no hi vaig anar (11 de Setembre)..tothom tirava per la seva banda...penso que això no és l'ideal.. cal la unió de tothom"(H. 2).

Encara que per la majoria de joves la defensa de la Nació catalana tingui una significació prou important i esdevingui un valor que els mobilitza, això no significa, ni molt menys que sigui l'únic. Per un cantó aquests joves també reivindiquen altres drets a nivell de societat global, així ens ho mostra l'anàlisi estadística:

PARTICIPACIÓ A MANIFESTACIONS

	<u>11 Setembre</u>	<u>Pacifistes</u>	<u>Ecologistes</u>	<u>Barri</u>	<u>Sindicals</u>
<u>Grup 1</u>	54,9%	38,5%	29,9%	27,-%	13,-%
<u>Grup 2</u>	21,9%	22,6%	18,8%	28,-%	9,-%
<u>Grup 3</u>	13,-%	11,8%	11,1%	18,-%	5,-%

I sobretot, tant a partir de les entrevistes com del qüestionari hem pogut comprovar com aquesta identificació prioritària amb Catalunya no implica necessàriament una acceptació sinó que non dels partits nacionalistes, almenys dels majoritaris. Més aviat hi ha una contestació, adès explícita, adès implícita, qüestionant si cal tant la manca de radicalització enfront de la reconstrucció nacional de Catalunya, com la manca de radicalització enfront del projecte de societat que defensen.

L'anàlisi estadística ens mostra com a nivell de comportament electoral una identificació amb Catalunya no es tradueix pas en un vot massiu a CIU i/o a ERC el que fa pensar que a més a més del nacionalisme hi ha una variable de radicalització que incideix en el comportament electoral, que impideix almenys de votar aquells partits copçats com a molt nacionalistes amb els quals, però, no s'està d'acord amb el projecte de societat que defensen.

Comportament electoral (1)

	Partits estrictament catalans		Altres partits					N
	CIU/ERC	N.E.	PSC/PSOE	PSUC	UCD	AP	NC	
<u>Leg. 1982</u>								
Grup 1	6,4%		10,8%	2,7%	0	1,-%	76,2%	N=408
Grup 2	1,9%		9,1%	2,5%	0,2%	1,9%	83,4%	N=319
Grup 3	0,0		7,5%	0,7%	0	1,4%	90,3%	N=144
<u>Municipals/82</u>								
Grup 1	9,8%		10,-%	5,7%	0	1,2%	73,-%	N=408
Grup 2	6,-%		10,-%	3,1%	0,2%	0,9%	79,8%	N=319
Grup 3	7,-%		6,9%	0,7%	0	0,7%	91,-%	N=144
<u>Autonòmics-84</u>								
Grup 1	15,7%	2,2%	7,8%	5,9%	0	1,-%	65,2%	N=408
Grup 2	0,4%		11,5%	3,1%	0	1,9%	74,9%	N=319
Grup 3	1,4%		6,9%	4,2%	0	1,4%	86,1%	N=144

Autoposicionament ideològic

	<u>NC.</u>	<u>Esquerra</u>	<u>Centre</u>	<u>Dreta</u>	
Grup 1	18,5%	45,8%	30,6%	2,5%	N= 408
Grup 2	30,4%	32,6%	29,5%	6,-%	N= 319
Grup 3	33,3%	27,8%	29,9%	8,3%	N= 144

(1) Les dades són sobre els joves que han anat a votar. L'edat dels entrevistats fa que tant sols al voltant del 50% han tingut ocasió d'anar a votar almenys una vegada -autonòmiques del 84- i que només un 34% han pogut participar en les tres darreres eleccions -Legislatives-82, Municipals-83 i Autonòmiques-84.

Podem adonar-nos com tant en les legislatives del 82 i Municipals del 83 els partits d'esquerres apleguen més vots que no pas els estrictament nacionalistes CiU/EPC d'ideologia més conservadora. Tant sols en les autonòmiques del 84, seguint les vicissituds pròpies a l'electorat de Catalunya, CiU i EPC augmenten el nombre de votants, (15,7%) quedant, però freqüentment a freqüent respecte dels altres partits d'esquerra (15,9%).

Semblaria doncs, que ultra la variable nivell d'identitat amb Catalunya, també la d'esquerra-dreta tindria una incidència a nivell de comportament electoral, i que, a major progressisme, radicalisme i/o una posició més d'esquerra en l'escala dreta-esquerra aquesta implicaria una opció electoral més coherent amb l'ideologia explicitada, excluint com a opció de vot possible aquells partits copçats potser com a més nacionalistes, però alhora més conservadors.

Ben segur que per a aquests joves que per manca de codis d'interpretació del món social o per manca d'una socialització política peculiar no hi ha una radicalització enfront de la societat en la qual viuen, sentir-se catalans pot ser a l'origen d'una motivació de vot als partits estrictament catalans. En el benentès, però, que allò que els porta a decidir-se per aquestes opcions no és un coneixement de les doctrines nacionalistes defensades per un o altre grup, i/o del projecte de societat que defensen en els seus programes, sino que el motiu profund caldria cercar-lo en aquest sentiment de pertinença a un poble, el català, i en les condicions que l'han estructurat.

IV

BIBLIOGRAFIA

BIBLIOGRAFIA

- STOETZEL, Jean "Les valeurs du temps présent: une enquête européenne" PUF, 1983
- COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES "Les jeunes européens". Bruxelles, 1982
- J.J. TOHARIA "Actitudes políticas de la juventud"
"Valores básicos de los adolescentes españoles" Madrid, Ministerio de Cultura 1982
- VIRÓS, R. i altres "Les actituds socio-polítiques dels nois i noies de 8è. EGB del Vallès" Caixa d'Estalvis de Sabadell, 1978
- TRESERRA, MIR, VIRÓS "La identificació nacional dels adolescents catalans". Revista Universidad y Sociedad, nº 4. 1982
- MÉLICH, A. "Personalité et socialisation pre-politique en Suisse". Thèse. Universitat de Ginebra, 1978
- PERCHERON, A. "Les 10-16 ans et la politique" (1976)
"L'univers politique des enfants" (1978)
Ed. du CNRS-FNSP, Paris
- GIOVANNINI, P. "Interpretazione e ipotesi sul comportamento dei giovani" en CACIAGLI-SCARAMOZZINO "Il voto de chi non vota", Milano, 1983
- SANI, G. "Ricambio elettorale, mutamento sociale e preferenze politiche" en GRAZIANO-TARROW "La crisi política", Torino, 1979
- CARDÓS-ESTRUCH "Les enquestes sobre la joventut" Generalitat de Catalunya, 1984

VARIS	"La joventut dels 80", Diputació de Barcelona, 1983
BERNEY, PCCA, VERDAGUER	"La joventut a Terrassa", inèdit Ajuntament de Terrassa, 1983
BONAL, Raimón	"La imatge de la pròpia vida i del món concret en una població jove de les comarques gironines" CIRIT-Fundació Bofill, 1983
UNESCO	"La juventud de los años ochenta en el mundo", 1983

En aquesta relació d'obres seleccionades resaltem l'interés del llibre de Cardús-Estruch que és una encertada crítica de les encuestes de la joventut, el treball de Berney i altres sobre Terrassa i el de Raimón Bonal sobre la joventut gironina que tenen una introducció teòrica força interessant i són una aplicació de la metodologia qualitativa als estudis sobre la joventut. Un bon resum de les tesis psicologistes sobre els processos de socialització el trobem en la tesi d'Anna Mélich. En els llibres d'A. Percheron trobem una contraposició teòrica entre la línia d'anàlisi europea i la Norteamericana d'Easton i Hess. La resta de treballs esmentats ens han servit per situar la nostra recerca en el marc de Catalunya, Espanya, Europa i el món.

V

APENDIX

V.- APENDIX

1) Breu nota metodològica

- Fitxa metodològica de l'enquesta
- Fitxa dels nois i noies enquestats
- Fitxa dels nois i noies entrevistats

1) Breu nota metodològica

Fitxa Metodològica de l'Enquesta sobre els "Valors Bàsics" dels joves barcelonins.

Calendari:

Plantejament de les hipòtesis

i elaboració del qüestionari ..... fins el maig 84.

Elaboració de la mostra ..... maig-juny 84.

Treball de camp ..... juny-juliol 84.

Codificació ..... juliol-agost 84.

Explotació de dades ..... agost-septembre 84.

Anàlisi ..... setembre-desembre 84.

Primer informe ..... Desembre 84.

El qüestionari dirigit als joves barcelonins de 15 a 24 anys consta de tres parts: la primera d'identificació de l'entrevistat, la segona les seves vivències quotidianes i la tercera les seves opinions, actituds i sistema de valors enfront del sistema socio-polític que l'envolta.

La mostra fou extreta del Cens de Població de l'any 1981. Amb un marge d'error del 5%. Fôren seleccionats 992 joves seguint els següents criteris:

Segons l'edat	de 15 a 16 anys	el 25%
	de 17 a 18 anys	el 25%
	de 19 a 21 anys	el 25%
	de 22 a 24 anys	el 25%
	Total	100%

Segons el sexe ..... nois .... el 50%
 noies ... el 50%
 total .. 100%

I, per districtes ..... I Districte ..... 56 joves
 II Districte ..... 160 joves
 III Districte ..... 104 joves
 IV Districte ..... 56 joves
 V Districte ..... 96 joves
 VI Districte ..... 72 joves
 VII Districte ..... 112 joves
 VIII Districte ..... 128 joves
 IX Districte ..... 80 joves
 X Districte ..... 128 joves
 Total ..... 992 joves

quantitats totes elles proporcionals a la població jove de cada un dels districtes.

El treball de camp es va portar a terme per un grup d'entrevistadors proporcionats i dirigits per l'Àrea de Joventut de l'Ajuntament de Barcelona. El jove seleccionat, prèviament informat, havia de presentar-se en el centre cívic del seu districte, on allà omplia el qüestionari per sí mateix. Es feren un total de 926 entrevistes.

La codificació la van realitzar un equip de codificadors dirigits per l'Àrea de Joventut de Barcelona i seguint les pautes donades per l'equip de "Valors Bàsics".

L'elaboració del pla d'explotació de dades intervingué el COM i l'equip de "Valors Bàsics". A part de les freqüències generals, es demanaren una

sèrie d'encreuaments de variables són: sexe, edat, classe social, origen dels pares, pràctica religiosa, politització, identitat amb Catalunya.

Fitxa dels nois/noies enquestats (1)

Sexe	nois	48,7%
	noies	50,9%
Edat	15-16 anys	26,6%
	17-18 anys	24,9%
	19-21 anys	23,9%
	22-24 anys	24,1%
Estat civil	solters	95,1%
	casats	3,8%
Nascuts a	Barcelona	83,6%
	resta Espanya	8,5%
	resta Catalunya	2,6%
	altres	3,5%
Parlen	el català	27,5%
	el castellà	44,7%
	indistintament	26,7%
Què fan?	només treballen	13,3%
	en atur	17,7%
	només estudien	44,2%
	estudien i treballen	11,1%
	altres	9,6%
D'on prové el seu pare	ciutat de Barcelona	34,9%
	resta de Catalunya	9,7%
	resta d'Espanya	50,9%
	altres	2,5%

(1) els percentatges que consten en aquesta pàgina han estat extrets de les taules de les freqüències generals.

Fitxa dels nois i noies entrevistatsHISTÒRIA 1

T. I

Noia, 22 anys, HOSTAFFRANCS, pare metal·lúrgic, mare modista (ara mestressa de casa), treballa d'administrativa en una Institució pública, estudia Filologia. Pares militants d'un partit d'escuerra i creients. Vota PSC. Fe religiosa en crisi.

HISTÒRIA 2

T. I

Noi, 20 anys, GRACIA, pare comerciant, mare cuímic. Estudia medicina. Durant les festes ajuda al pare. Mare creient practicant. Tendència dels pares CDC. Vota Entesa/Nacionalistes d'escuerra. Creient no practicant. Ètica cristiana.

HISTÒRIA 3

T. III

Noia, 19 anys, VERDUN, pare fuster, mare fa feines (cuasi analfabets). Està buscant feina. Està treint el Graduat Escolar. Creient no practicant. Mare practicant per costum. No ha votat mai. (Pares immigrants).

HISTÒRIA 4

T. II

Noi, 17 anys, TRINITAT NOVA, pare treballador SEAT, mare mestressa de casa, pare EGB (Graduat escolar), mare, batxillerat. Pensa votar al PSOE. Pares no practicants. Fe vaga en crisi i res més. Estudia COU. Treball esporàdic a l'estiu. (Pare immigrant).

HISTÒRIA 6

T. III

Noia, 20 anys. GUINEUTA. Pare impressor ara en atur. Mare cuida nens. BUP no acabat. Cursets de Perruqueria. Busca feina. Ha treballat en molts treballs esporàdics. Creient no practicant (com els pares) (pares immigrants).

HISTÒRIA 7

T. II

Noi, 18 anys, SAGRADA FAMÍLIA, pare tècnic de TV., mare mestressa de casa. Pare sense estudis. Mare batxiller. Pares simpatitzants d'ERC. Ell ha votat ERC. No creient. Estudia FP (electrònica). Ajuda al pare.

Per error en la numeració salta del 4 al 6.

- HISTORIA 8
T. II
Noia, 18 anys, DRETA DE L'EIXAMPLE. Pare cuímic. Mare batxiller i mestressa de casa. Pares CDC i catòlics practicants. Filla idem Estudia Pedagogia.
- HISTORIA 9
T. I
Noia, 19 anys. Viu al RAVAL. Pare obrer, mare fa feines. Pares comunistes. Filla també. Pares no creients. Filla tampoc. Vota PSOE. Estudia COU nocturn. Treballa com a Encuestadora. Ha fet molts treballs, cap fixe. (Pares immigrants).
- HISTORIA 10
T. III
Noi, 18 anys. Viu a la TRINITAT VELLA. Pare en atur (obrer tèxtil). Mare no treballa. Pares sense estudis. Pares no entenen de política. Fill tampoc. Va votar PSC. No ha acabat EGB. Treball temporal Pares no creients. Ell tampoc (pares immigrants).
- HISTORIA 11
T. II
Noi, 19 anys. BORDETA. Pare administratiu. Mare mestressa de casa. FP (electrònica). Pares estudis primaris. Pare i fill ENTESA (N. de E.). Treballa amb contracte temporal. Pares creients. Mare practicant. Ell no creient.

NOTA: VARIABLES QUE S'HAN TINGUT EN COMPTE, SEXE, BARRI, LLOC D'ORIGEN DELS PARES
Al haver de reduir, per raó de temps, el nombre d'entrevistes previstes vam haver de suprimir la variable edat. Les entrevistes no inclouen pràcticament l'edat més jove 15/16 anys ni la més gran 23/24 anys.

V.- APENDIX

2) Taules de freqüències

2. Taules de freqüències

1.

DADES SÒCIO-DEMOGRÀFIQUES

5. Sexe:

1. Home	48.7
2. Dona	50.9
0. n.c.	0.3
9. errors	0.1
	<hr/>
	100.0

6. Edats:

1. 15 - 16 anys	26.6
2. 17 - 18 anys	24.9
3. 19 - 21 anys	23.9
4. 22 - 24 anys	24.1
0. n.c.	0.3
9. errors	0.2
	<hr/>
	100.0

8. Estat civil:

1. solter/a	95.1
2. casat/da	3.8
4. divorciat/da	0.6
0. n.c.	0.4
	<hr/>
	100.0

9. Lloc de naixement:

1. Barcelona	83.6
2. Resta de Catalunya	2.6
3. Resta d'Espanya	8.5
4. Altres	3.5
0. n.c.	1.6
9. errors	0.2
	<u>100.0</u>

10. Nivell d'estudis acabats:

1.	0.5
2. Primària o EGB incompleta	3.2
3. Primària o EGB 1er. cicle complet .	8.2
4. Batxillerat elemental o EGB 2on. cicle complet	35.9
5. Formació Professional, oficialia inclosa	12.3
6. Batxillerat superior, BUP o COU ...	23.7
7. Títol grau mitjà(peritatge, infer- meria, magisteri...)	2.7
8. Títol superior	1.4
9. F.P. 2 o mestratge	2.8
0. n.c.	9.3
	<u>100.0</u>

10. Nivell d'estudis en curs:

1.	0.3
2. Primària o EGB incompleta	0.6
3. Primària o EGB 1er. cicle complet.	1.1
4. Batxillerat elemental o EGB 2on. cicle complet	1.4
5. Formació Professional, oficialia. inclosa	9.4
6. Batxillerat superior, BUP o COU ...	19.4
7. Títol mitjà (peritatge, infer- meria, magisteri...)	3.8
8. Títol superior	8.5
9. FP 2on. cicle, mestratge	4.9
0. n.c.	50.5
	<u>100.0</u>

11. Cursets complementaris (has fet o fas):

1. curs de català	1.2
2. idiomes	16.2
3. reciclatge	19.4
4. cursos culturals	1.6
5. cursos de tipus manual	2.6
6. altres.....	4.5
0. n.c.	54.4
	<u>100.0</u>

12. Llengua habitual:

1. Català	27.5
2. Castellà	44.7
3. Indistintament	26.7
4. Altres	0.1
0. n.c.	0.9
5. errors	0.1
	<u>100.0</u>

13. ~~Situació laboral.~~

1. Servei militar	1.7
2. Està treballant en:	
- un ofici, professió o lloc de treball remunerat	
- empresa familiar 15 o més hores setmanals no remunerades	24.3
3. Busca ocupació per primera vegada.	21.8
4. està aturat i busca ocupació havent treballat abans	12.0
5. Viu de rendes, dividends.....	0.1
6. Assisteix regularment a un centre d'ensenyament	36.7
7. Es dedica exclusivament a les feines de la llar.....	0.9
8. Està en un altra situació	0.4
0. n.c.	2.1
	<u>100.0</u>

14. Barri on vius:

1. Casc Antic, Barri Gòtic, Ribera, Barceloneta	3
2. Esquerra i Dreta de l'Eixample, Sant Antoni, Fort Piex, Sagrada Família	1
3. Montjuïc, Zona Franca, Poble Sec, Magòria, La Bordeta, Sants, Hostal- francs	2
4. Collblanc, St. Ramón, Les Corts, Pedralbes	1
5. Sarrià, Tibidabo, St. Gervasi, El Put- xet, Bonanova, Tres Torres	1
6. Gràcia, La Salut, Vallcarca, Penitents	2
7. Horta-Guinardó, Vall d'Hebró, Montbau, Sant Genís, Carmel	2
8. Guineueta, Canyelles, Turó de la Peira, Roquetes, Verdúm, Trinitat nova, Torre Baró, Ciutat Meridiana, Vallbona	3
9. Congrés Eucarístic, Navas, Sagrera, St. Andreu, Trinitat Vella, Bon Pastor	3
10. Clot, Camp de l'Arpa, Besòs, Poble Nou, Verneda, St. Martí de Provençals	3
11. Visc fora de Barcelona	0.2
0. n.c.	0.5
errors	1.0

BARRIS MÉS BENESTANTS (2,4,5).. 24.1
 BARRIS INTERMEDIS (7,3,6)..... 29.5
 BARRIS OBRERS (1,8,9,10)..... 44.6

15. Amb qui vius?:

1. Amb els pares i/o germans	91.6
2. Amb altres parents	0.9
3. Amb altres nois i noies	0.4
4. En una residència, pensió.....	0.2
5. Sol/a	1.5
6. Amb un company/a	1.3
7. sóc casat/da i visc amb els meus pares o familiars	0.2
8. Sóc casat/da i visc amb el meu marit/ muller i/o fills en casa pròpia	3.3
0. n.c.	0.6
9. errors	—

LA FAMÍLIA
=====

16. Lloc de naixement:

	Noi/a	Pare	Mare	Avi patern	Avi matern
Ciutat Barcelona	83.6	34.9	33.9	16.8	17.2
Resta Catalunya	2.6	9.7	9.4	14.7	14.1
Resta Espanya	8.5	50.9	51.9	61.0	60.5
Altres	3.5	2.5	2.6	2.2	3.1
n.c.	1.6	1.8	2.1	5.3	5.1
errors	0.2	0.2	0.1	0.0	0.0
total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

17. Residència dels pares:

Temps que porten els teus pares vivint a Catalunya.

	Pare	Mare
Menys d'un any	0.4	0.3
D'1 a 5 anys	0.5	0.8
De 6 a 10 anys	1.7	2.4
Més de 10 anys	52.6	53.7
Van nèixer a Catalunya	40.9	40.1
n.c.	3.8	2.7
errors	0.0	0.1
total	100.0	100.0

18. Llengua habitual dels pares:

	Noi/a	Pare	Mare
Català	27.5	34.3	33.6
Castellà	44.7	51.9	52.8
Les dues llengües	26.7	9.0	9.8
Altres	0.1	1.6	1.5
n.c.	0.9	3.1	2.1
errors	0.1	0.0	0.0
total	100.0	100.0	100.0

19. Nivell d'estudis dels pares:

	Noi/a	Pare	Mare
Primaris incomplets	3.2	29.6	36.9
Primaris complets	8.2	30.2	35.3
Formació Professional	15.1	6.2	2.6
Batxiller elemental	35.9	6.8	6.3
Batxiller superior	23.7	5.4	3.7
Estudis Grau Mitjà	2.7	6.7	2.7
Estudis Superiors	1.4	7.1	3.5
n.c.	9.3	7.9	7.9
errors	0.5	0.1	1.2
total	100.0	100.0	100.0

Nota: Pel noi/a entrevistat, els percentatges corresponen als seus estudis acabats.

La segona etapa d'EGB s'ha equiparat al Batxillerat elemental.

21. Professi6 dels teus pares (l'actual o la que feien en cas d'atur, jubilaci6...).

	Pare	Mare
1. Empresari o director, militar funcionari d'alta graduaci6, director comercial...	8.4	0.8
2. Professi6 liberal, t6cnic superior d'empresa, t6cnic de l'administraci6...	7.7	1.8
3. T6cnic mitj6, quadres intermigs, mestre, ATS...	5.2	2.3
4. Administratiu, agent comercial, petit funcionari, empleats de banca, oficinistes ...	14.6	3.0
5. Treballador aut6nom (botiguer, taller propi, venedor a comissió...)	17.4	8.2
6. Obrer qualificat de la ind6stria o serveis	31.0	2.6
7. Obrer no qualificat de la ind6stria o serveis	6.7	3.0
8. Mestressa de casa	0.1	72.4
0. n.c.	9.0	5.9
errors	0.0	0.0
total	100.0	100.0

Professi6 dels pares (percentatges agregats)

Classe mitja-alta (categories 1,2)	16,1%
Classe mitja (categories 3,4)	19,5%
Treballadors aut6noms (categoria 5)	17,4%
Classe inferior (categories 6,7)	37,7%

22. En quina de les següents situacions laborals estan els teus pares?

	Pare	Mare
No tinc pare/mare	4.8	1.7
Pensionista	9.4	3.7
Fa feines eventuais en una empresa	2.4	1.4
Fa feines eventuais a casa mateix	0.4	4.0
Té treball fix en una empresa gran	34.7	5.2
Té treball fix en una empresa petita	18.1	4.9
Treballa per compte propi	17.6	8.5
Està en atur i busca feina	8.3	3.2
No treballa, no busca feina mestressa de casa	0.3	63.2
n.c.	4.0	4.2
total	100.0	100.0

23. Només pels nois.

Et sembla satisfactòria la vida que porta o ha portat el teu pare?

	Més aviat SÍ	Més aviat NO	n.c.
Quant a la vida familiar	36.8	8.6	54.5
Quant a la vida professional	33.0	10.7	56.3
Quant a diners	26.3	16.6	57.0
Quant a activitats del temps lliure	23.0	20.0	57.0
Quant a relacions d'amistat	33.8	8.6	57.3

Només per les noies.

Et sembla satisfactoria la vida que porta o ha portat la teva mare?

	Més aviat SÍ	Més aviat NO	n.c.
Quant a vida familiar	40.5	7.8	51.5
Quant a vida professional	23.2	22.5	54.3
Quant a diners	24.8	19.8	55.4
Quant a activitats del temps lliure	22.8	23.4	53.8
Quant a relacions d'amistat	36.2	10.6	53.2

Valoració global	:	Pare	Mare
5 respostes positives		12.2	11.4
3-4 respostes positives		20.4	18.0
1-2 respostes positives		11.3	15.4
5 respostes negatives		2.3	3.9
n.c.		53.6	51.1
errors		0.2	0.1
total		100.0	100.0

24. Els teus pares, estan d'acord amb tu en els següents aspectes de la teva vida?

El teu pare:

	Més aviat SÍ	Més aviat NO	n.c.
Religió	65.7	17.0	17.4
Política	50.9	25.2	24.0
Professió que exerceixes o que vols exercir	73.2	12.5	14.1
Estudis que fas	71.6	11.6	16.8
Activitats del temps lliure	65.4	22.4	12.1
Amics i companys	74.1	14.7	11.2

La teva mare:

	Més aviat SÍ	Més aviat NO	n.c.
Religió	67.5	17.7	14.7
Política	57.6	20.7	21.7
Professió que exerceixes o que vols exercir	78.0	10.0	12.0
Estudis que fas	75.2	9.8	15.0
Activitats del temps lliure	72.8	17.7	9.5
Amics i companys	80.0	10.9	9.1

25. Són autoritaris els teus pares?

	Més aviat SÍ	Més aviat NO	n.c.
Pare	38.9	50.6	10.4
Mare	25.6	67.9	6.5

26. Els teus pares es figuren molt en la teua vida?

	Pare	Mare
Sí, molt	25.6	26.8
Sí, més del que voldria	42.1	45.0
No, gens	19.8	18.9
n.c.	12.5	9.3
total	100.0	100.0

27. Pràctica religiosa:

	Noi/a	Pare	Mare
Cap religió	29.8	19.7	13.0
Una religió sense pràctica	28.2	39.3	39.1
Pràctica irregular	15.1	16.0	20.5
Pràctica regular	8.3	12.4	19.4
n.c.	18.6	12.6	7.9
errors	0.0	0.0	0.1
total	100.0	100.0	100.0

SITUACIÓ ACTUAL DE L'ENTREVISTAT

28. Ocupació principal i ocupació secundària de l'entrevistat:

	Ocupació principal	Ocupació secundària
1. Activitat renumerada a ple temps (fixa o eventual)	13.2	1.6
2. Activitat renumerada a temps parcial (fixa o eventual)	7.2	4.6
3. En atur o buscant feina	17.8	15.9
4. Estic estudiant BUP, COU	21.0	3.8
4. Estic estudiant FP	14.1	3.3
5. Estic estudiant a la Universitat o estudis sup.	12.2	3.3
6. Altres estudis no reglats	3.2	12.2
7. Altres treballs eventuais	3.3	11.1
8. Res de tot aixó (ni estudio, ni tinc activitats remuner.)	1.6	7.3
9. altres respostes (mili, exce _d ència...)	-	-
0. n.c.	6.3	36.7
total	100.0	100.0

Només treballa	13.3		
En atur	17.7		
Estudia	44.2		
Altres.....	9.6	n.c.	3.0
Estudia i treballa.....	11.1	errors	1.0

29. D'on surten els teus diners?

1. De la família	61.3
2. Del teu treball	22.2
3. De feines esporàdiques.....	11.4
4. Altres	2.3
0. n.c.	2.4
errors	0.3
total	100.0

30. De quants diners disposes aproximadament per mes?

1. No dispo de diners	1.9
2. D'1 a 2499 pessetes	20.8
3. de 2.500 a 4.999 pessetes ..	17.4
4. de 5.000 a 9.999 pessetes ..	14.3
5. de 10.000 a 14.999 pessetes .	6.0
6. de 15.000 a 24.999 pessetes .	7.6
7. Més de 25.000 pessetes	10.5
0. n.c.	20.6
errors	0.8
total	100.0

31. Com distribueixes la part del teu pressupost que destines a diversions i activitats diverses (deixa de banda el menjar, l'autobus ...).

	En primer lloc	En segon lloc
1. Vestir (compro roba o estalvio per comprar-me'n)	19.5	17.5
2. Activitats temps lliure (discoteca, bar, cinema..)	40.2	24.3
3. Hobbies (discos, cassetes, moto, video, màquina de foto grafia...)	14.5	21.1
4. Vacances	6.0	10.6
5. Estalvio per independitzar-me	6.2	2.8
6. Altres	8.6	11.9
0. n.c.	5.0	11.8
total	100.0	100.0

Només per als que estan estudiant.

32. Els estudis que fas, són els que volies fer?

1. Sí	58.3
2. No	8.0
0. n.c.	33.6
errors	0.1
total	100.0

33. Quina relació hi ha entre el que esperaves dels estudis i el que en realitat t'aporten?

1. Responen al que jo m'esperava i m'interessen.....	31.6
2. No és el que m'esperava, però aprenc coses i aixó és el que importa.....	31.6
3. No em sento gens satisfet / a amb els meus estudis	13.7
0. n.c.	23.0
total	100.0

34. Si no et sents satisfet amb els teus estudis, quina creus que n'és la causa principal?

1. Crec que els professors deixen molt que desitjar.....	7.9
2. Crec que caldria canviar els programes	25.7
3. No són els estudis que jo hauria escollit lliurement	2.9
4. No m'agrada estudiar	7.5
0. n.c.	56.0
total	100.0

35. Per què estudies?

1. Per inèrcia	2.5
2. Per obligació, imposició paterna	3.6
3. Per promoció social	4.9
4. Per gust, per iniciativa pròpia.....	27.1
5. Perquè no tinc res més a fer	4.1
6. Per poder guanyar més diners	1.8
7. Per tenir més oportunitats a l'hora de cercar feina	26.2
8. Altres	1.9
0. n.c.	27.9
total.....	100.0

Només pels que treballen.

36. Tipus de treball

1. Treball de direcció	0.1
2. Treball liberal	0.6
3. Treball intermedi	1.9
4. Treball administratiu	7.5
5. Treball serveis	5.6
6. Treball no qualificat	4.9
7. Petits negocis	0.4
8. Treball eventual	4.3
0. n.c.	74.1
errors	0.5
total	100.0

37. Característiques del teu treball:

	SÍ	NO	n.c.	total
És fix?	13.8	15.1	71.1	100.0
Correspon a la teva formació?	15.2	12.6	72.1	100.0
És interessant?	20.7	6.6	72.7	100.0
Està ben pagat?	11.0	16.2	72.8	100.0
Et permet una promoció professionals?	13.3	12.9	73.9	100.0

38. Per a tu, què és el més positiu del teu treball?

(una sola opció)

1. Em permet una independència econòmica	16.2
2. M'ho passo molt bé, m'interessa	5.1
3. He trobat uns companys amb qui relacionar-me .	2.9
4. Altres	5.6
0. n.c.	70.2
total	100.0

39. Si vius amb els teus pares, quina quantitat els passes del que guanyes?

1. Tot (excepte el diner de butxaca)	5.6
2. Una part	11.3
3. Res	8.3
0. n.c.	74.7
total	100.0

Només per als que estan en atur o buscant feina

40. Quant temps fa que estàs buscant una feina?

1. Menys de 6 mesos	10.7
2. De 6 mesos a 1 any	6.0
3. Més d'1 any	20.4
0. n.c.	62.6
errors	0.2
total	100.0

41. Abans d'està en atur, havies treballat?

1. Sí	15.2
2. No	21.5
0. n.c.	63.2
errors	0.1
total	100.0

42. Quin tipus de treball feies?

1. Treball de direcció	0.1
2. Treball liberal	0.5
3. Treball intermedi	0.4
4. Treball administratiu	3.5
5. Treball serveis	5.1
6. Treball no qualificat	3.0
7. Petit negoci	0.3
8. Treball eventual	4.0
9. No he treballat mai	2.8
0. n.c.	80.1
errors	0.1
total	100.0

43. Motiu de no treballar actualment:

1. No trobo cap tipus de feina	30.1
2. No em proposen res que sigui interessant	4.9
3. Prefereixo cobrar l'assegurança d'atur i buscar en calma	1.0
4. Em manté la família, el marit/muller, el company	1.3
5. Altres	0.9
0. n.c.	61.9
total	100.0

QUESTIONS SEXUALS
=====

44. Per quins canals t'han informat sobre sexualitat?

1. Els pares, la família	22.9
2. L' escola	18.8
3. Els amics	40.4
4. Per llibres, revistes,cursets..... ..	8.0
5. El cinema, la TV	1.1
6. Altres	5.1
0. n.c.	3.8
total	100.0

45. Has tingut relacions sexuals ? (de parella)

1. Sí	52.8
2. No	36.9
n.c.	10.3
total	100.0

46. En cas que n' hages tingut, t' han satisfet?

1. Sí	47.4
2. No	4.5
0. n.c.	47.8
errors	0.2
total	100.0

47. En cas de no haver-ne tingut, quin ha estat el motiu?

1. No he volgut	18.3
2. No he tingut l'ocasió	13.0
3. Altres	5.3
0. n.c.	63.4
errors	0.1
total	100.0

BEGUDES i TABAC

48. Senyala la quantitat de begudes que prens:

	Dies feiners	Caps de setmana
1. Cerveses	53.1	34.4
2. Combinats	41.8	60.9
3. No en bec	0.2	0.1
0. n.c.	4.9	4.5
total	100.0	100.0

49. Fumes cigarretes?

1. Sí	59.5
2. No	38.6
0. n.c.	1.9
total	100.0

50. Si en fumes, quants paquets a la setmana?

1. No fumo	10.0
2. A vegades	1.8
3. Mig paquet	4.8
4. D' 1 a 3 paquets.	22.6
5. Més de 4 paquets	29.3
0. n.c.	31.3
errors	0.2
total	100.0

51. De quin tipus?

1. Negre	9.5
2. Ros	43.6
3. És igual	8.0
0. n.c.	38.8
error	0.1
total	100.0

DROGUES
=====

52. 53. 54. 55.56. Consum de drogues:

	Porros	Productes farmàcia	Heroïna	Acids	T' has encolat?
1. Mai	52.2	79.9	92.8	86.3	93.3
2. Alguna vegada	30.2	12.6	3.6	9.0	3.6
3. De tant en tant (2 o 3 cops al mes)	5.3	1.8	-	1.3	-
4. Amb certa freqüència (1 o 2 cops a la set- mana.)	4.0	1.3	0.2	0.2	0.1
5. Quasi diàriament	4.6	0.6	0.3	0.2	0.1
0. n.c.	3.7	3.7	3.1	3.0	2.9
total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

57. Si et " col.loques", com acostumes a fer-ho?

1. Gairebé sempre en grup	30.5
2. Gairebé sempre sol	0.5
3. Indistintament	8.4
0. n.c.	60.6
total	100.0

TEMPS DE LLEURE
=====

58. Activitats de lleure:

	SÍ	NO	n.c.	Total
1. Anar amb la colla	78.2	8.2	13.5	100.0
2. Veure futbol, basquet...	26.4	38.3	35.3	100.0
3. Bars, Pub ...	56.7	19.5	23.8	100.0
4. Discoteca	34.1	36.1	29.8	100.0
5. Fer esport, gimnàstica	50.3	23.2	26.5	100.0
6. Teatre, cinema, espectacle	45.6	25.7	28.6	100.0
7. Escoltar música, concert	66.2	12.1	21.8	100.0
8. Lectura de llibres	58.8	18.0	23.2	100.0
9. Lectura diaris, premsa	50.6	23.2	26.0	100.0
10. Lectura còmics	26.9	38.3	34.8	100.0
11. Video, TV.	65.3	12.3	22.4	100.0
12. Casal de joves, esplai	20.8	41.8	37.4	100.0
13. Excursionisme	15.8	44.4	39.8	100.0
14. Ball, dansa, esbart, coral	8.5	49.1	42.3	100.0
15. Altres	12.3	23.8	63.8	100.0

Dedicació principal:

1. Sortir amb els amics	50.8
2. Veure TV. video	10.6
3. Discoteca	1.3
4. Fer esport	5.3
5. Lectura	6.2
6. Associació joves	3.9
7. Teatre, cinema	1.0
8. Escoltar música	10.3
9. Altres	2.9
0. n.c.	7.9
total	100.0

Nota: codificació dubtosa.

Temps que dedica a cada activitat:

	Feiners i caps de set mana.	Només feiners	Només caps de setm-
1. Amb la colla	54.4	7.0	16.8
2. Veure futbol, basquet	10.5	6.7	9.2
3. Bars, Pubs	28.1	6.9	21.7
4. Discoteca	6.9	2.3	24.9
5. Fer esport, gimnàstica	21.4	19.1	9.8
6. Teatre, cinema, espec.	9.5	5.9	30.2
7. Escoltar música, concerts	42.7	16.0	7.5
8. Lectura llibres	32.4	22.4	4.0
9. Lectura diaris, premsa	30.6	14.5	5.7
10. Lectura còmics	11.3	12.0	3.6
11. Video, TV.	45.9	13.8	5.6
12. Casals, esplais	9.8	6.8	4.2
13. Excursionisme	2.6	0.9	12.3
14. Ball, dansa, coral...	3.1	3.5	1.9
15. Altres	7.3	3.3	1.7

Nota: Si se sumen els percentatges horitzontalment, obtindrem el tant per cent d'entrevistats que fan cada una de les activitats de lleure.

59. Persones amb qui comparteixes prioritariament el teu temps lliure.

	SÍ	NO	N.C.	total
1. Colla d'amics	55.3	5.7	39.0	100.0
2. Amb un amic/ga	20.9	9.9	69.2	100.0
3. Amb el promès/a	17.7	9.1	73.2	100.0
4. amb unes quantes parelles	8.8	10.4	80.8	100.0
5. Amb el company/a	7.1	11.6	81.2	100.0
6. Amb el marit, muller, fills	3.6	11.7	84.6	100.0
7. Amb la família	26.9	8.4	64.7	100.0
8. Sol/a	5.5	11.6	82.8	100.0
9. Amb els companys de feina, dels estudis, de l'esplai	34.8	7.0	58.2	100.0

	Feiners i caps de setmana.	Només feiners	Només caps setmana
1. Colla d'amics	33.8	11.1	10.4
2. Amb un amic/ga	7.6	7.8	5.5
3. Amb el promès/a	10.9	2.4	4.4
4. Amb unes quantes parelles	3.3	1.1	4.4
5. Amb el company/a	3.3	1.9	1.9
6. Amb el marit, Muller, fills	2.5	1.2	0.1
7. Amb la família	10.4	10.0	6.5
8. Sol/a	2.4	2.6	0.5
9. Amb els companys de feina, dels estudis, de l'esplai	17.1	13.5	4.2

Nota: La suma horitzontal dels percentatges correspon

60. Hores que veus la TV:

	TV 1 i TV 2	TV 3
1. No veig la televisió	9.0	10.5
2. Menys de 2 hores	9.2	19.4
3. De 2 a 5 hores	24.8	22.8
4. De 5 a 10 hores	19.2	7.6
5. Més de 10 hores	7.9	1.4
0. n.c.	29.8	38.3
errors	0.1	-
total	100.0	100.0

Nota: hores a la setmana

61. Quins esports practiques habitualment?

	Primer esport contestat	Segon esport contestat
1. Esport individual	32.9	17.6
2. Esport a duo	6.3	5.3
3. Esport en equip	26.1	12.5
4. No en practico	24.9	9.9
0. n.c.	9.2	54.3
errors	0.5	0.3
total	100.0	100.0

62. Quin tipus de música escoltes més sovint?

1. Música clàssica	5.4
2. Cançó catalana, andalusa.....	4.3
3. Música lleugera	10.5
4. Rock, beat	32.1
5. Rei vindicativa	1.9
6. Música disco	29.2
7. Tot tipus de música	11.2
0. n.c.	5.1
errors	0.3
total	100.0

63. Quin tipus de hobbies practiques més habitualment?

	Primer hobby	Segon hobby
1. Manual	3.1	1.8
2. Artístic	6.2	3.2
3. Literat	7.6	3.5
4. musical	6.4	3.8
5. Natura	0.4	1.3
6. altres	53.2	34.0
0. n.c.	22.4	52.2
erros ^r	0.7	0.2
total	100.0	100.0

64. Tens?

	Sí	No	n.c.	total
1. Moto	14.9	72.6	12.5	100.0
2. cotxe	13.7	74.3	11.9	100.0
3. Bicicleta	44.4	46.9	8.7	100.0
4. Màquina fotografar	69.2	25.2	5.6	100.0
5. Radio-cassette	82.1	13.7	4.2	100.0
6. Tocata, HIFI	44.3	45.4	10.4	100.0
7. Walk-man	17.7	63.6	18.7	100.0
8. Altres	12.9	9.1	78.0	100.0

Nombre d'aparells que té l'entrevistat:

1. 8 aparells	1.1
2. 5,6,7 aparells	14.6
3. 3,4 aparells	46.7
4. 1,2 aparells	32.9
5 cap aparell	2.1
0. n.c.	2.5
errors	0,2
total	100.0

65. Acostumes a viatjar un cop a l'any?

	Sí	No	n.c.	total
1. Per Catalunya	72.4	17.7	9.9	100.0
2. Resta d'Espanya	51.1	35.6	13.3	100.0
3. Per l'estranger	16.0	63.2	20.8	100.0

PARTICIPACIÓ EN ASSOCIACIONS, MANIFESTACIONS, ACTIVITATS

66. Formes part d'alguna organització o associació?

	Sí	No	n.c.	total
1. Artístic-cultural	8.7	50.6	40.1	100.0
2. Cívica	3.7	57.1	39.2	100.0
3. D'ajuda social	2.3	57.8	39.8	100.0
4. D'esplai	12.7	49.0	38.2	100.0
5. Religiosa	4.6	55.9	39.4	100.0
6. Política	2.3	58.2	39.5	100.0
7. Sindical	1.3	58.6	40.0	100.0
8. Professional	2.9	57.0	40.1	100.0
9. Excursionisme	7.5	52.9	39.6	100.0
10. escoltisme	2.2	57.6	40.3	100.0
11. entitats esportives	26.5	35.9	37.7	100.0
12. Altres	7.0	32.2	60.8	100.0

Nombre d'associacions de que forma part l'entrevistat:

1. D'1 associació	27.0
2. De 2 associacions	13.2
3. De 3 o més associacions ...	8.2
4. No forma part de cap	47.0
0. n.c.	4.6
total	100.0

67. Has participat alguna vegada a:

	Sí	No	n.c.	total
1. Manifestació de l'11 de septembre	35.1	55.9	9.0	100.0
2. Manifestació per la pau	28.0	63.3	8.7	100.0
3. Manifestació contra LODE	5.3	82.2	12.5	100.0
4. Manifestació ecologista, anti centrals nuclears	22.7	66.8	10.5	100.0
5. Manifestació de l'1 de maig, o qualsevol altra reivindicant drets sindicals	11.2	77.9	10.9	100.0
6. Manifestació gai	4.2	84.6	11.2	100.0
7. Manifestació contra avortament	3.5	84.0	12.5	100.0
8. Manifestació feminista	5.2	83.0	11.8	100.0
9. Manifestació en record al 20N, per la bandera espanyola	1.3	86.5	12.2	100.0
10. Participació en actes amb motiu de la vinguda del Papa	7.2	81.0	11.8	100.0
11. Manifestació reivindicant solució de problemes del barri	26.3	63.3	10.4	100.0

Nombre de manifestacions:

1. A 1 manifestació	21.2
2. 2 - 3 manifestacions	25.1
3. Més de 3 manifestacions	13.6
4. no ha participat a cap	35.2
0. n.c.	5.0
total	100.0

68. Et sents pròxim a algú d'aquests moviments?

	Sí, en sóc membre	Sí, em cauen bé	No	n.c.
1. Pacifista	5.4	64.1	19.9	10.7
2. Feminista	1.4	24.9	50.6	23.0
3. Gay	0.9	16.3	57.6	25.3
4. Ecologista, antinuclear	4.2	61.1	22.5	12.2
5. En contra l'a- vortament	1.9	19.7	53.6	24.8
6. Filosofies orientals	0.4	12.4	59.1	28.1
7. Altres	2.6	5.2	21.4	70.8

Nombre de moviments que forma part o li cauen bé:

1. 1 moviment	16.1
2. 2 - 3 moviments	42.2
3. Més de 3 moviments	17.5
4. Cap moviment	18.3
0. n.c.	5.9
total	100.0

69. Quantitat d'activitats de l'Àrea de Joventut ha participat l'entrevistat:

1. A 1 activitat	23.7
2. 2 - 3 activitats	28.3
3. Més de 3 activitats	11.6
4. A cap activitat	32.2
0. n.c.	4.3
total.....	100.0

ELECCIONS

70. Ens pots dir, si et plau, si vas votar o no:

	1982 legislatives	1983 municipals	1984 autonòmiques
1. Sí	29.2	33.5	42.8
2. No	8.0	8.6	8.7
3. No vaig voler votar	2.6	3.3	4.4
4. No era al cens, no tenia edat	51.6	46.2	37.4
0. n.c.	8.6	8.3	6.7
total	100.0	100.0	100.0

Nombre d'eleccions a les que va participar:

1. Va participar a 3 eleccions	21.5
2. Va participar a 2 eleccions	10.3
3. Va participar a 1 elecció	13.4
4. no va votar mai	39.8
0. n.c.	15.0
total	100.0

71. A quin partit vas votar?

	Legislatives	
	1982	
1. A P	1.3	
2. U C D	0.1	
3. C i U, ERC	3.5	
4. PSC - PSOE	9.7	
5. PC - PSUC	2.3	
6. Altres	1.8	
0. n.c.	81.3	

	Municipals	Autonòmiques
	1983	1984
1. A P	1.0	1.3
2. U C D	0.1	-
3. C i U	3.9	7.3
4. E R C	2.6	2.7
5. PSC - PSOE	9.5	9.3
6. PC - PSUC	3.1	3.1
7. PCC	0.6	1.5
8. Nacionalistes	0.1	1.0
9. Altres	-	0.9
0. n.c.	79.0	72.9

Coherència de vot :

1. Sempre ha votat partits de dretes	8.1
2. Sempre ha votat partits d'esquerres	17.0
3. Ha votat a partits de dreta i a partits d'esquerra	4.3
4. Altres	0.8
0. n.c.	69.7
total	100.0
72. Independentment de la candidatura que hagi votat, hi ha un partit amb el qual et sentis més pròxim que amb d'altres?	
1. Sí, en sóc militant	2.2
2. Sí, en sóc simpatitzant	24.3
3. no em sento pròxim a cap partit	34.9
4. No ho sé	7.9
0. n.c.	30.7
total	100.0
74. Quan es parla de política, es parla de Dreta i Esquerra. Podries situar-te en aquesta escala?	
1. Posicions 1,2,3 de l'escala (Esquerra) .	37.6
2. Posicions 4,5,6,7 de l'escala (Centre) .	29.0
3. Posicions 8,9,10 de l'escala (Dreta) ...	4.8
0. n.c.	26.6
errors	1.9
total	100.0

NACIONALISME
 =====

75. Si haguessis de definir-te respecte de la teva pertinença a Catalunya i a Espanya, com ho faries?

1. Em sento català	27.6
2. Em sento més català que espanyol	16.4
3. Em sento tant català com espanyol	34.4
4. Em sento més espanyol que català	6.8
5. Em sento espanyol	8.6
0. n.c.	5.9
errors	0.1
total	100.0

76. Explica en poques paraules, o bé pinta, la bandera del teu país.

1. Senyera	36.9
2. Bandera espanyola	34.0
3. Bandera andalusa, gallega	0.6
4. Altres	3.2
0. n.c.	24.2
errors	0.9
total	100.0

77. Saps el nom de l'himne nacional del teu país?

1. Els segadors	33.5
2. Los granaderos	4.3
3. Altres	1.4
4. No ho sap	31.7
0. n.c.	28.3
errors	0.7
total	100.0

78. Quines d'aquestes coses practiques?

	Més aviat Sí	Més aviat No	n.c.	total
1. Parlar la llengua catalana	61.6	30.2	8.2	100.0
2. Seguir costums i festes populars catalanes	47.4	40.1	12.4	100.0
3. Anar a les escoles catalanes	32.4	52.9	14.7	100.0
4. Ser del Barça	46.4	39.7	13.8	100.0
5. Votar partits catalans	33.4	37.5	29.1	100.0
6. Lectures o cursos sobre història de Catalunya	36.4	48.3	15.3	100.0
7. Conèixer la geografia de Catalunya	50.5	35.4	14.0	100.0
8. Altres	12.3	14.0	73.6	100.0

Quantitat de respostes positives:

1. 1 resposta positiva	13.7
2. 2 - 3 respostes positives	31.7
3. 4 - 5 respostes positives	30.3
4. 6 - 7 - 8 respostes positives ...	14.5
5. Totes les respostes negatives ...	6.4
0. n.c.	3.3

79. Es parla d'amenaces que pesen sobre Catalunya. Es parla d'un futur incert per la identitat catalana. Per qui, o per què et sembla que Catalunya està amenaçada?

Quantitat de respostes positives:

1. 1 resposta positiva	17.8
2. 2 - 3 respostes positives	31.4
3. 4 - 5 respostes positives	22.2
4. Més de 6 respostes positives ..	7.1
5. Totes les respostes negatives .	8.9
0. n.c.	12.3
errors	0.2
total	100.0

79. Amenaces que pesen sobre Catalunya:

	Més aviat Sí	Més aviat No	n.c.	total
1. Per la crisi de valors morals	18.5	45.8	35.8	100.0
2. Pel socialisme	15.8	47.2	37.0	100.0
3. Per l'imperialisme ame- ricà i les multinacionals	33.6	30.6	35.8	100.0
4. Pel centralisme de l'Es- tat espanyol	42.7	24.6	32.7	100.0
5. Per la immigració	22.1	42.0	35.8	100.0
6. Per la progressiva des- aparició de la llengua catalana	22.9	43.5	33.6	100.0
7. Pels grups separatistes i independentistes	24.9	40.0	35.1	100.0
8. Perquè no hi ha una bur- gesia catalana amb prou poder econòmic	9.4	52.1	38.5	100.0
9. Pel poc acord entre els partits	44.6	22.4	33.0	100.0
10. Altres	10.2	14.1	75.7	100.0
11. No està amenaçada per res de tot això	9.5	14.0	76.4	100.0

80. Creus que Catalunya és una nació?

1. Sí	50.3
2. No	31.7
0. n.c.	17.9
total	100.0

81. Recordes alguns personatges que hagin complert un paper important en la història de Catalunya?

Quantitat de personatges que ha respost:

1. 1 personatge	28.8
2. 2 personatges	15.7
3. Més de 3 personatges	19.7
4. Personatge equivoccat	2.3
0. n.c.	33.6
total	100.0

Tipus de personatge:

1. Personatges mítics	10.9
2. Cambó, Balmes	1.8
3. Macià, Companys	37.9
4. Tarradellas	7.1
5. Reventós, Pujol	1.1
6. De les arts i les lletres	7.5
7. Personatge equivoccat	1.8
0. n.c.	31.9

82. Hi ha diferents formes d' Estat. Pensant en la realitat de Catalunya, amb quines d' aquestes opcions estaries més d'acord?

1. Estat Català independent	19.5
2. Estat Federal	14.0
3. Catalunya, comunitat autònoma	29.4
4. Catalunya, regió de l' Estat unitari Espanyol	8.9
5. No ho sé	18.3
0. n.c.	7.8
errors	2.2
total	100.0

83. Font d'informació sobre la Contitució i l'Estatut d'Autonomia:

	Constitució	Estatut d'Autonomia
1. Escola, Institut, Universitat...	42.1	30.0
2. Família	5.7	7.7
3. Grup de joves, esplai, escoltisme...	2.2	3.5
4. Premsa, ràdio, TV	16.8	20.3
5. Els he llegit	12.9	12.0
6. No he rebut cap informació d' enlloc	11.0	13.4
7. n.c.	9.3	13.2
total	100.0	100.0

OPINIIONS   ACTITUDS BÀSIQUES

84. Confiança en les institucions o ideologies:

	Confiança	No Confiança	n.c.
1. La família	79.3	11.9	8.9
2. L'escola	56.9	27.8	15.3
3. La Universitat	38.1	26.9	35.0
4. L' Església Catòlica	21.6	52.6	25.8
5. L' exercit	18.6	56.5	24.9
6. Els jutges	26.5	41.3	32.3
7. Parlament de Catalunya	43.5	26.3	30.1
8. L' actual Govern de la Generalitat	35.0	37.5	27.5
9. Les Corts de l'Estat Esp.	26.9	40.1	33.0
10. L' actual Govern d'Espanya	26.6	43.8	29.6
11. Els sindicats	24.5	40.8	34.6
12. La policia	25.9	47.2	26.9
13. La premsa	40.0	34.3	25.7
14. L'administració pública	18.8	44.3	36.9
15. Les grans empreses privades	15.1	54.8	30.1
16. L'Estat	28.0	39.0	33.0
17. La Nació	41,5	28.4	30.1
18. Les eleccions	46.0	29.2	24.8
19. Els partits polítics	21.7	47.3	31.0
20. Els bancs	28.7	41.5	29.8
21. L' Ajuntament	51.7	24.6	23.6

.../...

	Confiança	No Confiança	n.c.
22. Les lleis	40.8	33.2	26.0
23. La Constitució	46.3	25.1	28.6
24. L'Estatut	46.4	24.0	29.6
25. L'Estat de les Autonomies	37.4	30.9	31.7
26. El socialisme	33.7	35.6	30.7
27. El franquisme	3.5	72.5	24.1
28. L'anarquisme	13.3	54.6	32.1
29. El capitalisme	11.4	60.5	28.1
30. El nacionalisme	24.8	42.0	33.2

Global confiança:

1. De 0 a 9 respostes positives	47.5
2. De 10 a 19 respostes positives	36.7
3. De 20 a 30 respostes positives	10.2
0. n.c.	3.2
errors	2.3
total	100.0

85.

	Excusable	Excusable segons	Inexcusable	n.c.	
1. Viatjar sense bitllet	28.6	55.8	(84.4)	12.9	2.7
2. Corrupció	4.0	15.6	(19.6)	75.2	5.2
3. Defraudar al fisc	13.6	29.3	(42.9)	48.2	9.0
4. Defraudar la S.S.	11.1	24.0	(35.1)	56.5	8.4
5. Robar un cotxe	5.2	23.7	(28.9)	67.4	3.8
6. El divorci	65.3	25.2	(90.5)	5.1	4.4
7. L'avortament	46.2	36.4	(82.6)	12.9	4.5
8. El suïcidi	27.3	26.5	(53.8)	38.9	7.3
9. L'eutanasia	32.9	27.3	(60.2)	19.7	20.1
10. La mort causada en legítima defen.	54.6	29.5	(84.1)	7.5	8.4
11. L'homosexualitat	56.6	22.0	(78.6)	14.3	7.1
12. L'engany	9.9	40.0	(49.9)	44.5	5.6
13. La prostitució	22.5	38.8	(61.3)	30.3	8.4
14. L'adulteri	20.1	35.4	(55.5)	35.9	8.6
15. La llibertat d'a comiadament del treballador	14.9	22.2	(37.1)	54.8	8.1
16. La droga dura	6.2	11.7	(17.9)	75.5	6.7
17. L'enfrontament amb la policia	22.8	51.1	(73.9)	18.0	8.1
18. "Robar" una moto per donar un vol i retornar-la	11.8	19.5	(31.3)	63.2	5.5
19. El terrorisme polític	5.3	17.1	(22.4)	70.3	7.3
20. Relacions sexuals menors d'edat	27.9	25.6	(53.5)	36.4	10.1

Global de situacions que són excusables:

1. Cap excusable	3.0
2. d' 1 a 5 excusables	16.4
3. de 5 a 10 excusables	32.7
4. de 11 a 15 excusables	37.8
5. de 16 a 20 excusables	7.0
0. n.c.	2.6
errors	0.4
total	100.0

86. Escollir cinc valors:

1. 5 respo amb 1	3.3
2. 3 - 4 res amb 1	17.6
3. 1 - 2 res amb 1	59.2
4. cap res amb 1 aps	18.8
0. n.c.	1.0

	1.	2.	3.	4.	5.
1. Honestetat	45.5	0.6	0.6	0.2	-
2. tolerància	11.0	8.2	1.6	1.9	2.1
3. Responsabilitat	20.3	19.0	2.4	-	-
4. Respecte als vells	5.1	6.9	4.3	0.6	
5. Obediència	1.5	4.0	2.5	0.4	0.4
6. Aplicació en el treball	1.7	6.7	4.8	1.0	0.2
7. Fe religiosa	0.6	2.4	1.3	0.5	0.4
8. Altruisme	1.4	3.0	1.2	0.4	-
9. Paciència	2.3	7.1	6.0	1.5	0.4
10. Imaginació	5.0	12.6	8.2	2.7	0.6
11. Sentit de l'autoritat	0.3	1.0	1.3	0.2	-
12. Llealtat	1.8	7.7	11.8	5.1	4.4
13. Bona educació	0.9	4.3	9.5	7.8	2.2
14. Constància	0.1	2.3	4.2	2.5	1.3
15. Domini d'un mateix	0.5	4.6	9.9	9.4	4.4
16. Esperit d'estalvi	0.1	0.1	0.4	1.1	1.0
17. Sinceritat	0.1	7.7	15.6	22.0	11.6
18. Llibertat	0.1	0.1	13.0	25.9	25.7
19. Igualtat	0.1	0.1	0.1	14.6	24.8
20. Solidaritat	0.1	0.1	0.1	0.2	24.8
n.c.	1.5	1.3	1.2	1.5	2.4

V.- APENDIX

3) Questionari de l'enquesta

AJUNTAMENT DE BARCELONA

ÀREA DE JOVENTUT I ESPORTS

A omplir pels enquestadors.

1. Número d'enquesta   1 2
2. Número de qüestionari   3 4 5 6
3. Zona: Districte 1 Fora de Barcelona 3 7
 Barri 2
4. Zona concreta   8 9
5. Sexe: 1. Home 10
 2. Dona
6. Edat: 15-16 1 11
 17-18 2
 19-21 3
 22-24 4
7. Data de naixement 12 13 14
 Any   Mes   Dia
15 16
17 18
8. Estat civil 19
 1. Solter/a
 2. Casat/da
 3. Vidu/a
 4. Divoçiat/da o separat/da

9. Lloc de naixement

20

- 1. Barcelona
- 2. ~~Reste de~~ Catalunya
- 3. Resta d'Espanya
- 4. Altres

10. Nivell d'estudis

acabat en curs

21 22

- 2. Primària o E.G.B. incompleta
- 3. Primària o E.G.B. 1er cicle complet
- 4. Batxillerat elemental o E.B.B. 2on cicle complet
- 5. Formació Professional, oficialia inclosa
- 6. Batxillerat superior, B.U.P o C.O.U.
- 7. Títol grau mitjà (peritatge, infermeria, magisteri)
- 8. Títol superior
- 9. F.P. 2 o mestratge

11. A més a més, has fet o fas cursets, estudis no reglats, estudis complementaris... (exemple: comptabilitat, informàtica, idiomes, curs de reciclatge...)?

23 24

1. Quins?.....

0. No contesta

12. Quina llengua parles habitualment?

1. Català
2. Castellà
3. Indistintament
4. Altres
0. N.S./N.C.

25

13. Situació laboral

1. Compleix el Servei Militar
2. Està treballant en:
- un ofici, professió o lloc de treball remunerat
  - Empresa familiar 15 o més hores setmanals no remunerades
3. Busca ocupació per primera vegada
4. Està aturat i busca ocupació havent treballat abans
5. Viu de rendes, dividends, etc.
6. Assisteix regularment a un centre d'ensenyament
7. Es dedica exclusivament a les feines de la llar
8. Està en una altra situació (menor no escolaritzat, etc.)

26

14. A quin barri de Barcelona vius?

27, 28

Casc Antic, Barri Gòtic, Ribera i Barceloneta	01
Esquerra i Dreta de l'Eixample, Sant Antoni, Fort Piene i Sagrada Família	02
Montjuïc, Zona Franca, Poble Sec, Magòria, la Bordeta, Sants, Hostafrancs	03
Collblanc, Sant Ramon, Les Corts, Pedralbes	04
Sarrià, Tibidabo, Sant Gervasi, El Putxet, Bonanova, Tres Torres	05
Gràcia, La Salut, Vallcarca, Penitents	06
Horta-Guinardó, Vall d'Hebró, Montbau, Sant Genís, Teixonera, Carmel	07
Guineueta, Canyelles, Turó de la Peira, Roquetes, Verdum, Trinitat Nova, Torre Baró, Ciutat Meridiana, Vallbona	08
Congrés Eucarístic, Navas, Sagrera, Sant Andreu, Trinitat Vella, Bon Pastor	09
Clot, Camp de l'Arpa, Besòs, Poble Nou, Verneda, Sant Martí de Provençals	10
Visc fora de Barcelona	11
N.S./N.C.	00

AJUNTAMENT DE BARCELONA
AREA DE JOVENTUT I ESPORTS

15. Formes de convivència.

Amb qui vius?

- 1. Amb els meus pares i/o germans
- 2. Amb altres parents 39
- 3. Amb altres nois/noies
- 4. En una residència, pensió
- 5. Sol/a
- 6. Amb un company/a
- 7. Sóc casat/da i visc amb els meus pares o familiars
- 8. Só casat/da i visc amb el meu marit/muller i/o fills en casa pròpia
- 0. N.S./N.C.

LA FAMÍLIA

16. Lloc de naixement dels pares i avis

	Pare	Mare	Avi Patern	Avi Matern	40 ☐
Ciutat de Barcelona	1	1	1	1	41 ☐
Resta de Catalunya	2	2	2	2	42 ☐
Resta d'Espanya	3	3	3	3	43 ☐
Altres	4	4	4	4	☐
N.C.	0	0	0	0	

17. Residència

Temps que porten els teus pares vivint a Catalunya

	Pare	Mare	44 ☐
Menys d'un any	1	1	45 ☐
D' 1 a 5 anys	2	2	
De 6 a 10 anys	3	3	
Més de 10 anys	4	4	
Van néixer a Catalunya	5	5	
N.C.	0	0	

18. Llengua dels pares

Quina llengua parlen els teus pares habitualment a casa?

	Pare	Mare	46 ☐
Català	1	1	47 ☐
Castellà	2	2	
Les dues llengües (català-castellà)	3	3	
Altres	4	4	
N.C.	0	0	

19. Quin nivell d'estudis tenen els teus pares?

48

49

	Pare	Mare
Primaris inçomplets	1	1
Primaris complets	2	2
Formació Professional	3	3
Batxillerat elemental	4	4
Batxillerat superior	5	5
Estudis de Grau big	6	6
Estudis superiors	7	7
N.C.	0	0

20. A més a més ha fet curses, estudis no reglats, estudis complementaris (exemple: comptabilitat, informàtica, idiomes, curs de reciclatge...)

50 51

Quins? .....

N.C.

21. Professi6 dels teus pares (l'actual o la que feien en cas d'atur, jubilaci6...)

	Pare	Mare
Empresari o director, militar o funcionari d'alta graduaci6, director comercial, etc.	1	1
Professi6 liberal, t6cnic superior d'empresa, t6cnic de l'administraci6 etc.	2	2
T6cnic mig, quadres intermigs, mestre A.T.S., etc.	3	3
Administratiu, agent comercial (exemple: petit funcionari, empleats de banca, oficinistes...)	4	4
Treballador aut6nom (botiguer, taller propi, venedor a comissió, etc.)	5	5
Obrer qualificat de la indústri a o serveis	6	6
Obrer no qualificat de la indústri a o serveis	7	7
Mestressa de casa	8	8
N.C.	0	0

52

53

22. En quina de les següents situacions laborals estan els teus pares?

54 55

	Pare	Mare
No tinc pare/mare	1	1
Pensionista	2	2
Fa feines eventuais en una empresa	3	3
Fa feines eventuais a casa mateix	4	4
Té treball fix en una empresa gran	5	5
Té treball fix en una empresa petita	6	6
Treballa per compte propi	7	7
Està en atur i busca feina	8	8
No treballa, no busca feina. Mestressa de casa	9	9
N.C.	0	0

23. **Només per als nois**

Et sembla satisfactòria la vida que porta o ha portat el teu pare?

	Més aviat Sí	Més aviat No	N.C.
Quant a vida familiar	1	2	0
Quant a vida professional	1	2	0
Quant a diners	1	2	0
Quant a activitats del temps lliure	1	2	0
Quant a relacions d'amistat	1	2	0

56

57

58

59

60

61

Només per a les noies

Et sembla satisfactoria la vida que porta o ha portat la teva mare?

	Més aviat Sí	Més aviat No	N.C.
Quant a vida familiar	1	2	0
Quant a vida professional	1	2	0
Quant a diners	1	2	0
Quant a activitats del temps lliure	1	2	0
Quant a relacions d'amistat	1	2	0

62

63

64

65

66

67

24. Els teus pares, estan d'acord amb tu en els següents aspectes de la teva vida?

PARE

	Més aviat Sí	Més aviat No	N.C.
Religió	1	2	0
Política	1	2	0
Professió que exerceixes o que vols exercir	1	2	0
Estudis que fas	1	2	0
Activitats del temps lliure	1	2	0
Amics i companys	1	2	0

68

69

70

71

72

73

MARE

	Més aviat Sí	Més aviat No	N.C.
Religió	1	2	0
Política	1	2	0
Professió que exerceixes o que vols exercir	1	2	0
Estudis que fas	1	2	0
Activitats del temps lliure	1	2	0
Amics i companys	1	2	0

74

75

76

77

78

79

25. Són autoritaris els teus pares?

80

81

	Pare	Mare
Més aviat sí	1	1
Més aviat no	2	2
N.C.	0	0

26. Els teus pares es fiquen molt en la teva vida?

82

83

	Pare	Mare
Sí molt	1	1
Sí, més del que voldria	2	2
No gens	3	3
N.C.	0	0

27. Pràctica religiosa

84

85

86

	Pare	Mare	Entrevistat
Cap religió	1	1	1
Una religió sense pràctica	2	2	2
Pràctica irregular	3	3	3
Pràctica regular	4	4	4
N.C.	0	0	0

SITUACIO ACTUAL DE L'ENTREVISTAT

28. Ocupació principal

Quina és la teva principal ocupació? i la secundària?

	Principal	Secundària
Activitat remunerada a ple temps (fixa o eventual)	1	1
Activitat remunerada a temps parcial (fixa o eventual)	2	2
En atur o buscant feina	3	3
Estic estudiant B.U.P., C.O.U.	4	4
Estic estudiant Formació Professional	5	5
Estic estudiant a la Universitat o estudis superiors	6	6
Altres estudis no reglats	7	7
Altres treballs eventuais o esporàdics	8	8
Res de tot això (ni estudio ni tinc activitats remunerades)	9	9
Altres respostes (mili, excedències, etc.)	10	10
N.C.	0	0

87 88
89 90

29.-D'on surten els teus diners?

- 1. La família
- 2. El teu treball
- 3. Feines esporàdiques
- 4. Altres
- 0. N.C.

91

30. De quants diners disposes aproximadament per mes?

92 93

.....

31. Com distribueixes la part del teu pressupost que destines a diversions i activitats diverses (deixa de banda el menjar, l'autobús, etc.)

94
95

	Primer lloc	Segon lloc
Vestir (compro roba o estalvio per comprar-me'n)	1	1
Activitats temps lliure (discoteca, bar, cinema)	2	2
Hobbys (estalvio per comprar-me discos, cassefes, moto, video, màquina de fotografia, tocadiscos...)	3	3
Vacances	4	4
Estalvi per independitzar-se	5	5
Altres	6	6
N.C.	0	0

Només per als que estan estudiant.

32. Els estudis que fas, són els que volies fer?

96

- 1. Sí
- 2. No
- 0. N.C.

Només per als que tenen un treball remunerat

36. Tipus de treball

Treball que fas (explica-ho el més exactament possible)

.....

N.C.

100 101

37. Característiques del teu treball

	Sí	No	N.C.
El teu treball és fix?	1	2	0
Correspon a la formació que tens?	1	2	0
És interessant?	1	2	0
Està ben pagat?	1	2	0
Et permet una promoció professional?	1	2	0

102

103

104

105

106

38. Per a tu, què és el més positiu del treball que fas?
(una sola opció)

107

1. Em permet una independència econòmica
2. M'ho passo molt bé, m'interessa
3. He trobat nous companys amb qui relacionar-me
4. Altres
0. N.C.

39. Si vius amb els teus pares, quina quantitat dels passes del que guanyes?

108

1. Tot (excepte el diner de butxaca)
2. Una part
3. Res
0. N.C.

33. Quina relació hi ha entre el que esperaves dels estudis i el que en realitat t'aporten?

97
□

Responen al que jo m'esperava i m'interessen	1
No és el que m'esperava però aprenc coses i això és el que importa	2
No em sento gens satisfet/a amb els meus estudis	3

34. Si no et sents satisfet amb els teus estudis, quina creus que n'és la causa principal?

98
□

Crec que els professors deixen molt que desitjar	1
Crec que caldria canviar els programes	2
No són els estudis que jo hauria escollit lliurement	3
No m'agrada estudiar	4
N.C.	0

35. Per què estudies?

99
□

	En primer lloc
Per inèrcia	1
Per obligació, imposició paterna	2
Per promoció social	3
Per gust, per iniciativa pròpia	4
Perquè no tinc res més a fer	5
Per poder guanyar més diners	6
Per tenir més oportunitats a l'hora de cercar feina	7
Altres	8
N.C.	0

Només per als que estan en atur o buscant feina40. Temps cercant feina.

Quant temps fa que estàs buscant una feina?

109

1. Menys de 6 mesos
2. De 6 mesos a 1 any
3. Més d'1 any
0. N.C.

41. Abans d'estar en atur, havies treballat?

110

1. Sí
2. No
0. N.C.

42. Quin tipus de treball feies?

111 112

.....

N.C.

43. Motiu de no treballar actualment

113

1. No trobo cap tipus de feina
2. No em proposen res que sigui interessant
3. Prefereixo cobrar l'assegurança d'atur i buscar amb calma
4. Em manté la família, el marit/muller, el company/a
5. Altres (fills, embaràs, mili, malaltia...)
0. N.C.

QUESTIONS SEXUALS

44. Per quins canals t'han informat sobre sexualitat?

	En primer lloc
Els pares, la família	
L'escola (mestres, professors)	
A través dels amics, la colla...	
Per llibres, revistes, cursets	
Del cinema, TV	
Altres	
N.C.	

114

45. Has tingut experiències sexuals? (de parella)

1. Sí
2. No
0. N.C.

115

46. En cas que n'hagis tingut, t'han satisfet?

1. Sí
2. No
0. N.C.

116

47. En cas de no haver-ne tingut, quin ha estat el motiu?

1. No he volgut
2. No he tingut l'ocasió
3. Altres
0. N.C.

117

BEGUBES - DROGUES - TABAC

48. Senyala la quantitat de begudes que prens, segons el quadre següent:

	Dies feiners	Caps de semana
Cerveses		
Combinats (cubates...)		
Licors (conyac,whiski)		
No en beu		
N.C.		

118
119

49. Fumes cigarretes?

1. No
2. Sí
0. N.C.

120

50. Si en fumes, quants paquets a la setmana?

.....

121 122

51. De quin tipus?

1. Negre
2. Ros
3. Indistintament
0. N.C.

123

52. Has consumit porros?

124

- 1. Mai
- 2. Alguna vegada
- 3. De tant en tant (2 o 3 vegades al mes)
- 4. Amb certa freqüència (1 o 2 vegades a la setmana)
- 5. Quasi diàriament
- 0. N.C.

53. Has consumit productes de farmàcia?

125

- 1. Mai
- 2. Alguna vegada
- 3. De tant en tant (2 o 3 vegades al mes)
- 4. Amb certa freqüència (1 o 2 vegades a la setmana)
- 5. Quasi diàriament
- 0. N.C.

54. Has consumit heroïna?

126

- 1. Mai
- 2. Alguna vegada
- 3. De tant en tant (2 o 3 vegades al mes)
- 4. Amb certa freqüència (1 o 2 vegades a la setmana)
- 5. Quasi diàriament
- 0. N.C.

55. Has consumit àcids?

127

- 1. Mai
- 2. Alguna vegada
- 3. De tant en tant (2 o 3 vegades al mes)
- 4. Amb certa freqüència (1 o 2 vegades a la setmana)
- 5. Quasi diàriament
- 0. N.C.

56. T'has encolat?

128

1. Mai
2. Alguna vegada
3. De tant en tant (2 o 3 vegades al mes)
4. Amb certa freqüència (1 o 2 vegades a la setmana)
5. Quasi diàriament
0. N.C.

57. Si et "col.loques", com acostumes a fer-ho?

129

1. Gairebé sempre en grup
2. Gairebé sempre sol/a
3. De vegades en grup, de vegades sol/a
0. N.C.

TEMPS DE LLEURE

58. Hores a la setmana que dediques a...

	Dies feiners	Caps de setmana	N.C.
Anar amb la colla			
Veure futbol, basquet...			
Bar, Pubs			
Discoteca			
Fer esport, gimnàstica			
Teatre, cinemes, espectacles			
Escoltar música, concerts			
Lectura de llibres			
Lectura de diaris i premsa			
Lectura de còmics			
Video, TV			
Casal de joves, esplai			
Excursionisme			
Ball, dansa, esbart, coral			
Altres			

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

59. Persones amb qui comparteixes prioritàriament el teu temps lliure

	Dies feiners	Caps de setmana	N.C.	
Amb la colla d'amics o amigues (mateix sexe)	1	2	0	146 ☐
Amb un amic/ga	1	2	0	147 ☐
Amb el promès/a	1	2	0	148 ☐
Amb unes quantes parelles	1	2	0	149 ☐
Amb el compan/a	1	2	0	150 ☐
Amb el marit/muller/fills	1	2	0	151 ☐
Amb els pares, germans i altres familiars	1	2	0	152 ☐
Sol/a	1	2	0	153 ☐
Amb els companys de la feina, dels estudis, de l'esplai, de l'associació a la que pertanyes...	1	2	0	154 ☐

60. Quantes hores veus la Televisió?

	Dies feiners	Caps de setmana	Mai	N.C.	
TV1 i TV2	1	2	3	0	155 ☐
TV3	1	2	3	0	156 ☐
					157 ☐

61. Quins esports practiques més habitualment?

1. .... 158 159
2. .... 160 161
3. No en practico

62. Quin tipus de música escoltes més sovint?

- 1. ....
- 2. ....
- 3. No n' escolto

162 163
 164 165
 166

63. Quins hobbies practiques més habitualment?

- 1. ....
- 2. ....
- 3. ....
- 0. NS.NC

167 168
 169 170
 171 172
 173

64. Tens ?

	Sí	No	N.C.
Moto	1	2	0
Cotxe	1	2	0
Bicicleta	1	2	0
Màquina fotografia	1	2	0
Ràdio-cassette	1	2	0
Tocata Hi Fi	1	2	0
Walk-man	1	2	0
Altres	1	2	0

174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181

182

65. Acostumes a viatjar un cop a l'any

	Sí	No	N.C.
Per Catalunya			
Resta d' Espanya			
Per l' estranger			
Mai			

183

184

185

186

PARTICIPACIÓ EN ASSOCIACIONS, MANIFESTACIONS, ACTIVITATS...

66. Formes part d'alguna organització o associació?

	Sí	No	N.C.
Artístico/cultural	1	2	0
Cívica (de veïns...)	1	2	0
D'ajuda social	1	2	0
D'esplai	1	2	0
Religiosa	1	2	0
Política	1	2	0
Sindical	1	2	0
Professional, gremial	1	2	0
D'excursionisme	1	2	0
Escoltisme	1	2	0
No formo part de cap associació	1	2	0
Entitats esportives	1	2	0
Altres	1	2	0

187

188

189

190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

57. Has participat alguna vegada a

	SI	No	N.C.	
Manifestació de l'11 de setembre	1	2	0	201 ☐
Manifestació per la pau	1	2	0	202 ☐
Manifestació contra la LODE	1	2	0	203 ☐
Manifestació ecologista, anticoncentrals nuclears			0	204 ☐
Manifestació de l'1 de maig o qualsevol altra reivindicant drets sindicals	1	2	0	205 ☐
Manifestació anti	1	2	0	206 ☐
Manifestació contra l'avortament	1	2	0	207 ☐
Manifestació feminista	1	2	0	208 ☐
Manifestació en record del 20N, per la bandera espanyola, etc..	1	2	0	209 ☐
Participació en actes amb motiu de la vinguda del Papa	1	2		210 ☐
Manifestació reivindicant solució de problemes del barri	1	2	0	211 ☐
				212 ☐

68. Et sents pròxim a algú d'aquests moviments?

	Sí, en sóc membre	Sí, em causa bé	No	N.C.
Pacifista	1	2	3	0
Feminista	1	2	3	0
Gay	1	2	3	0
Ecologista, anti-centrals nuclears	1	2	3	0
En contra de l'avortament, dret a la vida	1	2	3	0
Filosofies orientals	1	2	3	0
Altres (Específica, si et plau)	1	2	3	0
.....				
.....				

- 213
- 214
- 215
- 216
- 217
- 218
- 219
- 220

69. Has participat durant aquest any en alguna activitat organitzada per l'Àrea de Joventut de l'Ajuntament per als joves de Barcelona?

- 1. Festa o verbena
- 2. Concert de rock
- 3. Exposició
- 4. Cursa atlètica
- 5. Xerrada o conferència
- 6. Vacances d'estiu
- 7. Viatges
- 8. Tallers de creativitat
- 9. Altres
- 10. En cap activitat
- 0. NC.

- 221
- 222
- 223

70. Ens pots dir, si et plau, si vas votar o no

78. Quines d'aquestes coses practiques?

	Més aviat Sí	Més aviat No	N.C.
Parlar la llengua catalana	1	2	0
Seguir costums i festes populars catalanes	1	2	0

241

242

	Excusable	Excusable en algunes circumstàn- cies	Inexcusable	NC.
17. L'enfrontament amb la policia	1	2	3	0
18. "Robar" una moto per donar un vol i retornar-la	1	2	3	0
19. El terrorisme polític	1	2	3	0
20. Relacions sexuals menors d'edat	1	2	3	0

318

319

320

321

86. De tots aquests valors o virtuts, escull-ne cinc que et semblin més fonamentals.

1. Honestetat
2. Tolerància envers els altres
3. Sentit de la responsabilitat
4. Respecte als vells
5. Obediència
6. Aplicació en el treball
7. Fe religiosa
8. Altruisme
9. Paciència
10. Imaginació
11. Sentit de l'autoritat
12. Llealtat
13. Bona educació
14. Constància
15. Domini d'un mateix
16. Esperit d'estalvi
17. Sinceritat
18. Llibertat
19. Igualtat
20. Solidaritat

322

323

324

325

326

327